

Univerzita Palackého v Olomouci

Pedagogická fakulta

Katedra společenských věd

Nela Králová

Využití metod neformálního vzdělávání v průřezovém tématu
multikulturní výchovy

Diplomová práce

Vedoucí práce: Mgr. Gabriela Medved'ová

Olomouc 2014

Prohlašuji, že jsem zadanou diplomovou práci řešila sama a že jsem uvedla
veškerou použitou literaturu a zdroje.

V Praze dne 22. dubna 2014

Ráda bych poděkovala všem, kteří mě jakoukoliv cestou podpořili při psaní této práce.

Zvláštní poděkování patří především vedoucí práce Mgr. Gabriele Medved'ové za pomoc s výběrem tématu, kontinuální podporu a inspirativní návrhy.

Dále bych chtěla poděkovat Pavlovi, mé rodině a mým přátelům za trpělivost a podporu při psaní této práce.

Podklad pro zadání DIPLOMOVÉ práce studenta

PŘEDKLÁDÁ:	ADRESA	OSOBNÍ ČÍSLO
Bc. KRÁLOVÁ Nela	Na Dolech 20, Boskovice	D110739

TÉMA ČESKY:

Využití metod neformálního vzdělávání v průřezovém tématu multikulturní výchovy

NÁZEV ANGLICKY:

The usage of the methods of non-formal education within Multicultural education

VEDOUCÍ PRÁCE:

Mgr. Gabriela Medvedřová - KVS

ZÁSADY PRO VYPRACOVÁNÍ:

Cílem diplomové práce je definice pojmu multikulturalita. Student se bude zabývat výzkumy s tématem vnímání jednotlivých minorit (Vietnamci, Romové, Rusové/Ukrajinci, Arabové) v české společnosti u dětí základních a středních škol. Jaká je charakteristika jejich přístupu k výuce a zapojení se do volnočasových aktivit v porovnání s českými dětmi?

Jedním z výstupů práce bude charakteristika a uvedení příkladů práce několika českých a zahraničních neziskových organizací zabývajících se tématem multikulturality, do kterých se student přímo zapojil.

Za hlavní výstup této diplomové práce bude považována kompletní příprava několika multikulturních aktivit v délce 90 až 180 min k využití učiteli ZŠ v rámci Občanské výchovy či učiteli SŠ v rámci společenských věd.

V závěru diplomové práce student uvede jednostránkové resumé v anglickém jazyce.

SEZNAM DOPORUČENÉ LITERATURY:

Mistrík, E. a kol. Kultura a multikulturní výchova. Bratislava: IRIS, 1999. ISBN 80-88778-81-6.

Průcha, J. Multikulturní výchova. Praha: ISV nakladatelství, 2001.

Šišková, T. (ed.). Menšiny a migranti v České republice. Praha: Portál, 2001.

Podpis studenta:

Nela Králová

Datum:

30.7.2012

Podpis vedoucího práce:

G. Medvedřová

Datum:

30.7.2012

Podpis vedoucího katedry:

P. Glušík

Datum:

30.7.2012

OBSAH

OBSAH

Úvod	7
I. TEORETICKÁ ČÁST	9
1. Zasazení multikulturní dimenze do české společnosti	10
1.1. Vymezení pojmu Interkulturní, Multikulturní výchova a Multikulturalismus.....	10
1.2. Migrační vlny na území České republiky	15
1.3. Migrační politika na území České republiky	18
1.4. Integrovaná politika azylantů žijících na území České republiky	21
2. Vzdělávání.....	23
2.1. Rámcové vzdělávací programy	24
2.2. Neformální vzdělávání a činnost různých neziskových organizací	28
II. PRAKTICKÁ ČÁST	35
3. Míra multikulturality u žáků ve věku 14-18 let žijících v České republice a jejich předsudky a xenofobní názory	36
3.1. Výzkumný problém	36
3.1.1. Formulace hypotézy	36
3.1.2. Struktura dotazníku a formulace otázek.....	37
3.2. Průběh výzkumu	38
3.2.1. Výběr respondentů a způsob sběru dat.....	38
3.2.2. Řešení dotazníku	39
3.3. Analýza získaných dat	40
3.3.1. Výsledky výzkumu: Žáci 9. tříd	40
3.3.2. Výsledky výzkumu: Žáci 1. a 2. ročníků středních škol	48
3.4. Zhodnocení výzkumu	56
4. Multikulturní programy pro 2. stupeň ZŠ	58
4.1. Zařazení tematických bloků pro 2. stupeň ZŠ do rámcového vzdělávacího programu	59
4.2. Přehled tematických bloků pro 2. stupeň ZŠ	61
4.3. Tématický blok <i>Kam patřím?</i>	62

4.4.	Tematický blok <i>Stereotypy a diskriminace</i>	69
4.5.	Tematický blok <i>Demokracie</i>	75
5.	Multikulturní programy pro gymnázia	86
5.1.	Zařazení tematických bloků pro gymnázia do RVP	87
5.2.	Přehled tematických bloků pro gymnázia	92
5.3.	Tematický blok <i>Kdo jsem?</i>	93
5.4.	Tematický blok <i>Rasismus a diskriminace</i>	103
5.5.	Tematický blok <i>Média a já</i>	122
	Závěr	131
	Summary	133
	Prameny a Literatura	134
	Literatura	134
	Elektronické zdroje	135
	Seznam obrázků	137
	Seznam grafů	139
	Seznam tabulek	140
	Použité zkratky	141

Úvod

V posledních dvou desetiletích, po otevření hranic do východního bloku, se i do oblasti střední Evropy a České republiky zejména, začalo stěhovat za prací velké množství cizinců, kteří sem přicházejí s celými rodinami a v zemi se asimilují do většinové společnosti.

Po vstupu České republiky do Evropské Unie v roce 2004 se pro mladé lidi a studenty středních a vysokých škol otevřela možnost studovat na zahraničních školách a universitách díky široké řadě stipendijních programů. *Erasmus+*, grantový program představený Evropskou Komisí v roce 2014, je pravděpodobně nejpřístupnějším nejen pro české studenty, ale také pro velké množství zahraničních studentů ze všech koutů světa, kteří přijíždí studovat k nám a Česká republika je najednou vystavena novému fenoménu – tedy multikulturalitě.

Multikulturalita je pro Čechy poměrně nová záležitost, ještě před 25 lety byla přítomnost cizinců v zemi spíše raritou, dnes se přílivu cizinců přizpůsobující služby, školství, ale také zdravotnictví nebo úřady. Spoustu škol, nejen ve větších městech, jsou plné dětí, kterých není rodným jazykem čeština a mnohdy přináší rodiny do tradiční české společnosti nové zvyky a tradice, které jsou většinovou společností někdy vnímány spíše odmítavě.

Cílem této práce je proniknutí Do tématu *multikulturalita* jak z historického kontextu, tak i současného pojetí a to především v České republice. Práce se věnuje způsobům integrace mládeže pocházející z různých kulturních etnik a jejich způsob zapojení se do české společnosti.

Autorka práce přistupuje k termínu multikulturality nejen teoreticky, ale především z praktického hlediska a to představením konkrétních aktivit, metodik či výzkumů různých neziskových organizací působících v různých regionech České republiky, do kterých se autorka práce v minulosti sama zapojila nebo s nimi alespoň přímo spolupracovala.

Práce je dělena do pěti kapitol a obsahuje teoretickou část a praktickou část. Úvodní kapitola se zabývá zasazením multikulturální výchovy do reality české společnosti z hlediska právního a politicko-integračního hlediska. Další kapitola se věnuje využitím multikulturální výchovy ve formálním vzdělávání a kapitola následující přehledně předkládá výčet různých neziskových organizací z několika regionů ČR využívající multikulturální tematiku při přípravě a realizaci svých aktivit a činností nejen pro děti a mládež, ale také pro učitele, lektory nebo širokou veřejnost.

Praktická část je dále dělena na výzkumnou část a přípravu multikulturálních programů. Výzkumná část je věnována kvalitativnímu výzkumu, jehož cílem bylo zjistit míru

multikulturality u žáků ve věku 14-18 let žijících v České republice a jak velké jsou jejich předsudky či xenofobní názory vůči odlišným kulturním menšinám. Výzkum byl uskutečněný na 10 základních a středních školách v různých regionech České republiky. Do výzkumu bylo zapojeno celkem 136 žáků 9. tříd základních škol a studenti 1. a 2. ročníků různých středních škol či středních odborných učilišť.

Za praktickou a hlavní část této práce je považována příprava multikulturních programů - kompletní metodiky včetně pracovních listů, doplňkových elektronických či mediálních materiálů k vyučování průřezového tématu multikulturní výchovy na 2. stupni ZŠ nebo středních škol a materiály budou volně k využití učitelům Výchovy k občanství nebo Základů společenských věd.

Při tvorbě této práce byla využita řada českých i zahraničních publikací, zdrojů, magazínů, metodických příruček či platform. Většina využitých publikací byla zapůjčena v Městské knihovně v Praze, ústřední knihovně Univerzity Palackého či ve vědecké knihovně v Olomouci.

Za stěžejní zdroje při přípravě této práce je považována *Multikulturní výchova: příručka (nejen) pro učitele* od Jana Průchy, neméně důležitou využitou publikací je *Multikulturní výchova: předsudky a stereotypy* od Věry Jiráskové či odborná publikace *Jsme lidé jedné Země: program prevence xenofobie a rasismu* od kolektivu autorů pod vedením Blanky Tollarové. Za důležitý zdroj k přípravě teoretické části je také považována publikace *Menšiny a migranti v České republice: my a oni v multikulturní společnosti 21. Století*. Výše zmíněné publikace sloužily především k přípravě teoretické části, uchopení reality multikulturnosti v české společnosti a její vývoj z historického, ale i současného hlediska.

O multikulturní tematice v české realitě nebylo doposud vytvořeno velké množství odborných publikací, spousta z využitých zdrojů na sebe navzájem odkazuje. Z důvodu lepší objektivity a celkového uchopení tématu byly využity zahraniční zdroje (k dispozici i v českém překladu). Za důležitý je považovaný *Kompas: manuál pro výchovu mládeže k lidským právům* od kolektivu autorů pod vedením Patricie Brander a *T-Kit - Interkulturní učení*, které bylo vydáno Národním institutem dětí a mládeže. Tyto dvě publikace byly využity především při studiu materiálů k přípravě multikulturních programů.

Velkým zdrojem při tvorbě multikulturních metodik byla také internetová platforma Salto Youth¹, která nabízí velké množství nápadů a inspirací pro praktické zapojení nejen multikulturní či interkulturní výchovy do neformálních a mládežnických aktivit.

¹ Salto Youth. [online]. Dostupné z: <https://www.salto-youth.net/>

I. TEORETICKÁ ČÁST

1. Zasazení multikulturální dimenze do české společnosti

1.1. Vymezení pojmu Interkulturální, Multikulturální výchova a Multikulturalismus

Pro správné zařazení Multikulturální výchovy do vzdělávacího systému, je třeba zmínit, že označení *Multikulturální výchova* je náhradou za dříve využívané *Interkulturální*.

Předmětem interkulturální výchovy jsou způsoby interakce s jinými kulturami, společnostmi a sociálními skupinami. Pro všechny dnešní společnosti je charakteristická rostoucí míra multikulturalismu a kulturní různorodosti. To vede k tomu, že uznání a respektování práv menšin je stále důležitější. Jsme nuceni přehodnotit staré pojetí národních států jako kulturně homogenních subjektů: dvojí proces evropské integrace a rostoucí vzájemné ekonomické a sociální závislosti různých světových regionů způsobil, že tyto představy jsou dnes zastaralé. Dokonce i v těch oblastech světa, které nemusejí řešit otázku přistěhovalectví, je příčinou existujících konfliktů v rámci jedné společnosti stále častěji nedostatek porozumění mezi lidmi různých národností nebo odlišných způsobů života. Konflikty v Severním Irsku, v bývalé Jugoslávii nebo na Kavkaze jsou smutnými příklady neschopnosti žít s jinými kulturami a respektovat je. Interkulturální výchova je také účinným způsobem, jak se zaměřit na moderní problémy rasismu, rasové diskriminace a nesnášenlivosti.²

Multikulturální výchova je edukační činnost zaměřená na to, aby učila lidi z různých etnik, národů, rasových a náboženských skupin žít spolu, vzájemně se respektovat a spolupracovat.

Provádí se na základě různých programů na školách a v mimoškolních zařízeních, v osvětových akcích, v reklamních kampaních, v politických opatřeních. Jsou s ní spojovány velké naděje, i značné finanční prostředky, ale její skutečný efekt není spolehlivě prokázán.³

V odborné literatuře se s pojmem „*intercultural communication*“ poprvé setkáváme v publikaci amerického antropologa E. T. Halla s názvem „*The Silent Language*“, která vyšla v r. 1959. V současné vědecké terminologii se užívají k tomuto anglickému výrazu „*intercultural communication*“ v dalších jazycích různé ekvivalenty – např. v němčině „*interkulturelle Kommunikation*“, francouzštině „*la communication interculturelle*“.

² BRANDER, Patricia. Kompas: manuál pro výchovu mládeže k lidským právům. Vyd. 1. Překlad Eva Potužníková, Martin Potužník. Praha: Argo, str. 26. ISBN 80-720-3827

³ PRŮCHA, Jan. Multikulturální výchova: příručka (nejen) pro učitele. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Triton, str. 15. ISBN 978-807-3875-022.

Obdobně je tomu i v českém prostředí, ve kterém se nejčastěji užívá termín *interkulturní komunikace*, Průcha⁴ někdy výraz „komunikace mezi kulturami“ nebo také „mezikulturní komunikace,“ jen sporadicky se vyskytuje slovní spojení „mezilidská komunikace.“⁵

Užívání pojmu Interkulturní výchova se postupně rozšiřuje ze Spojených států amerických, kde byla začátkem 20. století, po velkém přílivu imigrantů, označována místní společností teorií „*melting pot*“ (teorie tavicího kotle), kde se rozdíly mezi jednotlivým původem, rasou či náboženstvím smívají a všichni se asimilují a stanou se „*pravými Američany*“. Později byla tato teorie nahrazena teorií „*salad bowl*“ (teorie salátové mísy), v které se jedná o asimilaci jednotlivých národností do americké společnosti, avšak zachování si vlastních jedinečných tradic a zvyklostí.

Obrázek č. 1: Teorie Melting pot

Zdroj: <http://www.regentsprep.org/Regents/ushisgov/themes/immigration/theories.htm>

⁴ PRŮCHA, Jan. Multikulturní výchova: příručka (nejen) pro učitele. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Triton, str. 15. ISBN 978-807-3875-022.

⁵ ŠINDELÁŘOVÁ a ŠKODOVÁ. METODIKA PRÁCE S ŽÁKY-CIZINCI NA ZÁKLADNÍCH ŠKOLÁCH. 2012, s. 134. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/zakladni-vzdelavani/metodika-prace-s-zaky-cizinci-na-zakladnich-skolach>

Obrázek č. 2: Teorie: Salad Bowl

Zdroj: <http://www.regentsprep.org/Regents/ushisgov/themes/immigration/theories.htm>

Multikulturalismus může být chápán jako ideál uskutečňování tolerance a respektu k jinému nebo odlišnému. Základem pro spravedlivé uskutečňování multikulturalismu je uznání rozdílů, odlišností jedinců, skupin či celých kultur.

Multikulturní společnosti poté rozumíme takovou společnost, která se vyznačuje kulturní rozmanitostí a pluralitou. Různé kultury žijí vedle sebe nikoliv izolovaně, ale ve vzájemné toleranci, interakci a komunikaci.⁶ Právní vymezení pojmů užívané v migrační politice

Terminologie užívaná k vysvětlení užívaných pojmů není často jednotná. K uvedení následných definicí byl využit Terminologický slovník Ministerstva vnitra České republiky a Zákon č. 326/199 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky.

Národnostní menšina

Definice národnostní menšiny není jednotná a za obecnou definici se považuje pojetí od společenství OSN.

Národnostní menšina je skupina obyvatel státu, tvořící menšinu v nedominantní pozici uvnitř státu, disponující etnickými, náboženskými nebo jazykovými charakteristikami, které jsou odlišné od charakteristik většiny obyvatel, mající vědomí vzájemné solidarity, motivované, byť jen implicitně kolektivní vůlí přežít, a jejímž cílem je dosáhnout rovnosti s většinou, jak ve skutečnosti, tak i podle zákona.⁷

⁶ JIRÁSKOVÁ, Věra. *Multikulturní výchova: předsudky a stereotypy*. 1. vyd. Praha: Epoque, 2006, str. 21. ISBN 80-870-2731-0.

⁷ Podle UN Doc. E/CN.4/Sub.2/1985/31 of 14/5/85 at para. 181

V českém pojetí vymezení pojmu národnostní menšina dále stanovuje *zákon 273/2001 Sb. § 2*, o právech příslušníků národnostních menšin.

Národnostní menšina je společenství občanů České republiky žijících na území současné České republiky, kteří se odlišují od ostatních občanů zpravidla společným etnickým původem, jazykem, kulturou a tradicemi, tvoří početní menšinu obyvatelstva a zároveň projevují vůli být považováni za národnostní menšinu za účelem společného úsilí o zachování a rozvoj vlastní svébytnosti, jazyka a kultury a zároveň za účelem vyjádření a ochrany zájmů jejich společenství, které se historicky utvořilo.

Příslušníkem národnostní menšiny je občan České republiky, který se hlásí k jiné než české národnosti a projevuje přání být považován za příslušníka národnostní menšiny spolu s dalšími, kteří se hlásí ke stejné národnosti.⁸

Statut národnostní menšiny je v současné době přiznán dvanácti menšinám (bulharské, chorvatské, maďarské, německé, polské, romské, rusínské, ruské, řecké, slovenské, srbské a ukrajinské). Tyto menšiny mají své zastoupení v Radě vlády pro národnostní menšiny, mají na území České republiky svůj historický původ, zakládají spolky (zejména občanská sdružení) na jejichž činnost přispívá i stát.⁹

Cizinec

Cizinec je každá fyzická osoba, která není občanem České republiky. Pro účely zákona o pobytu cizinců se cizincem rozumí fyzická osoba, která není státním občanem České republiky, včetně občana Evropské unie. Pokud cizinec poruší český zákon, může mu být za určitých podmínek též uložen trest vyhoštění z ČR.

Azyl a Azylant

Azyl je ochranný pobyt, který stát poskytuje státnímu příslušníku třetí země nebo osobě bez státní příslušnosti v souvislosti s jejím pronásledováním zpravidla z důvodů politických. Podrobnosti jsou specifikovány v Zákonu o azylu Zákon č. 325/1999 Sb.

Azylant je cizinec, kterému byl udělen azyl, a to po dobu platnosti rozhodnutí o udělení azylu.

⁸ Vláda České republiky: Národnostní menšiny. [online]. [cit. 2014-04-09]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/rnm/mensiny/narodnostni-mensiny-15935>

⁹ Multikultura [online]. [cit. 2014-04-13]. Dostupné z: http://www.multikulturazlin.cz/o.php?o=narodnostni_mensiny---uznavane_narodnostni_mensiny

Emigrace a Emigrant

Emigrací se rozumí změna místa pobytu směrem z území domovského státu a je procesem, při němž obyvatelé opouštějí své domovské státy s cílem usídlit se v zahraničí.

Emigrant je poté osoba opouštějící území svého domovského státu s cílem usídlit se v zahraničí.

Imigrace a Imigrant

Imigrací se rozumí změna místa pobytu směrem na území jiného než domovského státu a je procesem, při němž se na území států usídlují cizinci.

Imigrant je cizinec přicházející do země za účelem pobytu dlouhodobějšího charakteru.

Migrace a Migrační politika EU

Migrace znamená přesun jednotlivců i skupin v prostoru, který je spolu s porodností a úmrtností klíčovým prvkem v procesu populačního vývoje.

Migrační politika EU je souborem pravidel upravující vstup a pobyt státních příslušníků třetích zemí na území EU. Právní úprava byla doposud obsažena zejména v těchto směrnících: *2003/109/ES* (o dlouhodobě pobývajících rezidentech), *2005/71/ES* (přijímání státních příslušníků třetích zemí pro účely vědeckého výzkumu), *2003/86/ES* (sloučení rodiny), *2004/114/ES* (o podmínkách přijímání za účelem studia) a *2004/38/ES* (o právu občanů Unie svobodně se pohybovat).¹⁰

¹⁰ Ministerstvo vnitra ČR: Terminologický slovník. [online]. [cit. 2014-04-09]. Dostupné z:<http://www.mvcr.cz/clanek/terminologicky-slovník.aspx>

1.2. Migrační vlny na území České republiky

Podle údajů United Nations – Department of Economic and Social Affairs se odhaduje celosvětový počet migrantů v roce 2013 na 232 milionů osob. V roce 2000 se jednalo asi o 175 milionů osob a v roce 1990 takřka 154 milionů osob.¹¹

Důvody migrace jsou rozdílné, Šišková¹² obecně charakterizuje migraci jako tok obyvatel z chudého Jihu na bohatý Sever. Za hlavní důvody jsou tak uváděny hluboké rozdíly v bohatství jednotlivých oblastí, ekonomik a následné životní úrovni. Dalšími důvody jsou pak uváděny demografický tlak, tedy obrovské přelidnění oblastí, ekologické katastrofy, ale také lidská potřeba poznávat a objevovat nové oblasti.

Ukrajinci se na našem území začali objevovat již koncem 18. století, kdy byla část západou-ukrajinského území připojena k habsburské monarchii. Velký příliv Ukrajinců pak proběhl v době 1. sv. války, kdy Ukrajinci museli bojovat na obou stranách východní fronty, dále pak v období let 1919-1920, kdy k nám začali nejdříve přicházet příslušníci ukrajinské armády, později uprchlíci z východní Ukrajiny obsazené sovětským Ruskem. Větší vlna migrantů z Ukrajiny k nám přichází po roce 1989, kdy na jaře 1990 vzniklo *Sdružení Ukrajinců v České republice*. V letech 1990 – 1998 na území ČR pobývalo velké množství sezónních pracovníků či podnikatelů, kteří o české občanství neusilovali. Největší nárůst Ukrajinců v ČR byl rok 1996, kdy zde legálně pobývalo 50 tisíc občanů ukrajinské národnosti. Podle odhadů Ukrajinců je však třeba ještě připočítat až 100-200 tisíc nelegálních pracovníků. K 31. 12. 2013 u nás celkem (trvale i přechodně) pobývalo 105 239 příslušníků ukrajinské národnosti.¹³

V období sovětské okupace se rozšířila spolupráce s prosovětsky orientovanými zeměmi a k nám začaly přijíždět stovky studentů, stážistů, diplomatů či bohatých obchodníků.

Ruští občané začali na naše území přicházet ve větších vlnách již do vzniku samostatného Československého státu, největší příliv je však zaznamenaný v době sovětské okupace. Nová vlna migrantů přišla po rozpadu SSSR a je důsledkem socioekonomické situace v Rusku. Ruská menšina v ČR je velice aktivní a zdržuje se především ve velkých

¹¹ United Nations. [online]. [cit. 2014-04-12]. Dostupné z: <http://esa.un.org/unmigration/wallchart2013.htm>

¹² Menšiny a migranti v České republice: my a oni v multikulturní společnosti 21. století. Vyd. I. Praha, 2001, 188 s. ISBN 80-717-8648-9.

¹³ Ministerstvo vnitra České republiky: Cizinci s povoleným pobytem. [online]. [cit. 2014-04-12]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/cizinci-s-povolenym-pobytem.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>

městech. K 31. 12. 2013 u nás celkem (trvale i přechodně) pobývalo 33 415 příslušníků ruské národnosti.¹⁴

Spolupráce s *Afganistanem* existovala již od roku 1937, v roce 1961 a později v roce 1981 byly vytvořeny Bilaterální dohody o spolupráci a k nám přijelo několik tisíc studentů na střední odborné a vysoké školy. Přijížděly také delegace na léčení či do továren a podniků na exkurze. Od roku 1990 byly styky s Afganistanem téměř přerušeny, k 31. 12. 2013 u nás celkem (trvale i přechodně) pobývalo jen 379 příslušníků afgánské národnosti.¹⁵

Vietnamci k nám začali ve větším počtu a organizovaně přijíždět v 50. letech 20. století po navázání diplomatických vztahů s Vietnamskou demokratickou republikou. První vlna migrantů k nám přijíždí v období Vietnamské války v roce 1956 a jedná se především o děti a sirotky, kteří zde měli získat základní a střední odborné vzdělání. V stejném roce byla podepsána *Dohoda o vědecko-technické spolupráci* a začali k nám přijíždět stovky praktikantů, učňů i pracujících a v roce 1966 přijely více než dva tisíce dělníků do středních odborných škol ve strojírenství, kovoprůmyslu, chemického či sklářského průmyslu. V dalších letech byly podepisovány nové dohody o vzájemné spolupráci a v roce 1981 byl počet vietnamských občanů na území ČSR odhadován na více než 30 tisíc. Po roce 1989 byly veškeré styky s VDR přerušeny a nová vlna migrantů přijíždí za účel podnikání a to s celými rodinami. K 31. 12. 2013 u nás celkem (trvale i přechodně) pobývalo 57 406 příslušníků vietnamské národnosti.¹⁶

Obyvatelé *Bosny a Hercegoviny* (BaH) k nám začaly přicházet převážně v období války v roce 1992 a získali postavení tzv. dočasného útočiště. Do ČR přišlo asi 4.000 Bosňáků a byli umístěni v 25 humanitárních zařízeních. Institut dočasného útočiště pro občany BaH skončil k 30.9.1997, kdy většina z uprchlíků odešla do zahraničí, menší část občanů se vrátila do BaH nebo získali v ČR status cizinec s dlouhodobým pobytem a usadili se především v Praze, Brně a severních Čechách. K 31. 12. 2013 u nás celkem (trvale i přechodně) pobývalo 2109 příslušníků bosenské národnosti.¹⁷

Nejpočetnější skupinou migrantů, která do České republiky přišla v období let 1995 – 2001 byly obyvatelé oblastí zasaženy Kosovskou válkou v letech 1998-1999. *Albánci* k nám přicházeli už koncem 70. let 20. století a jejich počet nepřesahoval jeden tisíc osob. Velký nárůst přišel v době humanitární krize v Kosovu, kdy byly do České republiky přepraveny stovky Albánců speciálními humanitárními lety a umístěny do sedmi středisek zřízených pro

¹⁴ Tamtéž.

¹⁵ Tamtéž.

¹⁶ Tamtéž.

¹⁷ Tamtéž.

tento účel. Po skončení války v Kosovu byla střediska uzavřena, jelikož se většina azylantů přesunula zpět do vlasti. K 31. 12. 2013 u nás celkem (trvale i přechodně) pobývalo jen 272 příslušníků albánské národnosti.¹⁸

¹⁸ Tamtéž.

1.3. Migrační politika na území České republiky

Česká společnost vnímá své dějiny nejvíce jako dějiny víceméně uzavřeného geografického prostoru a Češi dnes nemají v paměti výraznější vzpomínky na českou migraci, která byla především v 19. století velice častá. Ve Vídni žilo v roce 1900 téměř 300 tisíc Čechů, čeští kolonisté osidlující části Ruska nebo Volyně čítali až 1,6 milionu osob a v USA nese mnoho vesnic od 19. století česká jména.¹⁹

Po roce 1989 se situace změnila a ČR se stala jak tranzitní, tak i cílovou zemí pro uprchlíky především ze zemí bývalého SSSR a Balkánu.

V devadesátých letech k nám přichází migranti za podnikáním, především z Německa, Ruska či Itálie nebo za prací a to hlavně z Ukrajiny. Novým fenoménem se stalo velké množství uprchlíků a žadatelů o azyl s vývojem politické situace v daném regionu. Přichází k nám tedy uprchlíci z Bosny a Kosova, Arménie, Gruzie, Čečenci, ale také lidé z Iráku nebo Afganistanu.²⁰

Přelomovým okamžikem v procesu utváření ochrany práv národnostních menšin v ČR po roce 1989 bylo začlenění ČSFR v roce 1991 (od roku 1993 České republiky) do svazku mezinárodní organizace evropských zemí Rady Evropy a následná ratifikace základních dokumentů Rady a vstup do Evropské unie.

Zákon o právech příslušníků národnostních menšin - Přijetím Zákona o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů Poslaneckou sněmovnou Parlamentu v roce 2001 byla završena první etapa zavádění standardů západních demokracií ustanovených po válce Radou Evropy do českého práva. Zákon je do dnešního dne základním rámcem pro určování práv menšin v ČR.²¹

Základem nynější migrační politiky je zákon č.325/1999 Sbírky ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu), který odpovídá evropským standardům.

Podle dostupných informací z Ministerstva vnitra, k 31. 12. 2013, v České republice legálně a dlouhodobě pobývalo 441 536 občanů cizí státní příslušnosti, než je česká. Z tohoto

¹⁹ · TOLLAROVÁ, Blanka, Marie HRADEČNÁ a Andrea ŠPIRKOVÁ. Jsme lidé jedné Země: program prevence xenofobie a rasismu. Vyd. 1. Praha: Portál, 2013, str. 19. ISBN 978-802-6203-766.

²⁰ Národní informační centrum pro mládež: Uprchlíci historický vývoj v ČR. [online]. [cit. 2014-04-12]. Dostupné z:<http://www.nicm.cz/uprchlici-historicky-vyvoj-v-cr>.

²¹ SZYMECZEK, Józef. Tradiční menšiny a cizinci v ČR. [online]. [cit. 2014-04-13]. Dostupné z:http://projekty.osu.cz/svp/opory/PdF_Szymeczek_Tradicni.pdf

počtu je zde trvale přihlášeno k pobytu 238 904 osob, s přechodným pobytem se u nás eviduje 202 632 osob.

Počet příslušníků jiné státní příslušnosti žijící na území České republiky (Data k 31. 12. 2013)

Tabulka č. 1: Počet příslušníků jiné státní příslušnosti žijící na území České republiky (Data k 31. 12. 2013) ²²

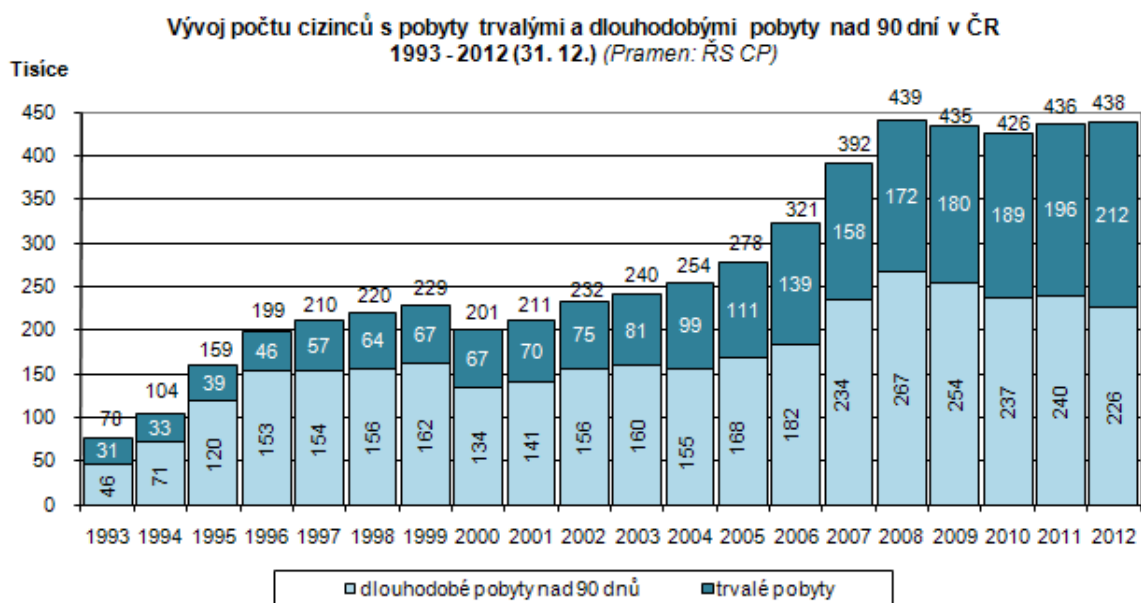
	Muži	Ženy	Celkem
Přechodně	123 813	78 819	202 632
Trvale	126 102	112 802	238 904
Celkem	249 915	191 621	441 536

Ve srovnání s rokem 2006, kdy u nás bylo evidováno 321 456 osob s cizí státní příslušností, je to nárůst markantní.

Složení cizinců z hlediska státního občanství se na prvních místech od roku 1996 nemění. Nejvíce zastoupená minoritní skupina (k 31. 12. 2013) jsou *Ukrajinci*, s celkovým počtem 105 239 osob (23,7%), dále se jedná o *Slováky* s počtem 90 948 osob (20,5%), *Vietnamci* v počtu 57 406 osob (12,9%) a *Rusové* v počtu 33 415 osob (7,5%).

²² Ministerstvo vnitra ČR: Cizinci s povoleným pobytem. [online]. [cit. 2014-03-17]. Dostupné z: (<http://www.mvcr.cz/clanek/cizinci-s-povolenym-pobytem.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>)

Graf 1: Vývoj počtu cizinců v ČR 1993 - 2012

Zdroj: http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/kapitola/ciz_pocet_cizincu

1.4. Integrační politika azylantů žijící na území České republiky

Integrace cizinců na území České republiky probíhá na několika úrovních:

Činnost obcí a krajů, kde jsou k dispozici Centra na podporu integrace cizinců z třetích zemí. Centra působí ve 12 krajích ČR. Hlavní náplní práce center je poskytování informačních a poradenských služeb pro cizince, pomoc v praktických záležitostech, organizace kurzů českého jazyka apod.

Nestátní neziskové organizace a nevládní organizace, kterou jsou finančně podporovány z prostředků státního rozpočtu a z Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí, dalších fondů EU nebo mimořádných grantových výzev²³.

Na území České republiky působí řada neziskových organizací, které se podílí na integraci cizinců či pomoc žadatelům o udělení azylu a azylantům²⁴.

Pomoc obecně, a to jak žadatelům o azyl, tak i azylantům, poskytuje *Úřad vysokého komisaře Organizace spojených národů pro uprchlíky (25 UNHCR)*, s nímž spolupracují i níže zmíněné organizace. Náplní jeho činnosti je mj. dohlížet na spravedlivý a správný přístup orgánů našeho státu k žadatelům o azyl a k azylantům.

Všechny tyto organizace poskytují svoji pomoc bezplatně a mohou se na ně obracet nejen cizinci, ale samozřejmě i čeští občané, kteří do styku s cizinci přicházejí.

Poradna pro uprchlíky Českého helsinského výboru sídlí v Praze a poskytuje pomoc jak v oblasti právní, tak i v oblasti sociální a psychologické. Poradna je také zaměřena na oblast vzdělávací, a to především na vzdělávání cizinců (konkrétně na výuku českého jazyka). Souběžně s touto činností se však orientuje i na širokou veřejnost prostřednictvím přednášek, publikační činnosti, pořádáním různých výstav či koncertů.

Organizace pro pomoc uprchlíkům (OPU), sídlící v Praze, má k dispozici také právníky a sociální pracovníky a věnuje se vzdělávacím kurzům pro cizince.

Sdružení občanů zabývajících se emigranty (SOZE) se nachází v Brně a Olomouci a hlavní náplní práce této organizace je poskytování pomoci uprchlíkům a dalším cizincům přicházejícím do České republiky. Zabývají se právním, sociálním a psychologickým

²³ Ministerstvo vnitra ČR: Integrace. [online]. [cit. 2014-03-17]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/integrace.aspx>

²⁴ SZYMECZEK, Józef. Tradiční menšiny a cizinci v ČR. [online]. [cit. 2014-04-13]. Dostupné z: http://projekty.osu.cz/svp/opory/PdF_Szymeczek_Tradicni.pdf

poradenstvím, ale také realizují volnočasové či vzdělávací programy a pomáhají azylantům s integrací do majoritní společnosti.²⁵

Česká katolická charita pomáhá cizincům v právních záležitostech, sociálním zabezpečení, zdravotní péče nebo praktických otázkách jako je pomoc s hledáním ubytování, zaměstnání nebo kurzů češtiny. Charita má k dispozici speciální centra pro migranty lokalizované v Praze, Brně, Českých Budějovicích, Litoměřicích, Hradci Králové a v Plzni, kam se mohou cizinci nepřetržitě obracet a k dispozici jsou i mongolsky či vietnamsky mluvící asistenti.²⁶

Poradna pro integraci, sídlící v Praze, pomáhá cizincům s integrací do běžného života v české společnosti, ale také asistuje v praktických záležitostech, jako je hledání ubytování nebo zaměstnání. Organizace poskytuje právní poradenství a nabízí doučování dětí a výuku českého jazyka. Dále se podílí na organizaci různých kulturních a vzdělávacích aktivit ve spolupráci se zástupci minoritních skupin.²⁷

Diakonie Českobratrské církve evangelické organizuje skrze projekt *Šicí dílna* aktivity pro cizince, kteří jsou zadržováni na území ČR a týká se to většinou nelegálních migrantů. Aktivity v šicí dílně napomáhají k užitečnému trávení volného času, ale také udržování pracovních návyků a socializaci.

Dalším projektem Diakonie je *Bud' sousedem*, který napomáhá cizincům žijícím na území ČR s integrací do majoritní české společnosti, sdílení osobních zkušeností a kontaktu s místní komunitou. Projekt je doplněn přednáškami, besedami či workshopy s multikulturní tematikou.

Posledním aktivitou Diakonie v oblasti multikulturní pomoci je individuální poradenství a podpora cizincům, kteří se ocitli v tíživé situaci po příchodu do České republiky.²⁸

Centrum pro integraci cizinců působí ve všech regionech ČR a zaměřuje se na poskytování sociálních služeb a vzdělávacích programů cizincům, kteří dlouhodobě pobývají na území České republiky. Centrum organizuje kurzy češtiny a také dobrovolnický program, v rámci kterého se do aktivit zapojují dobrovolníci z řad mládeže.²⁹

²⁵ Sdružení občanů zabývající se emigranty. [online]. [cit. 2014-04-11]. Dostupné z: <http://www.soze.cz/>.

²⁶ Charita České republiky: Koordinace migračních aktivit. [online]. [cit. 2014-04-11]. Dostupné z: <http://svet.charita.cz/cizinci-v-cr/koordinace-migracnich-aktivit/>

²⁷ Poradna pro integraci. [online]. [cit. 2014-04-11]. Dostupné z: <http://p-p-i.cz/>

²⁸ Diakonie Českobratrské církve evangelické: Program práce s migranty. [online]. [cit. 2014-04-11]. Dostupné z: <http://scps.diakonie.cz/nase-sluzby/program-prace-s-migranty>

²⁹ Centrum pro integraci cizinců. [online]. [cit. 2014-04-11]. Dostupné z: <http://www.cicpraha.org>

2. Vzdělávání

České základní i střední školství se taktéž musí adaptovat na poměrně novou situaci – tedy přítomnost žáka, cizince, ve vzdělávání. Žák pocházející z jiného kulturního prostředí může výuku obohatit multikulturálním aspektem, je třeba však třídu připravit na příchod nového spolužáka a najít cesty, jak mu pomoci se co nejlépe integrovat do třídního kolektivu, tak, aby se eliminoval možný výskyt různých socio-patologických jevů, jako mohou být stereotypní chování či diskriminace nebo rasismus.

Integrace žáků do vzdělávání je v dnešní době zjednodušená a to především díky přítomností asistentů přímo ve výuce, činnosti doučovacích center nebo aktivity v různých mimoškolních zařízeních, tak aby se nově příchozí žák brzy naučil plynule používat český jazyk a byl plně integrován do vzdělávacího procesu. Učitelům je nabízena možnost účasti na různých kurzech či seminářích s multikulturální tematikou a sami zástupci minoritních skupin a neziskové organizace, působící v této problematice, se aktivně angažují a do škol přinášejí nové informace, sdílí příklady dobré praxe nebo jen dávají tipy, jak posílit multikulturální prostředí v dané lokalitě.

Vzdělávání žáků s jinou, než českou příslušností, je právně ošetřena *Zákonem č.561/2004 sb.*, o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, který nabyl účinnosti k 1. 1. 2005. § 20 se poté přímo věnuje oblasti vzdělávání cizinců a zmiňuje, že žáci základního i středního vzdělání mají přístup ke vzdělání bezplatné, zároveň se podporuje rozvoj v jejich mateřském jazyce, ve spolupráci s minoritními komunitami.

Tabulka č. 2: Počty žáků – cizinců v českých školách ve školním roce 2012/2013³⁰

	Celkem cizinců	Slovensko	Státy EU	Jiné státy a zatím nezjištěno
Mateřské školy	5 434	886	505	4 043
Základní školy	14 551	3 285	1 186	10 080
Střední školy	13 557	2348	695	10 514
CELKEM	33 542	6 519	2 386	24 637

³⁰ MŠMT: Statistická ročenka školství 2012/2013. [online]. [cit. 2014-04-11]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/statistika-skolstvi/statisticka-rocenka-skolstvi-vykonove-ukazatele-2012-13>

2.1. Rámcové vzdělávací programy

Do vzdělávání v České republice byl na základě zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zaveden systém tvorby vzdělávacích programů.³¹

Na státní úrovni jsou zpracovávány rámcové vzdělávací programy (RVP) pro jednotlivé obory vzdělání. Tyto programové dokumenty konkretizují obecné cíle vzdělávání, specifikují klíčové kompetence důležité pro rozvoj osobnosti žáků, vymezují věcné oblasti vzdělávání a jejich obsahy, charakterizují očekávané výsledky vzdělávání a stanovují rámce a pravidla pro tvorbu školních vzdělávacích programů, včetně učebních plánů.

Na základě rámcových vzdělávacích programů a pravidel v nich stanovených si jednotlivé školy vytvářejí své realizační programové dokumenty – školní vzdělávací programy, účinné od školního roku 2007/2008.

V rámcovém vzdělávacím programu pro základní vzdělávání je nově zahrnuto následujících šest průřezových témat:

- Osobní a sociální výchova
- Výchova demokratického občana
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
- Environmentální výchova
- Mediální výchova
- Multikulturní výchova

³¹ Národní ústav pro vzdělávání: Rámcové vzdělávací programy. [online]. [cit. 2014-04-08]. Dostupné z:<http://www.nuv.cz/ramcove-vzdelavaci-programy>

Tabulka č. 3: Průřezová téma Multikulturní výchovy podle RVP ZV³²

Průřezové téma	Tematický okruh	Příklady témat
<i>Multikulturní výchova</i>	Kulturní diference Lidské vztahy Etnický původ Multikulturalita Princip solidárního smíru a solidarity	jedinečnost, předsudky, postavení národnostních menšin, cizí jazyk, diskriminace, kultura atd.

V rámcovém vzdělávacím programu pro gymnaziální vzdělávání je zahrnuto těchto pět průřezových témat:

- Osobnostní a sociální výchova
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
- Environmentální výchova
- Mediální výchova
- Multikulturní výchova

³² Metodický portál RVP: Jak na průřezová témata?. ČERVENÝ, Pavel. [online]. [cit. 2014-03-19]. Dostupné z: <http://clanky.rvp.cz/clanek/c/Z/1267/jak-na-prurezova-temata-.html>

Tabulka č. 4: Příklad zahrnutí průřezového tématu Multikulturní výchova do RVP gymnázia. Využití průřezového tématu mimo předmět Výchovu k občanství³³.

Ročník	1	2	3	4
Základní problémy Sociokulturních rozdílů	Výtvarná výchova Hudební výchova Německý jazyk	Francouzský jazyk Výtvarná výchova Hudební výchova Geografie	Francouzský jazyk Německý jazyk	Český jazyk a literatura Anglická konverzace Francouzský jazyk
Psychosociální aspekty Interkulturality	Německý jazyk		Český jazyk a literatura	
Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí		Německý jazyk	Český jazyk a literatura Anglická konverzace	Francouzský jazyk Německý jazyk

Nikoliv náhodou se v názvu tohoto průřezového tématu objevuje slovo výchova. Obsahově totiž v multikulturní výchově nejde o šíření poznatků o jiných kulturách, ale spíše o porozumění a pochopení jejich odlišností či specifík. Prioritou v multikulturní výchově je orientace na hodnoty a rozvoj osobnosti. Je zde nutné a zásadní aktivní učení samostatných žáků a studentů, k čemuž je vhodné využití moderních interaktivních metod, projektového vyučování apod.

Interaktivní metody pomáhají při vytváření konceptu „otevřené školy“, tj. školy s demokratickým klimatem, třídami s atmosférou založenou na uplatňování demokratických vztahů, principů, hodnot a vzájemnou participací. Projektové vyučování pak propojuje školní proces s reálným životem ve společnosti, se společenským prostředím, jeho utvářením, problémy a úspěchy³⁴.

³³ Gymnázium Boskovice: Školní vzdělávací program. [online]. [cit. 2014-03-19]. Dostupné z: <http://www.gymbos.cz/LinkClick.aspx?fileticket=OyIBNwW6X-8%3d&tabid=374>

³⁴ JIRÁSKOVÁ, Věra. Multikulturní výchova: předsudky a stereotypy. 1. vyd. Praha: Epoque, 2006, str. 65-67. ISBN 80-870-2731-0.

Pro výuku se také nabízí využití promítání filmových dokumentů na aktuální témata z oblasti Globálního a rozvojového světa nebo využití edukačních materiálů či programů od některé z neziskových organizací, pracující v této oblasti.

2.2. Neformální vzdělávání a činnost různých neziskových organizací

Národní institut dětí a mládeže MŠMT (NIDM) je odbornou organizací působící v oblasti státní podpory a ochrany mládeže a stěžejním cílem působení je oblast neformálního vzdělávání, tedy veškeré organizované mimoškolní činnosti dětí a mládeže na území České republiky.

NIDM uspořádal v roce 2010 výzkum zaměřený na romskou, vietnamskou a čínskou mládež ve věku 12-18 let a cílem bylo zjistit konkrétní důvody jejich zapojení či nezapojení do neformálního vzdělávání.

Podle výsledků výzkumu NIDM, účast romské mládeže na organizovaných mimoškolních aktivitách, je téměř výjimečná. Romské děti, především z vyloučených sociálních lokalit, však pravidelně navštěvují nízkoprahové kluby.

Pro *romské děti* je důležitá bezplatnost neformálního vzdělávání, jsou otevřeni nárazovým a předem ohlášeným aktivitám, často jim postačí pouze chvílka popovídání si a porozumění. Romské rodiny se často o další možnosti trávení volného času svých dětí nezajímají a děti k mimoškolním pravidelným aktivitám jednoduše nevedou.

V případě *vietnamský dětí* se situace liší. Vietnamské děti nemají tolik volného času jako ty romské, často se musí podílet na pomoci v domácnosti nebo tráví volný čas přípravou do školy či účastí na doučovacích kroužcích či výuce jazyků.

V dnešní době tvoří asi 5-6% návštěvníků volnočasových středisek právě děti vietnamského původu. Pro rodiče je důležité formální vzdělání, teprve po splnění veškerých povinností se děti mohou podílet i na neformálním vzdělávání.

Další část výzkumu se zmiňuje o *čínských dětech* a mládeži. V české společnosti žije asi 5000 občanů čínského původu, často nemají dostatek informací o formálním, natož tak neformálním vzdělávání. Hlavní bariéru zde tvoří neznalost českého jazyka, pouze 20% čínské komunity je schopno domluvit se plynule česky. Děti se nejčastěji, a to pouze z 10%, zapojují do neformálního vzdělávání ve věku 12-15 let, malé procento účasti způsobuje nutnost navštěvovat čínskou školu nebo nezájem rodiny.³⁵

Nabídka různých neziskových organizací v oblasti multikulturní výchovy nejen pro děti pocházející z minoritních skupin, ale také z většinové společnosti, je více než pestrá.

35 MŠMT: Na křižovatce kultur. [online]. [cit. 2014-03-14]. Dostupné z: <http://userfiles.nidm.cz/file/KPZ/KA1-vyzkumy/brozura-multikulturalita-web.pdf>

Největší počet organizací je aktivní ve velkých městech, často se však najdou i lokální organizace, které jsou přímo zapojeny do volnočasových aktivit místních základních či středních škol a spolupráce se prohlubuje tedy nejen v rámci neformálního vzdělávání, ale je součástí i školních osnov.

Pro praktickou ukázkou z působení různých neziskových organizací v oblasti multikulturní výchovy bylo vybráno několik neziskových organizací nebo projektů, ke kterým má autorka této práce blízko nebo se jich přímo zúčastnila. Pro přehlednost jsou organizace uvedeny v pořadí podle místa jejich působení v lokalitách Praha, Brno, Olomouc a na závěr jsou uvedeny organizace s národní působností. Výběr těchto lokalit není náhodný a je vázaný na přímou spolupráci zapojených základních či středních škol v multikulturním výzkumu, který je taktéž součástí této práce.

Organizace působící v regionu Praha

Multikulturní centrum Praha (MKC) je jednou z nejvýznamnějších organizací působící v oblasti multikulturní výchovy. Toto centrum organizuje různé debaty, vzdělávací, kulturní a informační aktivity nejen pro mládež, ale také pro širokou veřejnost. Podílí se také na různorodých odborných výzkumech, publikování a úzce spolupracuje s národními i zahraničními organizacemi zabývající se multikulturní tematikou.

Rozsah aktivit a působnosti Multikulturního centra Praha je široký a pracuje s následujícími cílovými skupinami

Učitelé základních škol se do aktivit MKC mohou zapojit účastí na obecných seminářích rozvojového vzdělávání nebo odborných seminářích (např. Interkulturalita a Média, Světová hudba ve škole, Multikulturní vzdělání pro tolerantní společnost, Co víme o Romech?, Rozmanitost ve škole) nebo na protipředsudkovém vzdělávání pro učitele.

- *Žáci základních škol* se mohou zapojit do jedné z Interkulturních dílen, speciálně zaměřených multikulturních workshopů nebo besed či debat organizovaných zástupci minoritních skupin.
- *Czechkid* je internetová platforma k využívání *žákům 2. st. ZŠ a SŠ* a hlavním cílem je zefektivnění a přiblížení multikulturní výchovy na běžných příkladech ze života cizinců v České republice. Webové stránky také nabízí vysvětlení pojmů využívaných v multikulturní výchově a velké množství doplňkových materiálů
- MKC Praha také organizuje speciální kurzy pro *knihovníky* a důraz byl kladen na důležitou roli knihoven jako komunitních center při integraci menšinové společnosti.

- *Široká veřejnost* se může zapojit do činnosti MKC Praha skrze filmové projekce dokumentů doplněných odborným komentářem, může si vypůjčit literaturu, navštívit výstavu nebo různá multikulturní představení.³⁶

Fotbal pro rozvoj je projektem organizace INEX-SDA, která má své sídlo v Praze a působí již od roku 2006. Tento projekt je unikátní tím, že se skládá ze dvou částí – v té první jezdí vyškolení lektori diskutovat o multikulturních tématech přímo do středních škol nejen v Praze, ale také v Olomouckém kraji či na Vysočině. Lokality a zapojené střední školy se každý rok mění tak, aby se šíření multikulturní tematiky a přímý kontakt se zástupci jiné kultury dostaly do podvědomí co největšího počtu žáků, rodin a jejich místních komunit.

První část projektu, tedy multikulturní workshopy, jsou pořádány na jaře a žáci mají možnost na vlastní kůži vyzkoušet si projektové vyučování, diskutovat se spolužáky, pracovat v týmech a obhájit si svůj názor nebo využívat kompromisů.

Druhá část projektu je obohacena o účast keňského fotbalového týmu z nairobské *Mathare Youth Sport Association* (MYSA), která každý rok vyšle na měsíční cestu do České republiky skupinu deseti místních středoškoláků. Cesta a pobyt keňské mládeže v ČR je podpořena z prostředků *České rozvojové agentury a Ministerstva zahraničních věcí ČR* v rámci *Programu zahraniční rozvojové spolupráce ČR*. Keňané cestují po České republice v doprovodu skupiny českých středoškoláků a každý týden působí v jiném městě, kde diskutují s místními středoškoláky, účastní se vyučování, workshopů a fotbalových turnajů se zásadou fair-play hry. Přidanou hodnotou je poté ubytování Keňanů přímo v rodinách středoškoláků, tak aby došlo k co největšímu zapojení se do místní komunity, sdílení poznatků, kultur, tradic, zkušeností apod.

Závěrečnou částí tohoto projektu je *Den pro Afriku*, který se pořádá v Praze. Cílem tohoto dne je oslovit širokou veřejnost multikulturní tematikou, možnost zúčastnit se workshopů, ochutnat africké jídlo, vyrobit si africké ozdoby nebo zapojit se do fair-play fotbalového turnaje, kde jsou týmy složeny jak z dívek, tak z chlapců a cílem je hrát fair-play a najít sport jako prostředek společné komunikace³⁷.

Stereotýpek v nás je společným projektem organizací Multikulturní centrum Praha, AFS a INEX-SDA a fungoval v školním roce 2010/2011 – 2012/2013. Oproti Fotbalu pro rozvoj, který spíše cílil na gymnázia a výběrové školy, Stereotýpek v nás je projekt, který se zaměřuje

³⁶ Multikulturní centrum Praha. [online]. [cit. 2014-04-10]. Dostupné z: <http://www.mkc.cz/cz/uvod.html>

³⁷ Fotbal pro rozvoj. [online]. [cit. 2014-03-19]. Dostupné z: <http://www.fotbalprorozvoj.org>

na žáky středních odborných škol a středních odborných učilišť, ke kterým se často tematika multikulturní výchovy dostává mnohem obtížněji než ke gymnazistům.

V rámci projektu byla vytvořena kompletní multikulturní metodologie a školám byly nabídnuty programy Interkulturního semináře a cyklu interkulturních dílen. Pro všechny zapojené školy poté byly v nabídce i mimoškolní aktivity Prožitkový víkend a Mini workcamp, které spojovali žáky z různých škol ze všech zapojených pěti krajů.

V rámci seminářů a dílen měli žáci možnost setkat se nejen s vyškolenými lektory z různých neziskových organizací, ale také přímo se zástupci kulturní minorit, kteří dlouhodobě žijí v České republice. Žáci tak měli možnost přímo diskutovat s těmito zástupci, ptát se jich a spolupracovat v týmech.

Velké obohacení také přinesl projekt pro učitele středních škol, jelikož vytvořená metodika pro seminář a dílny je nadále volně k využití, včetně kompletní přípravy pracovních listů, příloh, odkazů na zajímavé dokumenty, webové stránky či programy, které mohou učitele jednoduše zapojit do svých hodin Výchovy k občanství.

Hlavním cílem projektu je prevence xenofobie a rasismu mezi žáky zapojených škol a představení multikulturní výchovy skrze praktické ukázky a setkání se zástupci minoritních skupin.³⁸

Organizace působící v regionu Brno

V Brně aktivně působí *Liga lidských práv*, která je neziskovou organizací působící od roku 2002. Její nejvýznamnější projekt je *Férová škola*, který má za cíl podporu inkluzivního vzdělávání a pomoc dětem a rodinám pocházejícím z minoritních skupin. Inkluzní vzdělávání je uskutečňováno skrze individuální integraci žáků, komise složená z profesionálů poté oceňuje přihlášené školy certifikátem Férové školy a aktivně poskytuje podporu a poradenství v multikulturních záležitostech³⁹.

Diecézní charita Brno je organizací působící v celém Jihomoravském kraji. Specializuje se na organizaci výukových programů s multikulturní tematikou v různých částech Brna a nabízí nejen teoretickou část, ale především interaktivní pedagogické metody.

Aktivity jsou zaměřené na témata xenofobie, rasismu, extremismu, neonacismu a antisemitismu a jsou určeny pro žáky a studenty 2. stupně ZŠ a SŠ.

38 Stereotýpek v nás. [online]. [cit. 2014-03-19]. Dostupné z: <http://stereotypek.mkc.cz/>

39 Férová škola. [online]. [cit. 2014-03-19]. Dostupné z: <http://ferovaskola.cz>

Tyto multikulturní výukové programy mají za cíl studenty upozornit na úskalí černobílého vnímání světa, podpořit vstřícnost při setkávání se s odlišnostmi a otevřít prostor aktuálním tématům jako je vztah Čechů k cizincům nebo rasismus v české společnosti.

Diecézní charita připravila tematické bloky s následujícími zaměřenými:

- Předsudky a vliv na myšlení člověka
- Rasismus a dopad na společnost
- Extremismus
- Islám
- Čeští Romové

Diecézní charita se také podílí na organizaci Dílen světové kuchyně, kdy dětem, mládeži a široké veřejnosti představuje minoritní skupiny skrze kulinářské umění a také organizuje Filmový klub Dalekohled, který nabízí filmy a dokumenty s multikulturní a lidsko-právní tematikou.⁴⁰

Organizace působící v regionu Olomouc

V Olomouci se zmíníme od dvou organizací *ARPOK* a *Spolu férově*.

Spolu férově je nezisková organizace působící teprve od roku 2013. Jejím hlavním cílem je podpora fairtradového trhu, pořádání besed, workshopů a debat pro středoškolské studenty, ale také pro širokou veřejnost v rámci Olomouckého kraje. Tato malá nezisková organizace spolupracuje na pravidelných Rozvojových večerech, pořádaných v Divadle hudby a aktivně se také zapojuje do místních farmářských trhů.

ARPOK - Agentura rozvojové a humanitární pomoci Olomouckého kraje, je organizací působící v Olomouci od roku 2004 a úzce spolupracuje s Katedrou rozvojových studií Univerzity Palackého v Olomouci.

Hlavním cílem organizace je zapojení globálního rozvojového vzdělávání do výuky a podpora učitelů skrze různé semináře či workshopy. Organizace také pořádá speciální program pro žáky a informuje širokou veřejnost, pořádáním pravidelných kampaní, debat či účastní na veletrzích a trzích.

Organizace podporuje Národní strategii globálního rozvojového vzdělávání 2011 – 2015 a umožňuje stáže pro studenty Katedry rozvojových studií UP.

40 Diecézní charita Brno: Multikulturní výukové programy. [online]. [cit. 2014-04-10]. Dostupné z:<http://celsuz.cz/multikultivita/vyukove-programy/>

Jedním z významných projektů organizace je *Začleňování globálních témat do ŠVP na středních školách*, který proběhl v letech 2010-2011 a do kterého bylo zapojeno 5 středních škol z Olomouckého kraje.

Pedagogům na těchto školách byly skrze speciální semináře a projektové dny sdíleny praktické tipy, jak zapojit globální a multikulturní témata do výuky a jak tyto témata, často těžce uchopitelné, předat žákům zajímavou a zároveň věcnou formou.

Dalším projektem je *Multikulturní výchova v Olomouckém kraji*, v rámci kterého probíhalo představení sedmi menšin, se kterými se čeští žáci na ZŠ a SŠ nejčastěji setkávají. V rámci projektu byly vytvořeny webové stránky www.multi-kulti.cz, pro sdílení zkušeností a získání praktických informací a bylo realizováno 133 výukových bloků pro žáky a 5 seminářů pro učitele.

Organizace se nyní podílí na několika projektech. Jedním z nich je *Svět v jednom dni*, v rámci kterého představuje pedagogům základních škol možnosti, jak začlenit témata globálního rozvojového vzdělávání do výuky skrze aktivní konzultační centrum nebo pořádání vzdělávacích seminářů pro učitele.

Obrázek č. 3: Činnost organizace ARPOK

Zdroj: <http://arpok.cz/>

ARPOK také pořádá *Letní školy rozvojové spolupráce* jak pro středoškoláky, tak pro učitele základních a středních škol, kteří mají během celého týdne možnost vyzkoušet si multikulturní a globální vzdělávání „na vlastní kůži“.

V roce 2013 byla založena Síť multikulturních otevřených klubů, v rámci které je cílem vnášet do neformálního vzdělávání dětí a mládeže interkulturní témata a přispívat k toleranci a otevřenosti. Do projektu se zapojily neziskové organizace z Olomouckého kraje, např. Domov mládeže Střední školy technické v Přerově, Domov mládeže při Střední škole

hotelové v Kroměříži, DDM Prostějov, Knihovna města Olomouce nebo Nízkoprahovém zařízení pro děti a mládež T-klub ve Zlíně.⁴¹

Organizace s národní působností

Člověk v tísni je organizací, která se zabývá nejen humanitární a rozvojovou pomocí, ale věnuje se také lidským právům, sociální integraci, vzdělávání a osvětě a pořádá filmové festivaly Jeden svět, popř. Jeden svět na školách. Jeden svět na školách je speciálním projektem, který přináší zajímavé dokumenty s multikulturální tematikou přímo žákům 2. stupně základních škol a středoškolákům.

Zapojené školy obdrží nejen film, ale také doporučené témata k diskuzi po zhlédnutí filmu, doplňkové aktivity a další množství odkazů a konkrétních návodů, jak se o daném tématu dozvědět více informací. Sami žáci či studenti se mohou také zapojit do organizace promítání, pozvat hosty k diskuzi nebo zorganizovat doprovodné workshopy či dílny.⁴²

⁴¹ ARPOK. [online]. [cit. 2014-03-19]. Dostupné z: <http://arpok.cz/>

⁴² Jeden svět na školách. [online]. [cit. 2014-04-10]. Dostupné z: <http://www.jedensvetnaskolach.cz/>

II. PRAKTICKÁ ČÁST

3. Míra multikulturality u žáků ve věku 14-18 let žijících v České republice a jejich předsudky a xenofobní názory

3.1. Výzkumný problém

Hlavním cílem výzkumu bylo zjistit *Míru multikulturality u žáků ve věku 14-18 let žijících v České republice a jak velké jsou jejich předsudky a xenofobní názory?* Pro zúčastněné školy budou k dispozici výsledky výzkumu a bude jim také nabídnuto využití multikulturních programů, které jsou součástí této DP.

3.1.1. Formulace hypotézy

Hypotézy k multikulturnímu výzkumu byly vytvořeny na základě studia odborné literatury k dané problematice a jsou děleny do dvou částí – hypotézy (H1 – H3) se týkají multikulturního výzkumu uskutečněného s žáky 9. tříd základních škol, zatímco hypotézy (H4 – H6) se týkají multikulturního výzkumu uskutečněného se středoškoláky 1. a 2. ročníků.

H1 Žáci základních škol nezískávají dostatek praktických informací o jiných kulturách a domnívají se, že přistěhovalci do České republiky by se měli zcela přizpůsobit české kultuře a tradicím.

H2 Žáci základních škol nepovažují za důležité setkávat se s příslušníky jiných kulturních menšin žijící na území České republiky a většina z nich nemá přímý kontakt s cizinci.

H3 Žáci základních škol se obecně vyjadřují odmítavě vůči rasismu a diskriminaci, většina z nich se však na základě stereotypních názorů vyjadřuje rasisticky pouze proti romské menšině.

H4 Čeští středoškoláci se rádi setkávají s cizinci, mají však velkou obavu z české multikulturní společnosti.

H5 Čeští středoškoláci mají předsudky vůči příslušníkům jiných kultur žijících na území České republiky, k rasismu a diskriminaci se však staví odmítavě.

H6 Čeští středoškoláci se přímo ve svém okolí nesetkali s diskriminací nebo rasismem.

3.1.2. Struktura dotazníku a formulace otázek

Oba dotazníky byly rozděleny do několika částí a shodně obsahovaly 14 otázek. Struktura dotazníku byla přehledná a jasná, vyplnění všech otázek nezabralo více než 10 minut.

V první části dotazníku byly uvedeny veškeré instrukce k vyplňování dotazníku, důvod výzkumu, téma výzkumu a také kontakt na autorku práce.

Druhá část sloužila k identifikaci žáka, který dotazník vyplňoval. U žáků byly za identifikační informace považovány věk, pohlaví, občanství a druh navštěvované školy.

Další část dotazníku byla tvořena uzavřenými otázkami s výběrem možností. Pokud si žák nevybral z nabízených možností, mohl vždy vyplnit možnost „*Jiná odpověď*“, popř. „*Nevím*“

Poslední částí dotazníku byla tvořena otevřenými otázkami, na které byl žák vyzván odpovědět vlastními slovy.

Na závěr dotazníku bylo doplněno poděkování a po odeslání se objevil odkaz na nový dotazník.

3.2. Průběh výzkumu

3.2.1. Výběr respondentů a způsob sběru dat

K výzkumu bylo osloveno 5 Základních škol a 5 středních škol (2 Gymnázia, Střední pedagogická škola, Střední odborná škola a Obchodní akademie) z Jihomoravského kraje, Zlínského kraje a Hlavního města Prahy.

Původním záměrem bylo porovnání výsledků z českých základních a středních škol s výsledky z *Bundeshandelsakademie und Bundeshandelsschule* (Obchodní akademie a učiliště), které se nachází ve Vídeňském okrsku Simmering a kde autorka této práce působila v rámci učitelské stáže Comenius. Ještě před rozesláním jednotlivých dotazníků do zúčastněných tříd nebylo povoleno vedením školy výzkum uskutečnit, jelikož se jedná o velice osobní otázky a 90% žáků školy pochází z odlišných kulturních menšin, než je majoritní rakouská společnost. Pro uskutečnění podobného výzkumu k této diplomové práci by se musel dotazník celý přeformulovat, bylo by potřeba povolení Rakouského ministerstva školství, vedení školy a zákonných zástupců všech neplnoletých žáků, z hlediska velké administrativy a nejistoty při schvalování výzkumu se autorka této práce rozhodla výzkum uskutečnit pouze ve školách na území České republiky.

V rámci výzkumu byly vytvořeny dva druhy dotazníků, jeden pro žáky 9. tříd základních škol a druhý pro žáky 1. a 2. ročníku středních škol. Elektronický odkaz na dotazník byl odeslán 95 žákům základních škol, s návratností 31 dotazníků a 218 žákům středních škol s návratností 105 dotazníků.

Multikulturní dotazníky byly distribuovány elektronickou formou odkazem na dotazník, vytvořený v programu *Google dokument* v období únor – březen 2014. Tato forma distribuce se, přes prvotní nesnáze se získáním přímého kontaktu na učitele Výchovy k občanství nebo Základů společenských věd, velice osvědčila, jelikož se dotazník dostal přes učitele přímo k žákům, kteří je mohli vyplnit z knihovny, počítačové učebny nebo studovny ve škole, kde mají přístup k internetu.

Elektronický dotazník má oproti papírové verzi velikou výhodu v rychlejším zpracování výsledků a přímého vytvoření grafů skrze program *Excel*, do kterého se odpovědi žáků automaticky ukládaly.

Hlavním problémem při použití elektronické formy dotazování je relativně nízká návratnost dotazníku. Ke zvýšení návratnosti byl učitelům odeslán informační email s podrobným vysvětlením, o jaký výzkum se jedná, krátkost vyplnění a příslibení odeslání

výsledků výzkumu zúčastněným školám. Vyplnění dotazníku bylo pro žáky anonymní a nebylo potřeba odpovědět na všechny otázky.

3.2.2. Řešení dotazníku

Vedení školy a učitelé ze zúčastněných škol obdrželi email, s podrobnými informacemi k dotazníkům a odkazy na dotazníky, pro cílové skupiny.

Samotná distribuce elektronických odkazů proběhla v režii samotných škol, některé odkaz umístili na svoje internetové stránky, některé jej rozeslaly studentům na jejich emailové adresy a některé zveřejnily odkaz přímo v učebnách vybavených počítači s připojením na internet a žáci vyplnili dotazníky přímo ve vyučovací hodině.

Nevýhodou elektronického dotazníku je nemožnost své odpovědi uložit a nutnost vyplnit dotazník při jednom pokusu.

3.3. Analýza získaných dat

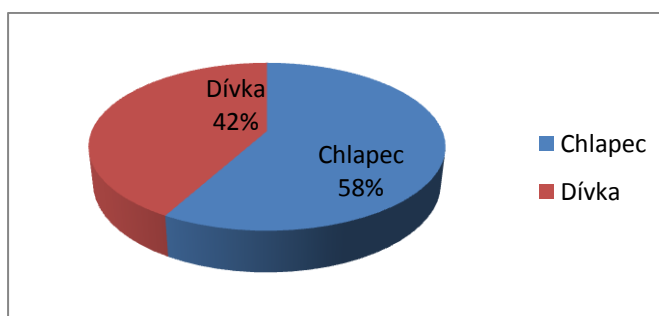
Možnost zaznamenat odpovědi do elektronického dotazníku byla otevřena v době 16. 2. 2014 – 9. 3. 2014. Po uzavření odpovědí byly zkontrolovány zapsané výsledky a odstraněny nekompletní či nerelevantní odpovědi.

Popis výsledků plyne z analýzy dat získaných z dotazníků. Nejdříve proběhne zhodnocení výsledků u žáků 9. Tříd základních škol a poté u žáků 1. a 2. ročníků středních škol.

3.3.1. Výsledky výzkumu: Žáci 9. tříd

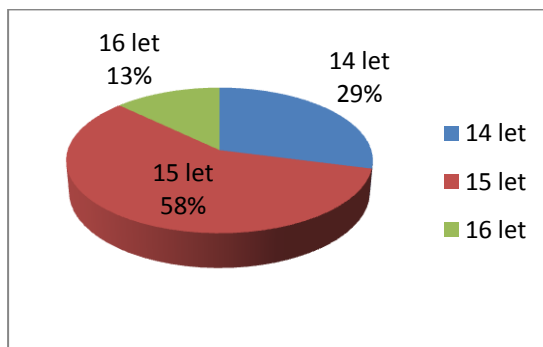
Našeho dotazníku se zúčastnilo 31 žáků 9. tříd 5 Základních škol. Ve větší míře byli zastoupeni chlapci v počtu 18 odpovídajících, dívek se zúčastnilo 13.

Graf 2: Pohlaví respondentů

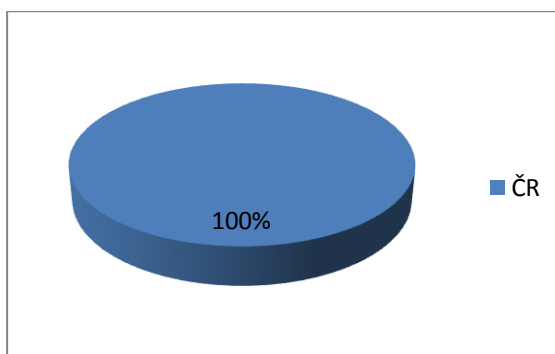
Věk žáků se pohyboval v rozmezí 14-16 let, 18 odpovídajících bylo 15letých, 9 žáků bylo 14letých a 4 žáci byli 16letí.

Graf 3: Věk respondentů

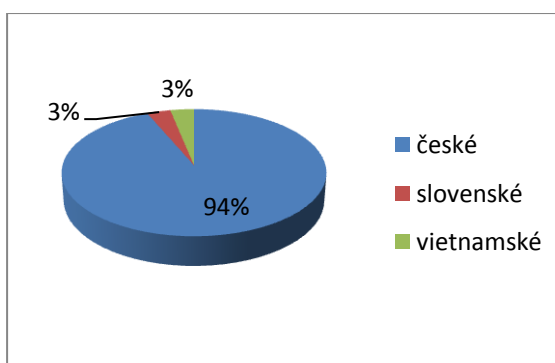

Všichni žáci se narodili v České republice, avšak 29 žáků má české občanství, jeden žák vietnamské a jeden slovenské občanství.

Graf 4: Místo narození respondentů

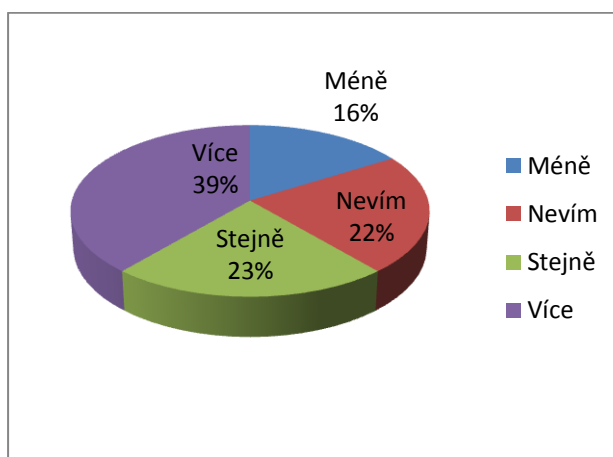
Graf 5: Občanství respondentů

Nyní se dostáváme k analýze uzavřených otázek s možností výběru z několika odpovědí.

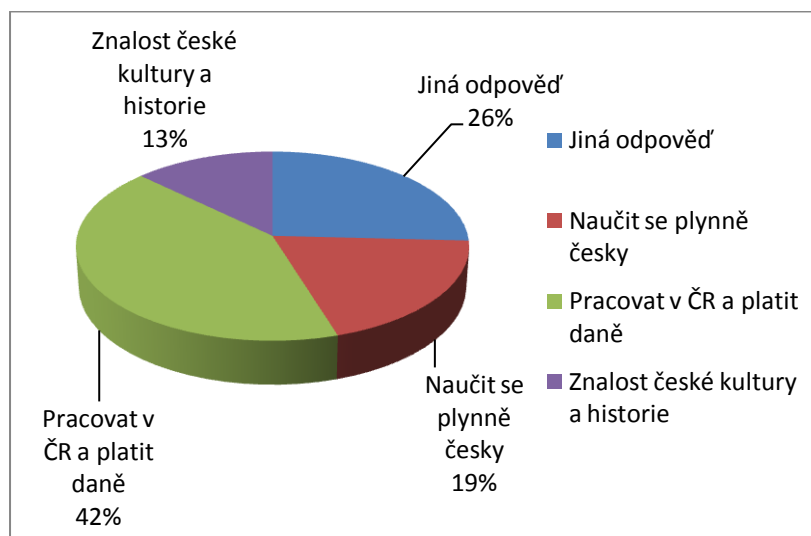
K otázce *Míry tolerance České republiky vůči přistěhovalcům ve srovnání s minulostí* se pozitivně vyjádřilo 12 žáků (39%). 5 žáků (16%) se domnívá, že Česká republika je momentálně méně tolerantní vůči přistěhovalcům, 7 žáků (23%) si myslí, že se v míře tolerance České republiky vůči přistěhovalcům nic nezměnilo a 7 žáků (23%) se k otázce nedokázalo vyjádřit.

Graf 6: Míra tolerance České republiky vůči přistěhovalcům ve srovnání s minulostí

V další otázce měli žáci vybrat jednu z odpovědí týkající se povinností přistěhovalců po vstupu do České republiky. 42% žáků si myslí, že je nezbytné, aby přistěhovalci pracovali v ČR a platili zde daně, 19% žáků se domnívá, že se přistěhovalci musí co nejrychleji naučit plyně mluvit česky, 13% žáků si vybralo nutnost znalosti české kultury a historie u přistěhovalců a 26% žáků si z daných možností nevybralo nebo se k otázce nevyjádřilo.

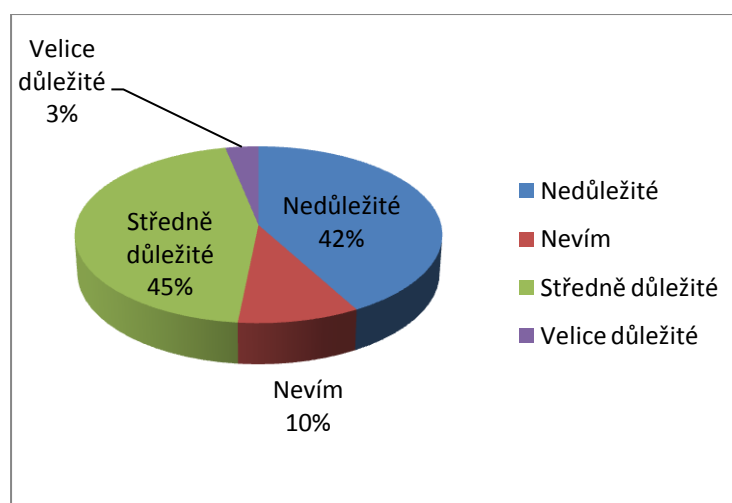
Graf 7: Povinnost přistěhovalců po vstupu do České republiky

Další oblast otázek se týkala kontaktu žáků s kulturními menšinami pobývajících na území České republiky.

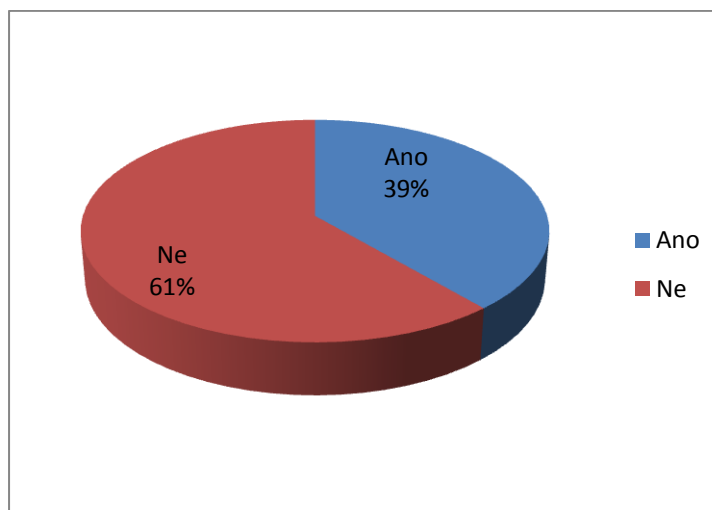
Důležitost získání informací o kulturních menšinách žijících na území ČR považuje za prioritu pouze jeden žák, 45% žáků se domnívá, že získání těchto informací je pro ně středně důležité a skoro stejné procento žáků, tedy 42%, považuje tyto informace za nedůležité. 10% žáků se k otázce nevyjádřilo.

Graf 8: Důležitost získání informací o kulturních menšinách žijících v ČR.

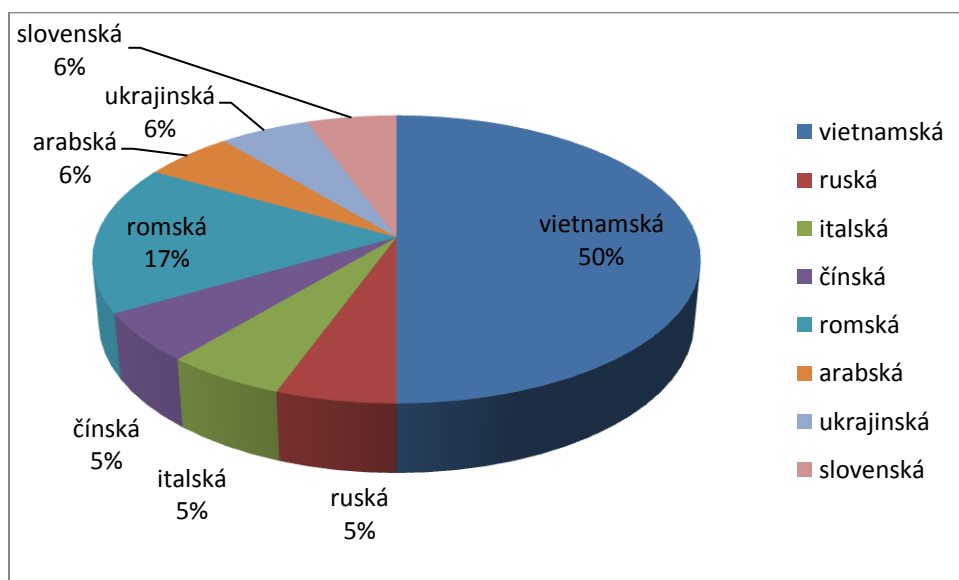
Další otázka se zabývala kontaktem žáků s odlišných kulturních menšin. 39% žáků má ve svém okolí kamarády z kulturních menšin a 61% žáků se vyjádřilo negativně k této otázce.

Graf 9: Kontakt s jinými kulturními menšinami

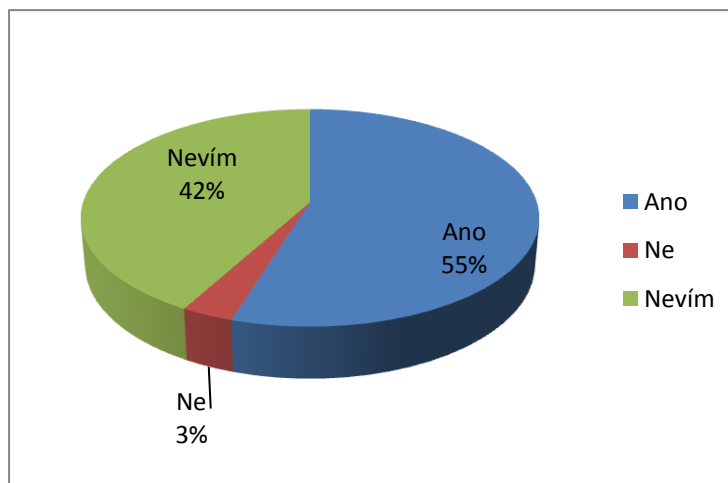
Žáci, kteří mají kamarády z jiných kulturních menšin se nejčastěji vídají s vietnamskou menšinou (50%), dále v 17% s romskou menšinou a téměř shodně po 5-6% s ruskou, italskou, čínskou, arabskou, slovenskou nebo ukrajinskou menšinou.

Graf 10: Kamarádi z kulturních menšin

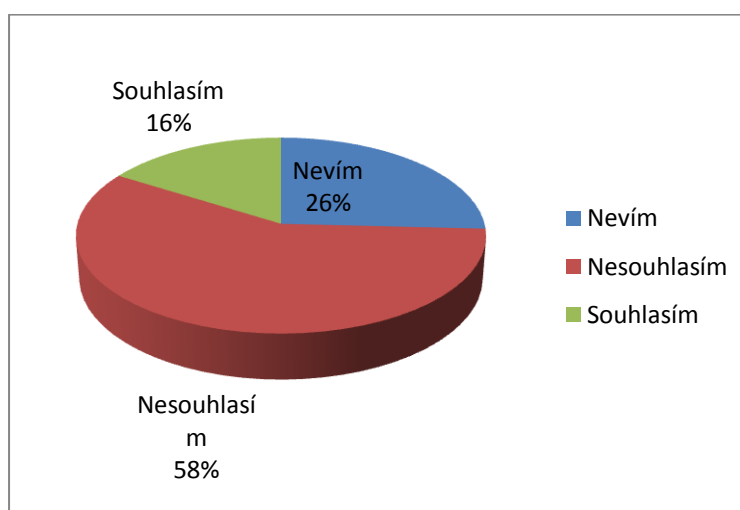
K otázce týkající se podpory tolerance a přátelství mezi lidmi z jiných kulturních menšin se kladně vyjádřilo 17 žáků. Jeden žák se vyjádřil negativně a 13 žáků se k otázce nevyjádřilo.

Graf 11: Potřeba podpory přátelství a tolerance mezi kulturními menšinami

K oblasti rasismu a diskriminace se odmítavě vyjádřilo 58% žáků. 26% se nevyjádřilo vůbec a 16% žáků rasismus nebo diskriminaci v určité míře podporuje. Za hlavní argument byla uváděna pozitivní diskriminace romské menšiny.

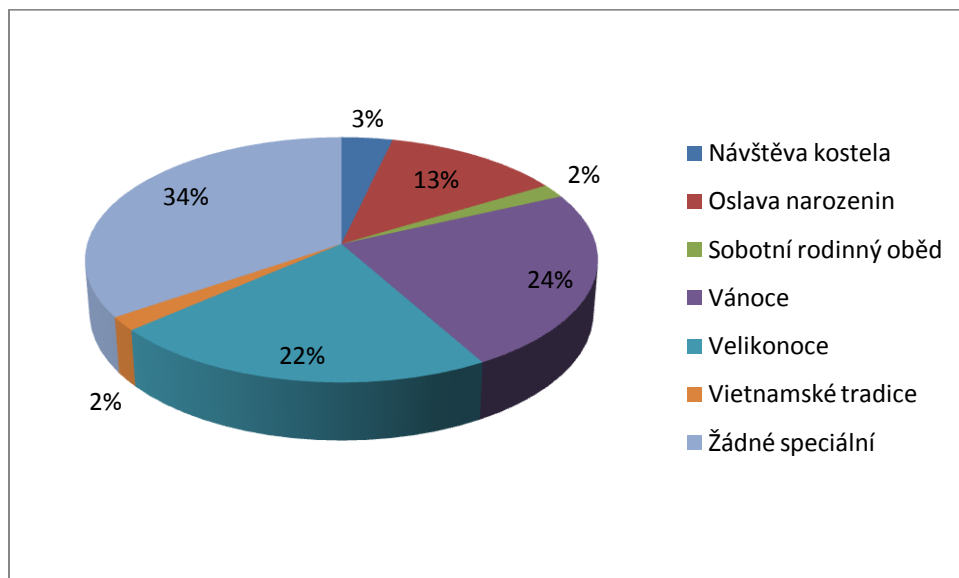
Graf 12: Názor na rasismus a diskriminaci. Co si myslíš o rasismu a diskriminaci?

K otázce speciálním zvykům a tradicím se vyjádřilo 34% žáků, že žádné, než běžně slavené české svátky, nedodrží. 22% žáků slaví Velikonoce a 24% žáků Vánoce netradičním způsobem. 13% žáků dodržuje v rodině oslavu všech narozenin, svátků a výročí a

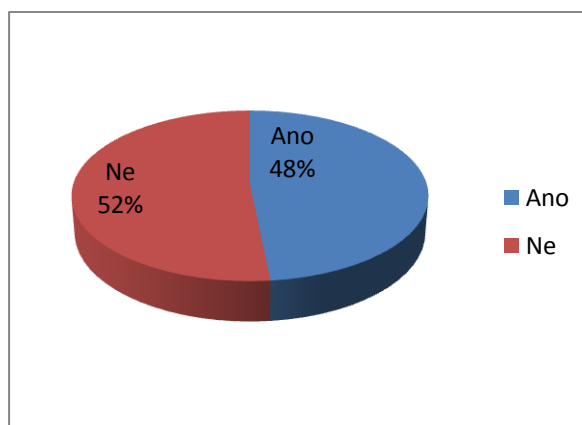
2-3% žáků pravidelně navštěvuje kostel, slaví vietnamské svátky nebo se schází u pravidelného sobotního oběda.

Graf 13: Rodinné zvyky a tradice

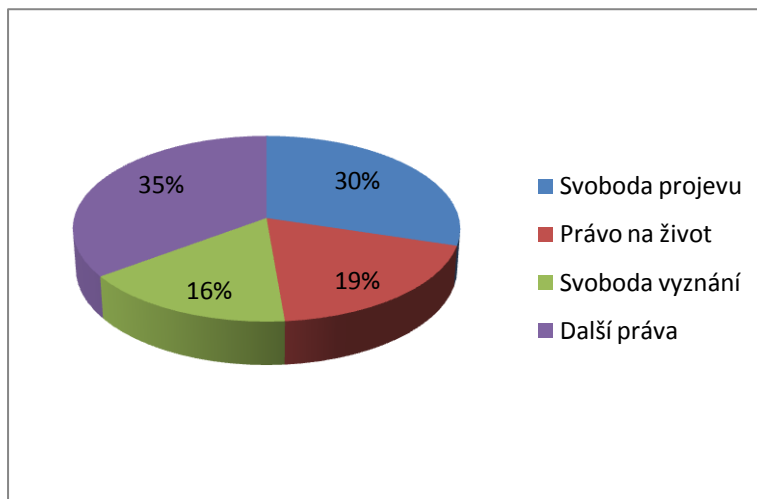
Poslední oblast otázek se týkala lidských práv a svobod. 48% žáků uvedlo, že zná osobní práva a svobody a 52% žáků žádná nevedla.

Graf 14: Znalost základních lidských práv a svobod

Nejčastěji zmiňovaná lidská práva a svobody bylo v 30% *právo na soukromí*, dále v 19% *právo na život* nebo v 16% *svoboda vyznání*. 19% žáků uvedlo další práva a svobody jako *osobní svoboda*, *osobní vlastnictví*, *právo pracovat*, *sdužovat se*, *vzdělávat se*, *vlastnit majetek* apod.

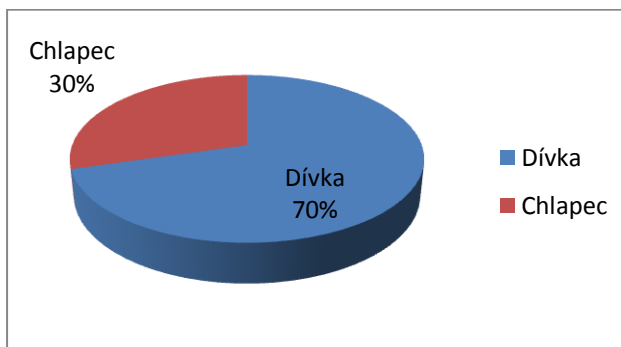
Graf 15: Nejčastěji zmiňovaná základní lidská práva a svobody

3.3.2. Výsledky výzkumu: Žáci 1. a 2. ročníků středních škol

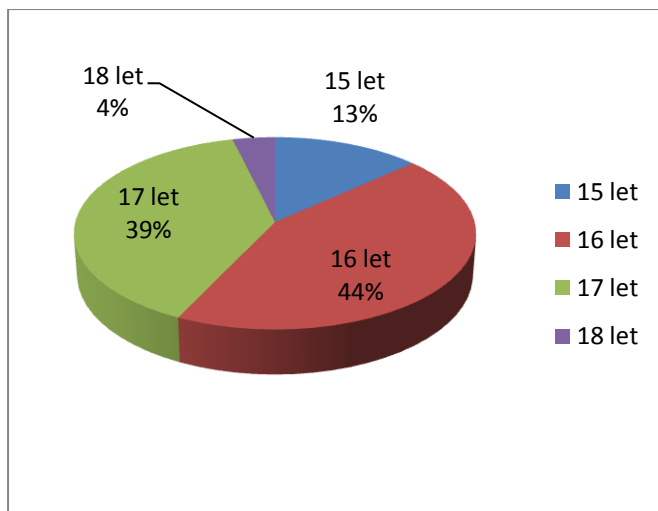
Našeho výzkumu se zúčastnilo 105 žáků 1. a 2. ročníků středních škol. Ve větší míře byly zastoupeny dívky v počtu 74 odpovídajících (70%), chlapců se zúčastnilo 31 (30%).

Graf 16: Pohlaví respondentů

Věk žáků se pohyboval v rozmezí 15 – 18let. Největší množství odpovídajících bylo 16letých (44%) a 17letých (39%). 13% žáků bylo 15letých a jen 4% byly ve věku 18 let.

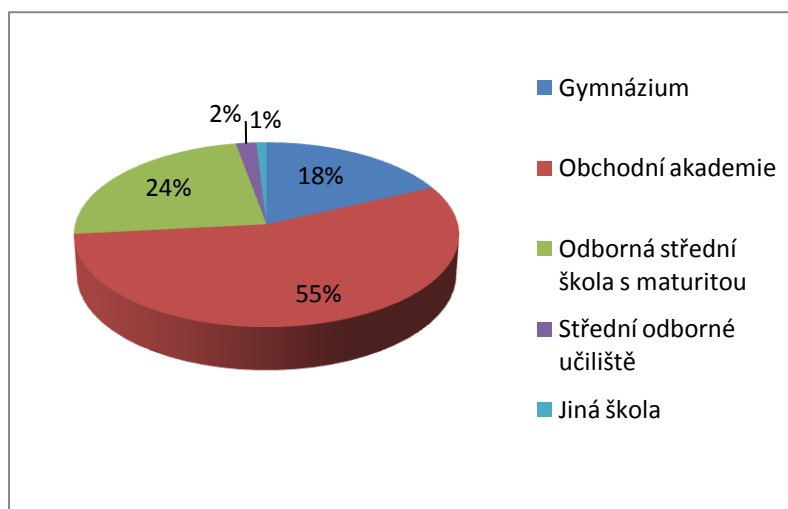
Graf 17: Věk respondentů

Dotazníky byly distribuovány rovnoměrně mezi Gymnázia, Obchodní akademie, Odborné střední školy s maturitou a Střední odborné učiliště.

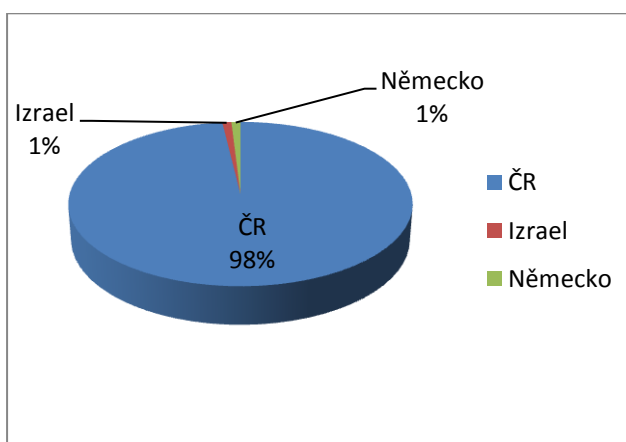
Největší počet odpovídajících pochází z Obchodní akademie a to v počtu 58 žáků (55%). Dále je s 24% zastoupena Odborná střední škola s maturitou a s 18% gymnázia. 3% žáků navštěvují Střední odborné učiliště nebo jinou střední školu.

Graf 18: Navštěvovaná škola respondentů

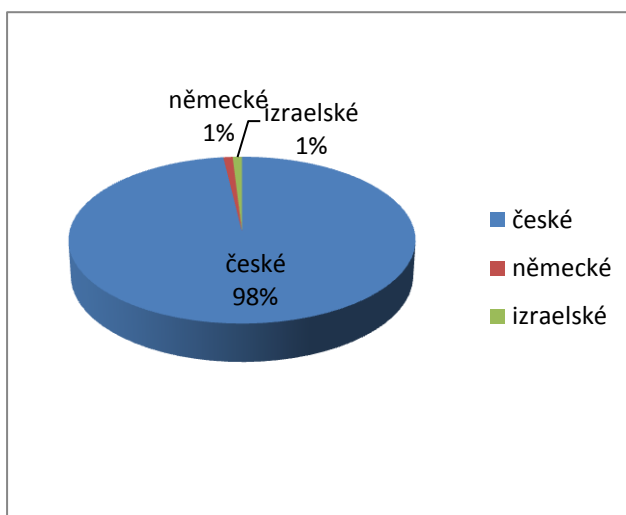

Místu narození žáků s 98% dominuje Česká republika, po 1% je zastoupeno Německo a Izrael. Odpovědi jsou totožné s občanstvím žáků, tedy 103 žáků má české občanství, jeden žák německé a jeden izraelské.

Graf 19: Místo narození respondentů

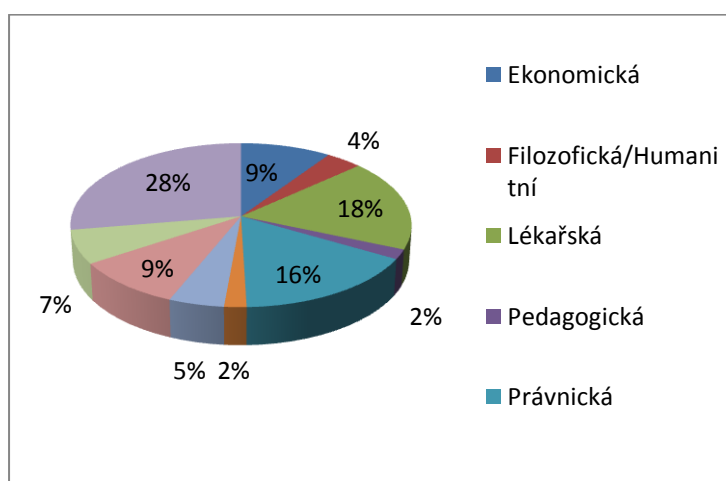
Graf 20: Občanství respondentů

Pro lepší pochopení složení výzkumného vzorku žáků byla do výzkumu zařazena otázka výběru studia na vysoké škole.

Největší počet žáků (18%) by chtěl studovat na Lékařské fakultě či v 16% na Právnické fakultě. 9% žáků (10), by se rozhodovalo o Ekonomické fakultě nebo jiné fakultě, která není uvedena v našem výběru. Celkově 13% by uvažovalo o studiu na Filozofické/Humanitní fakultě, Pedagogické, Přírodovědecké. 28% zatím není rozhodnuto o své preferenci vysokoškolského studia a 7% žáků nechce vůbec studovat na vysoké škole.

Graf 21: Preferenze studia na VŠ

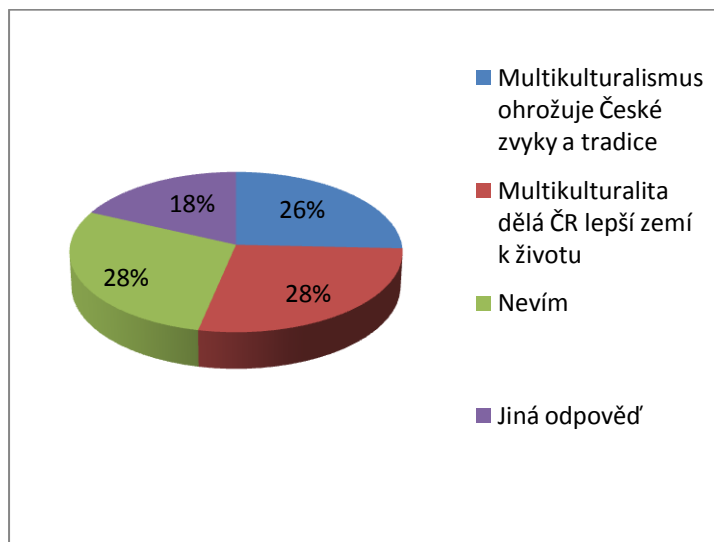

Další část otázek byla věnována výběru možností s obecným tématem multikulturality.

28% žáků se domnívá, že *Multikulturalita dělá Českou republiku lepší zemí k životu* a téměř shodné procento 26% žáků tvrdí, že *Multikulturalismus ohrožuje české zvyky a tradice*.

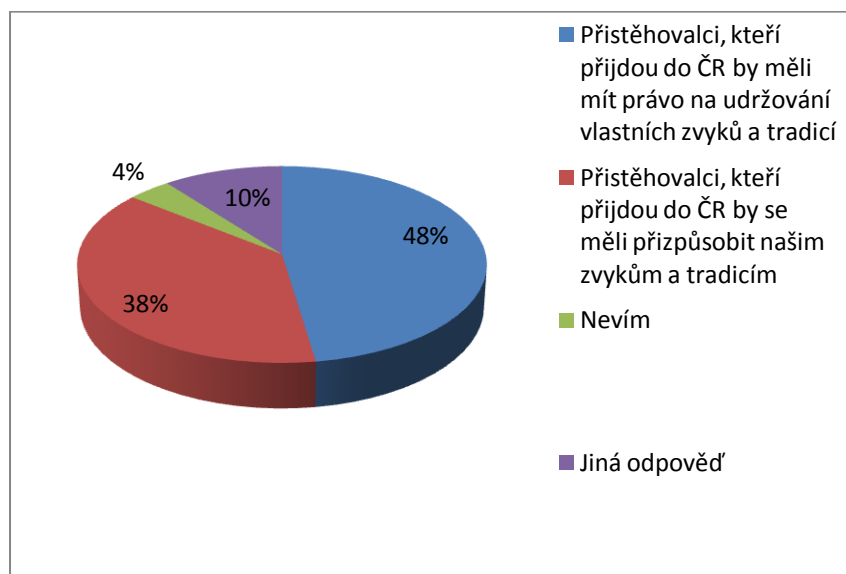
18% žáků si z daných možností nevybralo a 28% žáků nebylo schopno na otázku odpovědět.

Graf 22: Český multikulturalismus

V další otázce žáci reagovali na začleňování přistěhovalců do společnosti po příchodu do České republiky. 50 žáků (48%) se domnívá, že *Přistěhovalci, kteří přijdou do ČR by měli mít právo na udržování vlastních zvyků a tradic*, 40 žáků (38%) si myslí, že *Přistěhovalci, kteří přijdou do ČR by se měli přizpůsobit našim zvykům a tradicím*. 11 žáků (10%) si z daných možností žádnou nevybrali a 4 žáci (4%) na otázku nebyli schopni odpovědět.

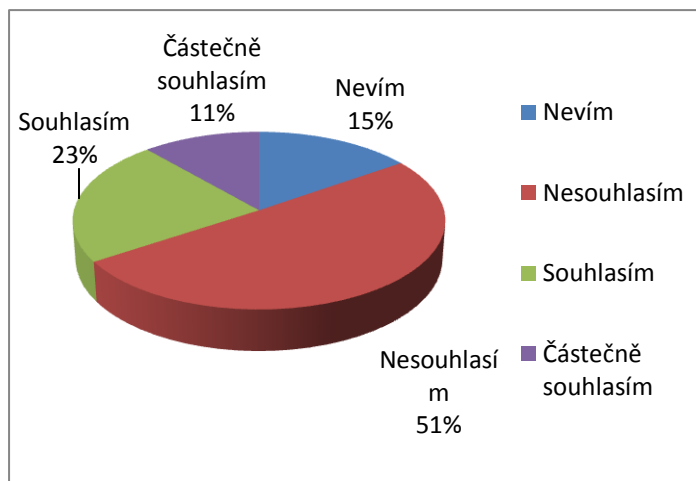
Graf 23: Začleňování minorit do české společnosti

Reakce na téma rasismu a diskriminace byly poměrně nejednotné. 51% žáků s rasismem a diskriminací nesouhlasí, 23% žáků souhlasí, 11% žáků částečně souhlasí a 15%

žáků se k otázce nedokázalo vyjádřit. Nejčastěji uváděné argumenty k podpoře rasismu a diskriminace bylo *zvýhodňování romské menšiny*, ale také žáci uváděli názory typu *diskriminace je přirozená reakce pudu zachovy, díky rasismu není utlačován český národ* apod.

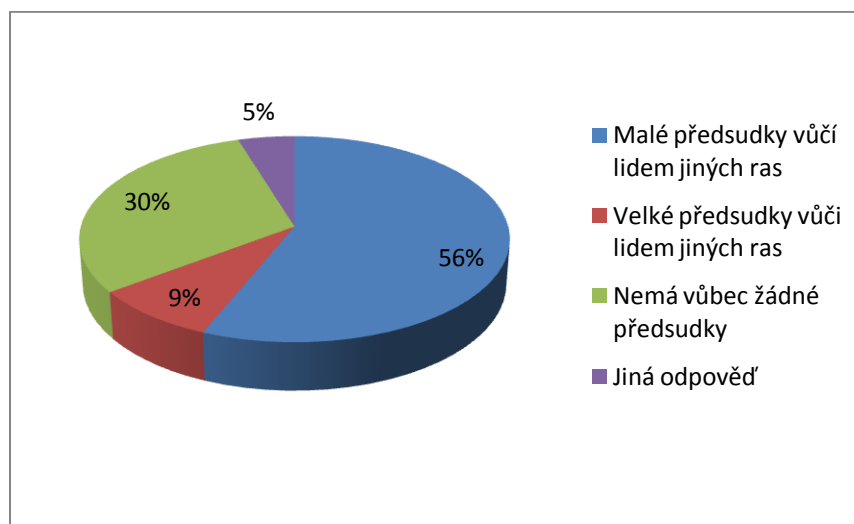
Graf 24: Reakce na rasismus a diskriminaci

Další otázka byla věnována sebehodnocení míry vlastních předsudků.

56% žáků se domnívá, že má malé předsudky vůči lidem jiných ras. 30% žáků si myslí, že nemá vůbec žádné předsudky, 9% žáků tvrdí, že má velké předsudky vůči lidem jiných ras a 5% žáků se k otázce nebylo schopno vyjádřit.

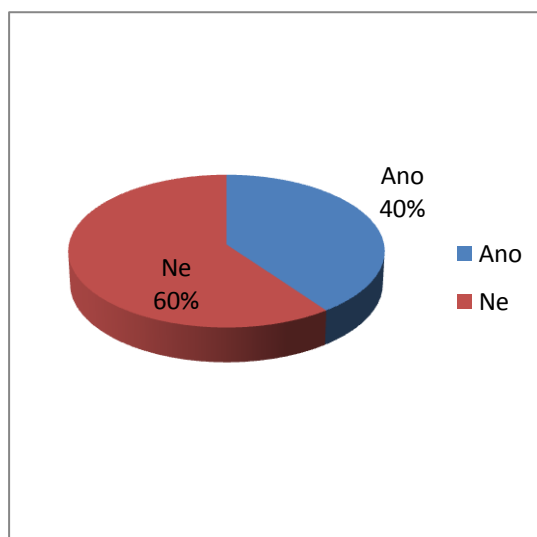
Graf 25: Míra předsudků vůči lidem jiných ras

Následující oblast otázek byla věnována přímému kontaktu s kulturními menšinami.

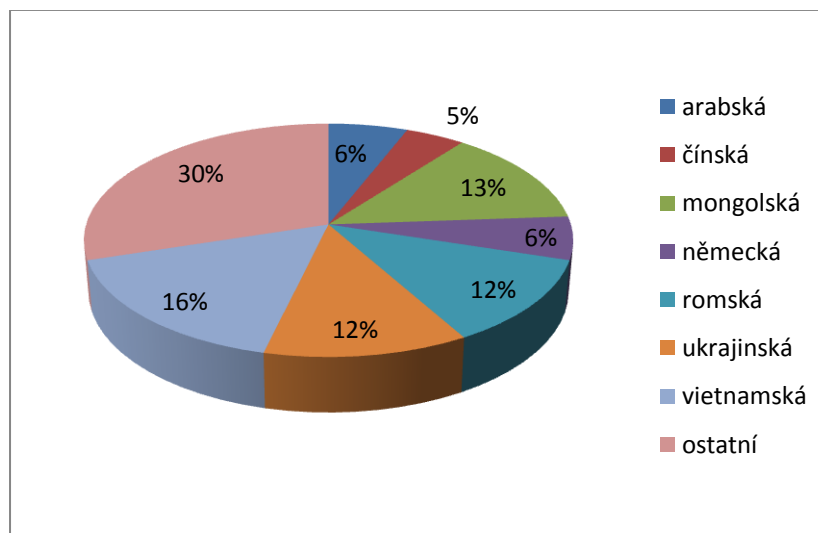
Větší počet 63 žáků (60%) nemá kontakt s jinými kulturními menšinami a 42 žáků (40%) uvedlo, že se ve svém okolí vidá s příslušníky jiných kulturních menšin.

Graf 26: Kontakt s kulturními menšinami

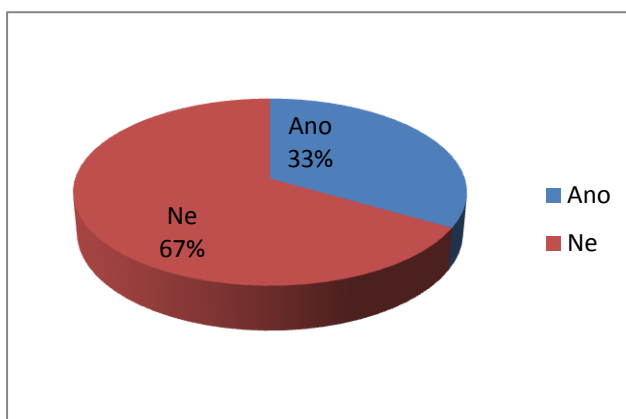
Ze 42 žáků, kteří uvedli, že se stýkají s lidmi z jiných kulturních menšin je kontakt největší s vietnamskou komunitou (16%), dále s mongolskou (13%), ukrajinskou a romskou (shodně po 12%) a arabskou, čínskou a německou (5-6%). 30% kontaktu je s příslušníky dalších kulturních menšin, jako jsou Spojené státy americké, Arménie, Švédsko, Izrael apod.

Graf 27: Kulturní menšiny

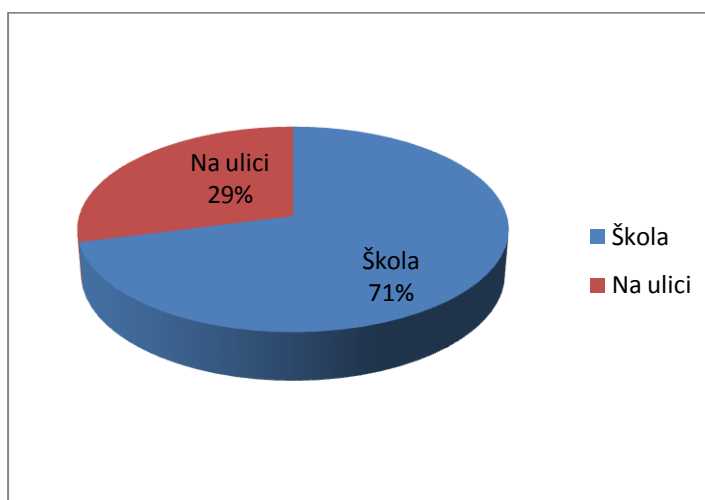
V další části se výzkum zabýval konflikty v souvislosti s působením různých kulturních menšin v české společnosti. 67% žáků (70) se doposud neseťkalo s konflikty kvůli rozdílné rase, barvě pleti nebo náboženství, avšak 33% žáků (35) uvedlo, že bylo svědkem nebo přímo zapojeno v konfliktu kvůli rozdílné rase, barvě pleti nebo náboženství

Graf 28: Konflikty kvůli rozdílné rase, barvě pleti nebo náboženství

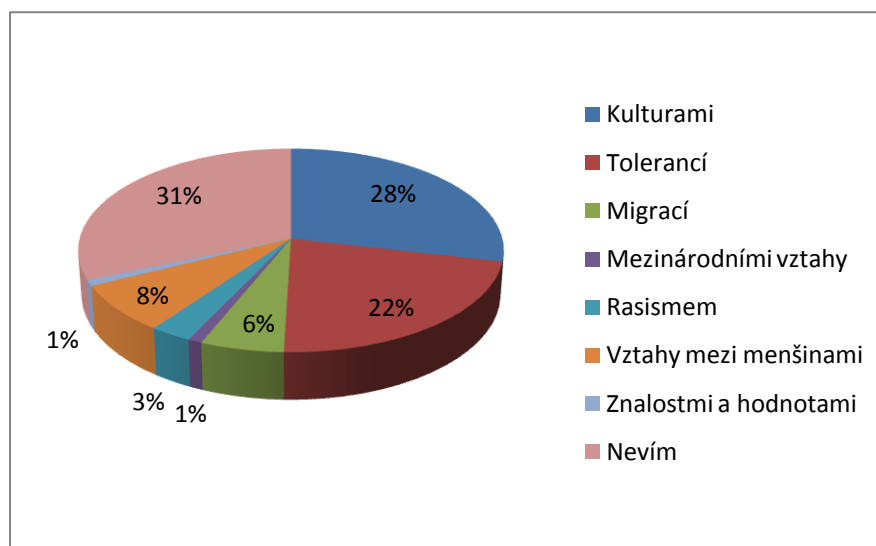
Ze 35 žáků, kteří mají zkušenost s konflikty kvůli rozdílné rase, barvě pleti nebo náboženství, uvedli, že se situace odehrály z 71% přímo ve škole a z 29% na ulici či veřejném prostranství.

Graf 29: Místo konfliktů kvůli rozdílné rase, barvě pleti nebo náboženství

K otázce tématu multikulturality 31% žáků nebylo schopno popsat, čím se multikulturální výchova zabývá. 28% žáků uvedlo, že hlavním tématem bude *vnímání odlišných kultur*, 22% žáků uvedlo, že se bude řešit *vzájemná tolerance*, 8% žáků zmiňuje, že náplní výchovy bude *zkoumání vztahů mezi menšinami* a 6% žáků říká, že se multikulturální výchova zabývá *migrací cizinců do České republiky*. Celkově 5% žáků si myslí, že v tématem multikulturální výchovy jsou *znalosti a hodnoty, mezinárodní vztahy nebo rasismus*.

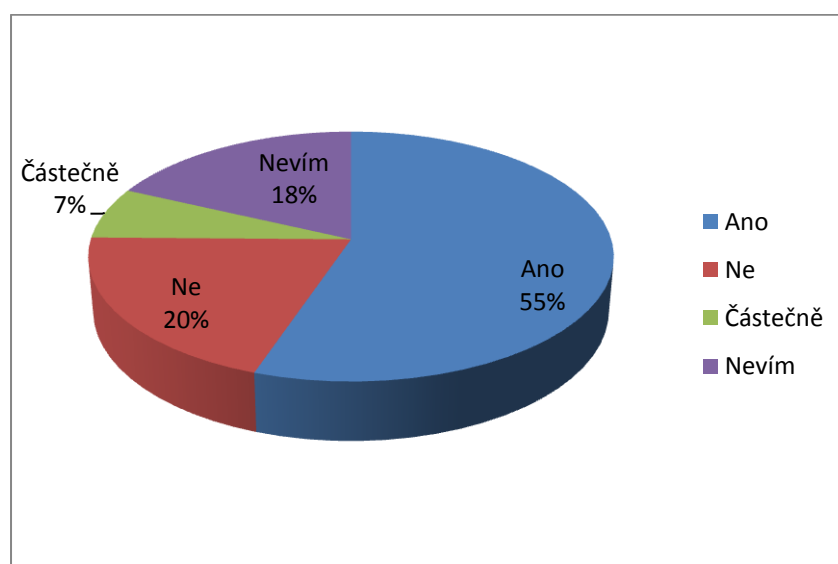
Graf 30: Náplň multikulturální výchovy

Na závěr dotazníku byla položena otázka, zda je *Česká republika multikulturální zemí*.

Největší počet 58 žáků (55%) uvedlo, že *česká společnost je multikulturální*, 21 žáků (20%) uvedlo, že *česká společnost není multikulturální*, 7 žáků (7%) si myslí, že *česká společnost je pouze částečně multikulturální* a 19 žáků (18%) nebylo schopno na tuto otázku odpovědět.

Graf 31: Multikulturalita české společnosti

3.4. Zhodnocení výzkumu

Dotazníkovou metodou uskutečněnou přes elektronický systém na uskutečňování a vyhodnocení výzkumu Google dokument jsme zkoumali *Míru multikulturality u žáků 9. tříd základních škol a studentů 1. a 2. ročníků středních škol a množství jejich předsudků a xenofobních názorů*. Po vyhodnocení dotazníků byly srovnány předem stanovené hypotézy s výsledkem výzkumu. Provedená analýza většinu hypotéz potvrdila, některé však vyvrátila.

Hypotéza 1 byla vyvrácena, z dotazníkového šetření je patrné, že žáci se o příliv migrantů do České republiky zajímají a domnívají se, že přistěhovalci by se měli integrovat do majoritní společnosti a to především získáním zaměstnání. Dále také žáci uvedli, že vnímají vyšší míru tolerance české společnosti vůči přistěhovalcům, než tomu bylo v minulých letech.

Hypotéza 2 byla potvrzena, většina žáků nepovažuje důležité dozvídat se informace o odlišných kulturních menšinách či se s příslušníky těchto menšin přímo setkávat. Více než 60% žáků z našeho výzkumu se pravidelně nesetkává s cizinci a o menšinách tedy nemají velké množství informací, pokud žáci uvedli, že se setkávají s příslušníky menšin, v 50% se jedná o vietnamskou kulturu.

Hypotéza 3 byla taktéž potvrzena, většina žáků uvedla, že nesouhlasí s rasismem a diskriminací, stereotypně se však žáci vyjadřovali ve většině proti romské komunitě, popř. proti příslušníkům muslimského vyznání. Většina těchto žáků se však přímo s příslušníky těchto menšin nikdy přímo nesetkala.

Hypotéza 4 nebyla potvrzena, jelikož naše výsledky ukazují shodné procento žáků, domnívající se, že multikulturní společnost v České republice je prospěšná a stejná část žáků se domnívá, že multikulturalita naopak ohrožuje české zvyky a tradice. Polovina žáků uvedla, že přistěhovalci do České republiky musí mít právo na udržování vlastních tradic a zvyklostí. Jelikož jsme do výzkumu zapojili střední školy z různých lokalit, je třeba vzít v úvahu přímou zkušenost a kontakt žáků s kulturními menšinami, kdy ve velkých městech jsou žáci na multikulturalitu zvyklejší než žáci navštěvující školy v okresních městech.

Hypotéza 5 byla potvrzena. Většina středoškoláků se k rasismu a diskriminaci staví velice odmítavě, avšak téměř 60% žáků uvedlo, že mají alespoň malé předsudky vůči lidem jiných ras či kultur. Zajímavé je však zjištění, že většina žáků nemá přímý kontakt s kulturními menšinami a jejich usuzování je tedy postaveno na stereotypních názorech.

Hypotéza 6 byla vyvrácena, jelikož více než třetina středoškoláků uvedla, že se přímo setkali s diskriminací či rasismem. Překvapující je fakt, že 70% těchto konfliktů proběhlo přímo v rámci školních vyučování.

Z našeho zjištění po porovnání hypotéz tedy vyplívá fakt, že Česká republika se stává multikulturní zemí a i když kontakt s příslušníky minoritních skupin u žáků 9. tříd a středoškoláků 1. a 2. ročníků není pravidelný, situace se zlepšuje především v krajských městech, kde je procento přistěhovalců mnohonásobně větší než v menších městech. Míra předsudků a xenofobních názorů u této skupiny je stále veliká, ale domníváme se, že se zavedením průřezového tématu multikulturní výchovy do základního a středoškolského vzdělávání se situace postupně zlepšuje a to především také činností různých neziskových organizací a otevřenou diskuzí o těchto tématech.

4. Multikulturní programy pro 2. stupeň ZŠ

V rámci této práce byla vytvořena kompletní metodologie pro 11 vyučovacích hodin v rámci předmětu Výchova k občanství s využitím průřezového tématu multikulturní výchovy. Programy jsou určeny pro žáky 2. stupně základních škol nebo žáky nižších gymnázií.

Návrh aktivit po 11 vyučovacích hodin je rozdělen do tří tematických bloků. Úvodním blokem je „*Kam patřím*“, který se věnuje představení kulturní rozmanitosti, rozdílnosti zvyků, tradic a zájmů každého jedince. Druhý blok „*Stereotypy a diskriminace*“ se zabývá stereotypy, především z hlediska genderového a kulturního, také představuje různé předsudky užívané v české společnosti a nabízí návod, jak se jich vyvarovat a jak s nimi pracovat.

Závěrečný blok s názvem „*Já a demokracie*“ využívá aktuální tematiku demokratických a nedemokratických státních zřízení, věnuje se však také studiu lidských práv a svobod. Každý z těchto tematických bloků je uveden přehlednou tabulkou s uvedenými jednotlivými aktivitami, časovou náročností, cíly aktivit, které pracovní listy nebo přílohy má učitel k dispozici a zda potřebuje nějaké speciální pomůcky k uskutečnění vyučovací hodiny.

Dále následuje podrobný popis aktivit, z hlediska přehlednosti jsou pracovní listy a přílohy k vyučovacím hodinám přímo uvedeny za popisem jednotlivých aktivit.

4.1. Zařazení tematických bloků pro 2. stupeň ZŠ do rámcového vzdělávacího programu

Tabulka č. 5: Zasazení tematických bloků pro ZŠ do RVP

Vzdělávací oblast	Člověk a společnost
Vzdělávací obor	Výchova k občanství
Vzdělávací obsah Očekávané výstupy:	<u>Člověk ve společnosti</u> Žák objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy
Učivo	kulturní život – rozmanitost kulturních projevů, kulturní hodnoty, kulturní tradice lidská setkání – přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi, rovnost a nerovnost, rovné postavení mužů a žen vztahy mezi lidmi – konflikty v mezilidských vztazích, problémy lidské nesnášenlivosti zásady lidského soužití – morálka a mravnost, svoboda a vzájemná závislost
Vzdělávací obsah Očekávané výstupy:	<u>Stát a právo</u> Žák objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů posoudí význam ochrany lidských práv a svobod
Učivo	lidská práva – základní lidská práva, jejich ochrana; úprava lidských práv v dokumentech; poškozování lidských práv, diskriminace

<p>Průřezové téma Tematický celek</p>	<p><u>Osobnostní a sociální výchova</u> Poznávání lidí – vzájemné poznávání se ve skupině, rozvoj pozornosti vůči odlišnostem a hledání výhod v odlišnostech; chyby při poznávání lidí Mezilidské vztahy – péče o dobré vztahy, chování podporující dobré vztahy, respektování, podpora, pomoc; lidská práva</p>
<p>Průřezové téma Tematický celek</p>	<p><u>Výchova demokratického občana</u> Občan, občanská společnost a stát – občan jako odpovědný člen společnosti (jeho práva a povinnosti, Listina základních práv a svobod, principy soužití s minoritami)</p>
<p>Průřezové téma Tematický celek</p>	<p><u>Multikulturní výchova</u> Kulturní diference – jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti, poznávání vlastního kulturního zakotvení; respektování zvláštností různých etnik Lidské vztahy – právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci, udržovat tolerantní vztahy a rozvíjet spolupráci s jinými lidmi, bez ohledu na jejich kulturní, sociální, náboženské, zájmové nebo generační příslušnost, předsudky a vžitá stereotypy Etnický původ – rovnocennost všech etnických skupin a kultur; odlišnost lidí, ale i jejich vzájemná rovnost; postavení národnostních menšin, projevy rasové nesnášenlivosti Multikulturalita – multikulturalita současného světa a předpokládaný vývoj v budoucnosti, vstřícný postoj k odlišnostem Princip sociálního smíru a solidarity – odpovědnost a příspěvek každého jedince za odstranění diskriminace a předsudků vůči etnickým skupinám; nekonfliktní život v multikulturní společnosti, otázka lidských práv, základní dokumenty</p>

4.2. Přehled tematických bloků pro 2. stupeň ZŠ

Tabulka č. 6: Přehled tematických bloků pro ZŠ

Název bloku	Diskutovaná témata	Časová náročnost	Poznámky
Kam patřím?	Vlastní kultura Cizí kultura Zájmy Zvyky Tradice	5 vyučovacích hodin	Zapojení představitele místní minoritní skupiny do vyučování a představení této kultury Návštěva ve vietnamském centru
Stereotypy a diskriminace	Stereotypy Předsudky Diskriminace	3 vyučovací hodiny	
Já a demokracie	Demokracie Listina základní práv a svobod Nedemokratické státy Základní lidská práva a svobody	3 vyučovací hodiny	Možnost využít dokumentární filmy z projektu <i>Jeden svět na školách</i>

4.3. Tématický blok *Kam patřím?*

Tabulka č. 7: Tématický blok Kam patřím?

Název aktivity	Časová náročnost	Příloha, Pracovní list	Cíle aktivity	Speciální pomůcky
Kulturní bingo	Aktivita 10 min Diskuze 5 min	Pracovní list 1.	Dozvědět se o multikulturalnosti svých spolužáků Seznámit se s poznáváním jiných kultur	
Co je to kultura?	Práce ve skupinách 20 min Společná diskuze celé třídy 10 min		Diskutovat ve skupinách Prosadit si vlastní názor Najít kompromis	
Moje kultura	Brainstorming 10 min Pracovní list 10 min Práce ve skupinkách 10 min Závěrečná diskuze 15 min	Pracovní list 2.	Spojit si vlastní kulturu s kulturou spolužáků Shodnout se na kompromisu Uvědomit si význam pojmu kultura	
Kultura a svět	Příprava zabere 2 vyučovací hodiny (s využitím VV). Prezentace zabere 1 vyučovací hodinu	Obrázek č. 6	Porovnání vlastní kultury s cizí Kreativně vyjádřit myšlenky Kooperovat v týmu Prezentovat před třídou Využití poznatků z více oborů (Výchova k občanství, Dějepis, Zeměpis, Výtvarná výchova)	Využití hodiny výtvarné výchovy. Vypůjčení cestovatelský ch magazinů a knih.

Podrobný popis aktivit tematického bloku Kam patřím?

Kulturní bingo

Aktivita se zaměřuje na poznání se žáků v oblastech, které běžně tolik nediskutují. Učitel rozdá žákům **pracovní list 1** a úkolem žáků bude najít ve třídě někoho, o kom daný výrok platí. Žák, který se ztotožní s jedním z výroků se potom k danému okénku podepíše. Cílem aktivity je zaplnit všechna okénka podpisy od spolužáků, přičemž žádný nesmí být stejný. Aktivita končí v případě, že některý z žáků má tabulku kompletní, popř. po uplynutí časového limitu 10 minut.

Po samotné aktivitě probíhá **diskuze** vedená učitelem. Učitel se ptá na následující témata:

- Ke kterému výroku bylo nejtěžší najít spolužáka?
- Je ve třídě někdo, na koho platí jen jeden výrok?
- Který spolužák je nejvíce multikulturní?

Na závěr diskuze se může učitel doptávat na jednotlivé výroky z tabulky (např. Při jaké příležitosti jste jedli sushi? Bylo těžké jíst čínskými hůlkami? Zkusili by jste sushi znovu? Proč ano a proč ne? apod.)

Co je to kultura?

Úvodem do této aktivity bude **diskuze na téma kultura**. Žáci budou mít za úkol ve dvojicích navrhnout **definici kultury**. Svůj návrh budou poté jednotlivé dvojice diskutovat ve skupinkách po čtyřech/osmi/šestnácti žácích až celá třída dojde k jednotné diskuzi. Definici, kterou třída navrhla, napíše jeden z žáků na tabuli.

Učitel poté rozdá žákům definici kultury podle Průchy.⁴³

„Kultura je souhrn prostředků a mechanismů specificky lidské adaptace k vnějšmu prostředí. Představuje program činnosti jednotlivců a skupin, který je fixován sociokulturními stereotypy a předávaný prostřednictvím kulturního dědictví. Kultura vystupuje v podobě výtvorů lidské práce, sociokulturních regulativů (norem, hodnot, kulturních vzorců), idejí (kognitivních systémů), institucí organizujících lidské chování.

Žáci budou svou **definici porovnávat s tou od Průchy**, mohou se inspirovat a do své vlastní body ještě dopsat. Závěr je definice odsouhlasená celou třídou.

⁴³ PRŮCHA, Jan. Multikulturní výchova: příručka (nejen) pro učitele. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Triton, str. 15. ISBN 978-807-3875-022

Pracovní list 1: Kulturní bingo

Obrázek č. 4: Bingo

Zdroj: <http://www.picgifs.com/graphics/bingo/>

Který z Tvých spolužáků může prohlásit, že... ?

Navštívil/a jsem alespoň 3 země	Umím uvařit jídlo pocházející z jiné země	Znám zahraniční písničku	Umím pár slov alespoň z pěti různých jazyků
Letěl jsem letadlem	Vím, co to je sushi.	Umím vyjmenovat členské státy Evropské Unie	Moje rodina nebo známí žijí v jiné zemi
Mám kamaráda Cizince	Vím, kdo je patron Irska a jak se slaví jeho svátek	Chtěl/a bych studovat v zahraničí	Umím vyjmenovat 4 světová náboženství
Dovedu si představit, že bych se přestěhoval/a do zahraničí	Rád/a cestuji	Přečetl/a jsem knížku v angličtině	Znám vegetariána

Moje kultura

Na základě definice, která byla třídou vytvořena v aktivitě Moje kultura, učitel žáky vyzve, aby uváděli příklady, jak se **vyznačuje určitá kultura**. Nabízí se využít upravenou metodu brainstormingu, kdy žáci píšou své nápady po stanovený čas na papír nebo jednotlivé proužky papíru individuálně. Ty se následně přišpendlí na nástěnku a s pomocí jednoho z žáků a učitele se rozdělí nebo seskupí do různých kategorií.

Žáci pravděpodobně uvedou některé z následujících oblastí (oblečení, hudba, jídlo, zvyky, tradice, svátky), pokud některé z bodů v jejich brainstormingových nápadech chybí, učitel je doplní.

Druhá fáze této aktivity je kreativní a žáci **obdrží pracovní list 2**. Každý žák si vybere dvě až tři kulturní skupiny z pracovního listu a odpoví na otázky týkající se členství v této skupině. Poté, co žáci individuálně vyplní pracovní listy, se rozdělí do skupinek po 3-4 žácích a porovnají své výsledky.

Závěrečnou fází této aktivity je **diskuze**. Jednotlivé skupiny pro tento účel vyberou jednu společnou skupinu, popř. nejvíce frekventovanou a představí ji zbytku třídy. Ostatní skupiny porovnávají svoje výsledky a doptávají se prezentujících.

Poznámka pro učitele: Sporné body diskuze mohou nastat v případě rodiny, kdy žáci budou diskutovat nedobrovolné členství. Jako zajímavý bod do diskuze je uvedení případů, kdy rodiny v dospělosti nedrží tolik dohromady, přichází rozvody nebo absence kontaktu. Z nedobrovolného členství se najednou stává členství dobrovolné, kdy jedinec sám udělá rozhodnutí a s danou rodinou není v kontaktu.

Zajímavým bodem diskuze může být také škola, stejně jako v předchozím případě budou většinou žáci uvádět nedobrovolné členství. Učitel může uvést případy přerušení studia na SŠ nebo VŠ a z nedobrovolného členství vytvořit členství dobrovolné.

Posledním bodem diskuze by mělo být **připodobnění členství ve skupinách k členství v různých kulturách**. Jednotlivé kultury se vyznačují podobně jako pro děti známé členství v různých zájmových organizacích.

Pracovní list 2: Moje kultura

Obrázek č. 5: Kultura

Zdroj: <http://www.shutterstock.com/s/culture/search.html>

Vyber si dvě až tři skupiny, které jsi členem. Pokud některá ze skupin, která je ti blízká, chybí, můžeš ji do seznamu doplnit. Zamysli se, jaké je to být členem této skupiny a doplň tabulku.

Seznam skupin:

- Sportovní kroužek (Fotbal, Basketbal, Volejbal) nebo hudební kroužek
- Kostel, Rodina, Škola
- Skautský oddíl, turistický kroužek
- Zájmový kroužek (šachy, počítače)

Název skupiny			
Za jakým účelem skupina existuje?			
Jaká jsou pravidla ve skupině?			
Jaké jsou výhody členství ve skupině?			
Jaké jsou nevýhody členství ve skupině?			
Je členství dobrovolné nebo nedobrovolné?			
Je nějaké speciální oblečení pro členy této			

skupiny?			
Jsou nějaké speciální zvyky a tradice, které se musí dodržovat?			
Proč jsi členem této skupiny?			

Kultura a svět

Tato aktivita je věnovaná poznávání cizích kultur. Žáci obdrží od učitele výtisky časopisu National Geographic či jiného cestovatelského magazínu (vypůjčené z knihovny) a skupiny po 3-4 žácích mají za úkol kreativně **představit vybranou cizí kulturu s porovnáním s naší českou kulturou.**

Žáci by se měli zaměřit na následující body

- Jak se tato kultura vyznačuje?
- Co mají členové této kultury společného?
- Co je rozdílné oproti české kultuře?

Žáci mohou vytvořit koláž (s využitím vlastních časopisů), zahrát divadlo, namalovat plakát, složit básničku nebo nafotit fotopříběh. Pro inspiraci je možné využít obrázek č. 6.

Po domluvě s učitelem výtvarné výchovy mohou žáci využít k přípravám také tuto hodinu a příprava prezentace by neměla zabrat více než dvě vyučovací hodiny.

Závěrečné prezentace zaberou jednu vyučovací hodinu.

Obrázek č. 6: Multikulturní kuchyně

Zdroj: archiv autorky

4.4. Tematický blok *Stereotypy a diskriminace*

Tabulka č. 8: Tematický blok Stereotypy a diskriminace

Název aktivity	Časová náročnost	Příloha, Pracovní list	Cíle aktivity	Speciální pomůcky
Muž a žena	pracovní list 15 min diskuze ve skupinách 10 min společná diskuze 20 min	Pracovní list 3.	uvědomit si stereotypy obhájit vlastní názor diskutovat ve skupině	
Stereotypy	revize aktivity Muž a žena 5 min pojem stereotyp, diskuze nad obrázkem 10 min vytváření seznamu 10 min diskuze a balónky 20 min	Obrázek č.8	využití příkladů ze života žáků a propojení s realitou	Nafukovací balónky
Diskriminace	revize aktivity Stereotypy 5 min pracovní list 25 min prezentace 15 min	Pracovní list 4.	spojování souvislostí s historickými událostmi využití IT, vyhledávání informací	Hodina by se měla odehrávat v počítačové učebně, kde je přístup k internetu.

Podrobný popis aktivit tematického bloku Stereotypy a diskriminace

Muž a žena

Žáci obdrží pracovní list 3 a jejich úkolem je **charakterizovat typickou ženu a muže** (např. jaké mají vlastnosti, jak se chovají, kde pracují apod.)

Když mají žáci seznam hotový, rychle jej porovnají se svým sousedem a poté začne celá třída tvořit seznam na tabuli. Poté co jsou všechny body zaznamenány na tabuli, učitel otevře diskuzi s tématy:

- Které z charakteristik byste přesunuli do druhého sloupce?
- Které charakteristiky mohou patřit do obou sloupců zároveň?
- Podle čeho jste usuzovali při psaní charakteristik?
- Chová se každý muž nebo žena tak, jak jste uvedli?

Pracovní list 3: Muž a žena

Popiš typickou ženu a typického muže. Můžeš zmínit, jaké jsou jejich vlastnosti, jak se chovají, kde pracují, jaké mají záliby apod.

Obrázek č. 7: Muž a žena

Zdroj: <http://www.breitbart.com/Big-Government/2013/02/15/Sex-Ed-Bill-Would-Ban-Gender-Stereotypes-in-Grant-Programs>

Stereotypy

V druhé fázi aktivity učitel uvede pojem **Stereotyp** (Definice podle Variant: „*Stereotyp je zjednodušená či zkreslená představa, kterou si vytvářejí nebo přebírají jedinci o sobě a o jiných jedincích nebo sociálních útvarech (třídách, vrstvách, profesích, rasách, národech a není nutně založena na pravdě.*“) a vyzve se žáky, aby **některé stereotypy uvedly**. Pro příklad může ukázat ilustrační obrázek (obrázek č.8)

Příklady stereotypů

- Všichni staří lidé zapomínají.
- Lidé s brýlemi jsou chytřejší.

- Puberťáci poslouchají hlučnou hudbu a tráví veškerý volný čas na internetu.

Poté budou mít žáci za úkol sepsat ve skupinkách **seznam stereotypů**, které znají ze svého vlastního prostředí a každý stereotyp napsat na nafukovací balónek.

Před poslední fází aktivity proběhne **diskuze o nebezpečnosti stereotypů** a učitel se zeptá žáků, zda někdy sami zažili stereotypní chování ve svém okolí.

V poslední fázi této aktivity budou skupiny po jedné přistupovat před tabulí, kde přečtou výrok, který uvedli na balónek. Pokud se celá třída shodne, že se jedná o stereotyp, **balónek se tužkou propíchne**, aby žáci sami sobě demonstrovali, že není třeba se takovými výroky zabývat.

Pracovní list 4: Diskriminace

Zamysli se nad jednotlivými případy z historie, kdy došlo k diskriminaci určité skupiny obyvatelstva. Doplň následující tabulku s co nejpřesnějšími informacemi, které nalezneš hledáním na internetu nebo v knihách a magazínech o historii.

Obrázek č. 9: Tolerance

Zdroj: <http://spotlightvalues.org/tolerance/>

Cílová skupina	
Časové období	
Místo, kde se diskriminace odehrávala	
Způsob diskriminace	
Kdo skupinu diskriminoval	
Reakce od diskriminovaných	
Reakce od většinové společnosti	
Počty obětí	
Zajímavé informace	

4.5. Tématický blok *Demokracie*

Tabulka č. 9: Tématický blok Diskriminace

Název aktivity	Časová náročnost	Příloha, Pracovní list	Cíle aktivity	Poznámky
3.1. Demokracie a já	Diskuze 10 min Pracovní list 10 min Pracovní list 10 min Prezentace a diskuze 15 min	Pracovní list 5 a 6	Zapojení vlastní historie rodiny do diskuze Zamyšlení se nad situací v ostatních částech světa	
3.2. Lidská práva	Individuální práce s pracovním listem 30 min Diskuze 15 min	Pracovní list 7	Prohloubení znalostí o lidských právech Orientace v textu a hledání informací v oficiálním dokumentu	
3.3. Lidská práva a svět	Videoklip a přiřazování významů 35 min Diskuze 10 min	Videa – tabulka č.10	Využití osobních příběhů k hledání souvislostí Diskuze nad porušováním lidských práv a svobod	

Podrobný popis aktivit tématické bloku Já a demokracie

Demokracie a já

Aktivita bude zahájena diskuzí s tématem, co je to **demokracie**. Po úvodní diskuzi dostanou žáci **pracovní list 5**, ve kterém budou mít rozhodnout, který z výroků se týká demokratického života v zemi a který ne.

Po vyplnění pracovního listu a následnou diskuzí a rozebráním každého bodu proběhne druhá fáze této aktivity, kdy žáci budou ve skupinkách diskutovat nad **pracovním listem 6**, ve kterém objeví čtyři fotografie pocházející ze Severní Korey, Číny, Sierra Leone a Kuby.

Na závěr aktivity proběhne **prezentace výsledků** a **diskuze** celé třídy.

Pracovní list 5: Demokracie a já

Obrázek č. 10: Václav Havel

Václav Havel

Zdroj: http://cs.wikipedia.org/wiki/Ji%C5%99%C3%AD_Jiroutek

Vyber, které výroky pochází z demokratické země a které ne.

Výrok	Demokratická země	Nedemokratická země
Každý plnoletý občan se může zúčastnit voleb.		
Ženy musí být vždy doprovázeny muži.		
Lidé se nemohou svobodně vyjádřit svůj názor.		
Ve volbách lze zvolit jedinou stranu.		
Lidé musí žádat o cestovní visa do některých zemí.		
Každá demonstrace musí být řádně nahlášena.		
Lidé nemohou cestovat do zahraničí.		
Občané se mohou rozhodnout, jaký oděv nosí.		

Na internetu je cenzura.		
Pro přijetí na SŠ rozhoduje chování rodičů.		
Mladí lidé nemohou poslouchat zahraniční hudbu.		

Pracovní list 6: Co se děje?

Podívej se na následující fotografie a diskutuj ve skupince tyto témata:

- Co se děje na fotce?
- Kdo jsou aktéři?
- Odkud fotky pochází?
- Jaký je praktický život v těchto zemích?
- Jsou zde dodržována lidská práva?

Obrázek č. 11: Kuba

Zdroj: <http://mikehethmon.typepad.com/croomstationsignal/2009/08/donna-edwards-cuba-and-the-yanqui-dollar.html>

Obrázek č. 12: Diktatura

Zdroj: <http://www.dw.de/interview-north-koreas-new-style-old-face/a-16143381>

Obrázek č. 13: Konflikt

Zdroj: <http://www.cristyli.com/?p=16531>

Obrázek č. 14: Dětsí bojovníci

Zdroj: <http://adrianmcqueen.blogspot.cz/2011/06/rumours-of-war.html>

Lidská práva

V první fázi žáci obdrží **Listinu základních práv a svobod** a **pracovní list 7** a ve dvojicích budou odpovídat na otázky. K vyhledávání podrobností mohou využít počítač připojený k internetu.

Ke konci hodiny proběhne zhodnocení pracovních listů a obhájení názorů při navrhování nových práv a svobod.

Pracovní list 7 : Listina základní práv a svobod

Obrázek č. 15: Hlasování

Zdroj: <http://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>

Přečti si Listinu základních práv a svobod a odpověz na následující otázky:

Kdy byl dokument vytvořen?	
Kde byl dokument vytvořen?	
Kdo dokument vydal?	
Vypiš některá základní lidská práva a svobody.	
Která práva tě překvapila?	
Která práva bys doplnil a proč?	
Která práva bys zrušil a proč?	
Myslíš si, že má tento dokument význam? Proč byl vůbec vytvořen?	

Lidská práva a svět

Tato závěrečná aktivita bude vyžadovat diaprojektor a promítací plátno.

Učitel bude postupně **pouštět videa o 30 základních lidských právech**. V příloze 3. je poznamenáno, kdy video zastavit, aby žáci mohli uhodnout, o které základní lidské právo se jedná. Každé právo je představeno krátkým cca minutovým klipem a na konci každé ukázky je název daného práva.

Po přehrání všech tří částí následuje **diskuze o lidských právech**, který příběh se zdál žákům nejzajímavější, popřípadě jak jinak by dané právo představili.

Základní lidská práva a svobody⁴⁴

Tabulka č. 10: Přehled videí k Lidským právům a svobodám

Čas	Název práva
0.00 – 1.04	Všichni jsme svobodni a rovni
1.04 – 2.08	Nediskriminovat
2.08 – 3.13	Právo na život
3.13 – 4.16	Žádné otroctví
4.16 – 5.20	Žádné mučení
5.20 – 6.21	Máme práva všude na světě
6.21 – 6.55	Před právem jsme si všichni rovni
6.55 – 7.59	Naše práva chrání soud
7.59 – 9.02	Žádné nespravedlivé uvěznění
9.02 – 9.22	Právo na soud
0.00 -1.05	Jsme nevinní, dokud není prokázána vina
1.05 – 2.09	Právo na soukromí
2.09 – 3.12	Svoboda pohybu
3.12 – 3.46	Právo na bezpečné útočiště
3.46 – 4.20	Právo na občanství
4.20 – 5.26	Manželství a rodina
5.26 – 5.58	Právo na vlastní věci
5.58 – 6.31	Svoboda myšlení
6.31 – 7.34	Svoboda projevu
7.34 – 8.18	Právo na veřejné shromáždění se

⁴⁴ <http://www.youtube.com/watch?v=WXqrJfJVLUY>

	0.00 – 1.05	Právo na demokracii
	1.05 – 2.07	Sociální zabezpečení
	2.07 – 3.11	Právo pracujících
	3.11 – 3.45	Právo hrát si
	3.45 – 4.18	Právo na postel a jídlo
	4.18 – 5.22	Právo na vzdělání
	5.22 – 6.23	Autorská práva
	6.23 – 7.28	Svoboda a spravedlivý svět
	7.28 – 8.32	Naše zodpovědnost
	8.32 – 9.31	Nikdo nemůže vzít lidská práva

5. Multikulturní programy pro gymnázia

V rámci této práce byla vytvořena kompletní metodologie pro 10 vyučovacích hodin v rámci předmětu *Základy společenských věd* s využitím průřezového tématu multikulturní výchovy. Programy jsou určeny pro studenty 1. - 4. ročníků gymnázií.

Návrh aktivit po 10 vyučovacích hodin je rozdělen do tří tematických bloků. Úvodním blokem je „*Kdo jsem?*“, který se věnuje uvědomění si vlastní kultury, jedinečnosti, hodnot a morálky. Druhý blok „*Rasismus a diskriminace*“ se zabývá konkrétními událostmi s rasistickým nebo diskriminačním podtextem, uvádí případy z minulosti, ale také aktuální kauzy. Závěrečný blok s názvem „*Média a já*“ využívá aktuální mediální aktivitu, zabývá se také propagandou a cenzurou, nejen z historického, ale také aktuálního pohledu.

Každý z těchto tematických bloků je uveden přehlednou tabulkou s uvedenými jednotlivými aktivitami, časovou náročností, cíli aktivit, které pracovní listy nebo přílohy má učitel k dispozici a zda potřebuje nějaké speciální pomůcky k uskutečnění vyučovací hodiny.

Dále následuje podrobný popis aktivit, z hlediska přehlednosti jsou pracovní listy a přílohy k vyučovacím hodinám přímo uvedeny za popisem jednotlivých aktivit

5.1. Zařazení tematických bloků pro gymnázia do RVP

Tabulka č. 11: Zařazení tematických bloků do RVP

Vzdělávací oblast	Člověk a společnost
Vzdělávací obor	Občanský a společenskovědní základ
Cílové zaměření vzdělávací oblasti	Vede žáka k vnímání sounáležitosti s evropskou kulturou; pochopení civilizačního přínosu různých kultur v závislosti na širších společenských podmínkách; uplatňování tolerantních postojů vůči minoritním skupinám ve společnosti, odhalování rasistických, xenofobních a extremistických názorů a postojů v mezilidském styku vědomé reflexi vlastního jednání i jednání druhých lidí; respektování různých systémů hodnot a motivací druhých lidí; odhalování předsudků v posuzování různých lidí, událostí či sociálních jevů a procesů; rozpoznávání negativních stereotypů v nahlížení na roli muže a ženy ve společnosti osvojování demokratických principů v mezilidské komunikaci, rozpoznávat manipulativní strategie, zaujímat vlastní stanoviska a kritické postoje ke společenským a společenskovědním záležitostem, věcně argumentovat, využívat historické argumentace na podporu pozitivních občanských postojů rozvíjení a kultivaci vědomí osobní, lokální, národní, evropské i globální identity
Vzdělávací obsah Očekávané výstupy: Učivo	Člověk ve společnosti Žák respektuje kulturní odlišnosti a rozdíly v projevu příslušníků různých sociálních skupin, na příkladech doloží, k jakým důsledkům mohou vést předsudky společenská podstata člověka – význam začlenění jedince do sociálních vazeb, mezilidská komunikace, problémy v mezilidských vztazích sociální struktura společnosti –sociální nerovnost, sociální mobilita sociální fenomény a procesy –masmédia a sociální

	problémy
<p>Vzdělávací obsah Očekávané výstupy:</p> <p>Učivo</p>	<p><u>Občan ve státě</u></p> <p>Žák</p> <p>vyloží podstatu demokracie, odliší ji od nedemokratických forem řízení sociálních skupin a státu, porovná postavení občana v demokratickém a totalitním státě</p> <p>uvede příklady politického extremismu a objasní, v čem spočívá nebezpečí ideologií</p> <p>obhájí svá lidská práva, respektuje lidská práva druhých lidí a uvážlivě vystupuje proti jejich porušování</p> <p>lidská práva – porušování a ochrana lidských práv</p> <p>ideologie – znaky a funkce, přehled vybraných ideologií</p>
<p>Vzdělávací obsah Očekávané výstupy:</p> <p>Učivo</p>	<p><u>Mezinárodní vztahy, Globální svět</u></p> <p>Žák</p> <p>posoudí projevy globalizace, uvede příklady globálních problémů současnosti, analyzuje jejich příčiny a domýšlí jejich možné důsledky</p> <p>proces globalizace – příčiny, projevy, důsledky; globální problémy</p>
Průřezové téma	<p><u>Osobností a sociální výchova</u></p> <p>Žákovi pomůže</p> <p>uvědomit si a respektovat přirozenost a hodnotu rozmanitosti projevů života, kultury a každého jednotlivého člověka</p> <p>uvědomovat si svou vlastní identitu</p>

<p>Průřezové téma</p>	<p><u>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech</u></p> <p>Žákovi pomůže</p> <p>přijímat zodpovědnost za sebe a za svět, ve kterém žije</p> <p>aktivně se podílet na řešení místních problémů, přispívat k řešení problémů na regionální, národní i mezinárodní úrovni</p> <p>být vnímavý ke kulturním rozdílům, chápat je jako obohacení života, učit se porozumět odlišnostem</p> <p>uvědomovat si potřebu a přínos mezilidské soudržnosti a spolupráce</p> <p>ctít a rozvíjet duchovní a etické hodnoty, zejména racionalitu, toleranci, sociální spravedlivost a demokracii</p> <p>respektovat odlišné názory a pohledy jiných lidí na svět</p> <p>být solidární s lidmi žijícími v obtížných podmínkách</p> <p>vytvořit si na základě osvojených informací vlastní názor, umět ho vyjádřit a obhájit</p> <p>kriticky zhodnotit a využít zkušenost z jiného kulturního prostředí</p> <p>uvažovat a nacházet řešení problémů a konfliktů s ohledem na historickou zkušenost Evropy a jiných částí světa</p> <p>osvojit si sociální a kulturní dovednosti usnadňující interkulturní a mezinárodní komunikaci;</p>
<p>Průřezové téma</p>	<p><u>Multikulturní výchova</u></p> <p>Žákovi pomůže</p> <p>chápat, že všichni lidé jsou odlišné osobnosti s individuálními zvláštnostmi, bez ohledu na svůj původ</p> <p>respektovat jedinečnost, důstojnost a neopakovatelnost života, chápat lidskou bytost jako nedílnou jednotu tělesné a duševní stránky osobnosti, ale i jako součást etnika</p> <p>respektovat skutečnost, že každý člověk pochází z nějakého etnika, a ztotožňovat se s názorem, že všechny etnické skupiny jsou rovnocenné a že</p>

	<p>všichni lidé mají právo žít společně a spolupracovat uvědomit si svou vlastní kulturní identitu uplatňovat základní morální normy, aplikovat je ve vlastním životě a umět aktivně čelit projevům amorality, intolerance, xenofobie, diskriminace a rasismu uvědomovat si neslučitelnost rasové, náboženské či jiné intolerance s demokracií vnímat multikulturalitu jako prostředek vzájemného obohacování různých etnik chápat, respektovat a aktivně hájit myšlenku, že každý jedinec má odpovědnost za to, aby byla odstraněna diskriminace a předsudky vůči lidem různých etnických skupin, národností, barvy pleti, náboženství, sociálního původu, pohlaví a sexuální orientace rozumět základním pojmům multikulturní terminologie (národ, kultura, etnicita, identita, asimilace, integrace, inkluze, kulturní pluralismus, globalizace, xenofobie, rasismus, intolerance a extremismus) dokázat objasnit obsah pojmů majorita a minorita, sociální smír aj., mít představu o postavení národnostních a dalších menšin rozpoznat projevy rasové nesnášenlivosti, umět vysvětlovat příčiny xenofobie v minulosti i současnosti</p>
Klíčové kompetence	<p>Kompetence k řešení problémů Žák: vytváří hypotézy, navrhuje postupné kroky, zvažuje využití různých postupů při řešení problému nebo ověřování hypotézy uplatňuje při řešení problémů vhodné metody a dříve získané vědomosti a dovednosti, kromě analytického a kritického myšlení využívá i myšlení tvořivé s použitím představivosti a intuice kriticky interpretuje získané poznatky a zjištění a ověřuje je, pro své tvrzení nachází argumenty a důkazy, formuluje a obhájí podložené závěry je otevřený k využití různých postupů při řešení problémů, nahlíží problém z různých stran</p>

	<p>zvažuje možné klady a zápory jednotlivých variant řešení, včetně posouzení jejich rizik a důsledků</p> <p>Kompetence komunikativní efektivně využívá moderní informační technologie vyjadřuje se v mluvených i psaných projevech jasně, srozumitelně a přiměřeně tomu, komu, co a jak chce sdělit, s jakým záměrem a v jaké situaci komunikuje; je citlivý k míře zkušeností a znalostí a k možným pocitům partnerů v komunikaci;</p> <p>Kompetence sociální a personální přispívá k vytváření a udržování hodnotných mezilidských vztahů založených na vzájemné úctě, toleranci a empatii rozhoduje se na základě vlastního úsudku, odolává společenským i mediálním tlakům.</p> <p>Kompetence občanská respektuje různorodost hodnot, názorů, postojů a schopností ostatních lidí rozšiřuje své poznání a chápání kulturních a duchovních hodnot, spoluvytváří je a chrání;</p>
--	---

5.2. Přehled tematických bloků pro gymnázia

Tabulka č. 12: Přehled tematických bloků pro gymnázia

Název bloku	Diskutovaná témata	Časová náročnost	Poznámky
Kdo jsem?	Vlastní kultura Jméno Původ Hodnoty morálka	3 vyučovací hodiny	
Rasismus a diskriminace	Diskriminace v životě Židé Masakr Bosna a Rwanda	5 vyučovacích hodin	Pozvání pamětníka do školy
Média a já	Propaganda Cenzura	2 vyučovací hodiny	

5.3. Tematický blok *Kdo jsem?*

Tabulka č. 13 – Tematický blok Kdo jsem?

Název aktivity	Časová náročnost	Příloha , Pracovní list	Cíle aktivity	Speciální pomůcky
Kulturní bingo	Aktivita 10 min Diskuze 5 min	Pracovní list 8	Dozvědět se o multikulturnosti svých spolužáků Seznámit se s poznáváním jiných kultur	
Mé jméno	Pracovní list 15 min Diskuze 15 min Diskuze nad 1.2 přílohou 10 min	Pracovní list 9. Příloha 1.2.	Diskutovat ve skupinách Uvědomit si význam jména Diskutovat o svobodě volby jména	
Abigail	Představení příběhu 10 min Individuální rozhodování 5 min Skupinová diskuze 20 min Prezentace výsledků 10 min	Pracovní list 10	Rozhodovat na základě morálních hodnot, tradic a kultury Diskutovat a prosadit si vlastní názor, umět přijmout kompromis	

Podrobný popis aktivit tematického bloku Kdo jsem?

Kulturní bingo

Aktivita se zaměřuje na poznání se žáků v oblastech, které běžně tolik nediskutují. Učitel rozdá žákům **pracovní list 8** a úkolem žáků bude najít ve třídě někoho, o kom daný výrok platí. Žák, který se ztotožní s jedním z výroků se potom k danému okénku podepíše. Cílem aktivity je zaplnit všechna okénka podpisy od spolužáků, přičemž žádný nesmí být stejný. Aktivita končí v případě, že některý z žáků má tabulku kompletní, popř. po uplynutí časového limitu 10 minut.

Po samotné aktivitě probíhá **diskuze** vedená učitelem. Učitel se ptá na následující témata:

- Ke kterému výroku bylo nejtěžší najít spolužáka?
- Je ve třídě někdo, na koho platí jen jeden výrok?
- Který spolužák je nejvíce multikulturní?

Na závěr diskuze se může učitel doptávat na jednotlivé výroky z tabulky (např. Při jaké příležitosti jste jedli baklavu? Chutnala vám? Zkusili by jste ji znovu? Proč ano a proč ne? apod.)

Pracovní list 8 : Kulturní bingo

Obrázek č.16: Bingo

Zdroj: <http://www.picgifs.com/graphics/bingo/>

Který z Tvých spolužáků může prohlásit, že... ?

Sledoval/a jsem film v originálním znění bez českých titulků	Navštívil/a jsem jiný kontinent	Vím, jak se slaví Den díkuvzdání	Nevadilo by mi mít za manžele/manželku cizince
Už jsem někdy jedl čínskými hůlkami	Rád /a si čtu knihy v cizím jazyce	Byl/a jsem sama v zahraničí	Mám kamaráda/kamarádku cizince
Vím, co to je baklava.	Chtěl/a bych studovat alespoň jeden semestr v zahraničí	Dokážu popsat, jak se modlí muslimové	Vím, co to je rozvojová pomoc
Napsal jsem email/dopis v cizím jazyce	Umím uvařit jídlo z cizí země	Baví mě poznávat cizí tradice	Dokážu vysvětlit co to je multikulturní

Mé jméno

Žákům učitel rozdá **pracovní list 9**, a jejich úkolem bude zamyslet se nad význam jejich jména. Žáci budou pracovat samostatně.

Po dokončení pracovního listu budou studenti ve skupinkách sdílet jejich výsledky.

První fáze aktivity bude zakončena **diskuzí** s následujícími tématy:

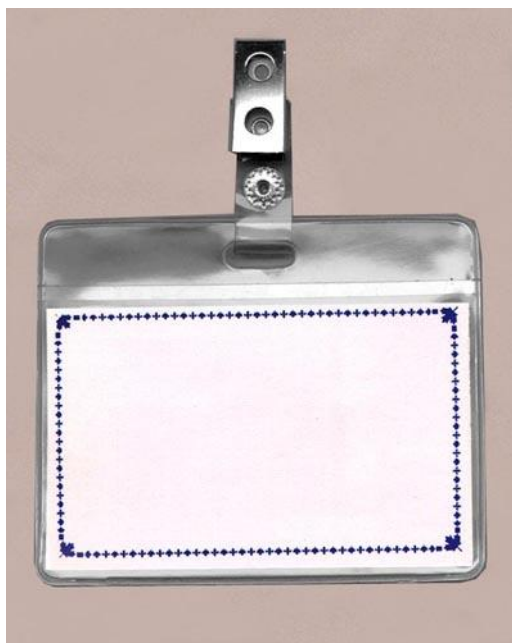
- Proč jsou jména důležitá?

- Myslíte, že jméno může změnit charakter člověka?
- Mělo by mít každé jméno význam? Proč ano a proč ne?
- Uvažovali byste o změně jména?
- Jaký tvar příjmení by si vzaly dívky po svatbě?

Ve druhé fázi aktivity studenti obdrží **přílohu x**. a budou ve skupinkách diskutovat o fenoménu neobvyklých jmen. Na závěr aktivity mohou sami **sepsat seznam jmen**, které se jim zdají netradiční a sami je znají ze svého okolí.

Pracovní list 9: Mé jméno

Obrázek č. 17: Mé jméno

Zdroj: <http://monteko.cz/node/11>

Zamysli se nad významem svého jména a odpověz na následující otázky.

Tvé jméno	
Tvé příjmení	
Proč tě rodiče pojmenovali, tak, jak tě pojmenovali? Jedná se o rodinnou tradici nebo se snažili být spíše originální?	
Jsi spokojený se svým jménem nebo by ses chtěl jmenovat jinak? Pokud ano, tak jak?	
Jaké jsou variace tvého jména v jiných jazycích?	
Jaký je význam tvého jména?	

Co pro tebe tvoje jméno znamená?	
Jak bys chtěl pojmenovat svoje děti? A proč?	

Článek k pracovnímu listu: Reuel

Palermo Novák a další divná jména pro děti. Rodičům za ně hrozí soud

Globalizace, migrace a módní trendy dorazily i na české matriky. Staletími osvědčená rodná jména přestala české rodiče bavit a po písku běhají vedle Natálií třeba Ahmedové a Torsteini. A kdyby to šlo, tak i holčičky Puma a chlapeci Palermo a Hennessy.

Obrázek č. 158: Reuel

Zdroj: <http://zpravy.ihned.cz/c1-51738300-palermo-novak-a-dalsi-divna-jmena-pro-deti-rodicum-za-ne-hrozi-soud>

S tím, jak může z prkotiny vzniknout aféra, má své zkušenosti Tomáš Kolský. Mladý pražský spisovatel se s manželkou rozhodli pojmenovat svého prvorozeného syna Reuel. Ne kvůli Johnu Ronaldu Reuelovi Tolkienovi, ale jméno je oslovilo coby staré židovské.

"To poslední, co by mě napadlo, je, že kvůli jménu, které jsme považovali za naprosto normální, skončíme u soudu. A skončili jsme," usmívá se Kolský. V nemocnici jméno normálně zapsali, ale na matrice narazili na úřednici, která se jména lekla a odmítla je zaregistrovat.

"Já bych neřekl, že byla zlá nebo proti nám něco měla. Prostě to jméno neznala, a když je nenašla ve svém seznamu jmen, tak zpanikařila a odmítla ho zapsat. Přitom jsme jí ukazovali Starý zákon, Slovník biblických jmen a poukazovali i na J.R.R. Tolkiena, ale nedalo se nic dělat."

Rodiče malého Reuela se rozhodli, že neustoupí, a matrikářka poslala případ k soudu. Jejich syn tak oficiální jméno neměl dva měsíce. V prvním rodném listě i na kartičce zdravotního pojištění tak měl napsáno: Nejistěno Dejmal.

Stovky soubojů s matrikou

Soud pak trval dohromady pět minut, odmítl případ projednávat a rozhodl, že má o jménech rozhodovat pouze v případě, když se rodiče nedohodnou, a nikoliv, když se nedohodnou rodiče s úředníkem z matriky. Tomáš Kolský se nakonec obrátil na Univerzitu Karlovu, kde dostal posudek, že jméno naprosto odpovídá zákonným požadavkům a není důvod jej nezapsat. Úřednice konečně kapitulovala.

Podobné boje o jméno s matričnými úředníky, kteří o zapsání jmen rozhodují, svedly a svádí stovky rodičů.

Zákon o jménu a příjmení

Podle zákona se u nás nesmí dávat stejné jméno sourozencům, ženské jméno mužům a mužské ženám a nelze připustit zápis jmen zkomolených, zdrobnělých nebo domáckých.

Navíc se smí dávat jen jméno, které je doložené a existující a nelze vymyslet jméno nové. Těmi, kdo o zapsání jména rozhodují, jsou, jak je ze zmíněných příběhů patrné, matriční úředníci. V případě sporných jmen se úředníci i rodiče mohou obrátit na soudní znalce.

Hněv na soudní znalce

Až donedávna byla v Česku jediná soudní znalkyně, nyní jsou dva. Na ně se upírá hněv rodičů, když vybraná jména nedoporučí k zapsání.

"Nedávno jsem nedoporučila pojmenovat chlapce po lihovině Hennessy, jménem města Palermo, názvem přežvýkavce Bizon, nebo vymyšleným jménem Jardariáš. Opravdu nepatřičné pak byly nápady jako Invest, tedy investice nebo podle televizního klokana Skippyho. Holčičky se podle některých rodičů měly jmenovat Makarenko, Střela či Puma," říká soudní znalkyně Miloslava Knappová.

"Myslím si, že zákon je dobrý v tom, že chrání děti před tím, aby minimálně celé dětství netrpěly proto, že jejich rodičům přišlo jako dobrý nápad dát jim jméno, které by mohlo vzbuzovat posměch," je přesvědčena odbornice.

Abigail

Žáci obdrží **pracovní list 10** ve kterém nalezenou příběh o dívce Abigail⁴⁵. Jejich úkolem bude seřadit představitele od toho, který se zachoval morálně nejlépe až po toho, který se zachoval nejhůře. Žáci musí být schopni dát vysvětlení k jejich výběru.

Ve druhé fázi se poté žáci musí ve skupinkách **shodnout na jednom žebříčku**, aby s ním celá skupina souhlasila.

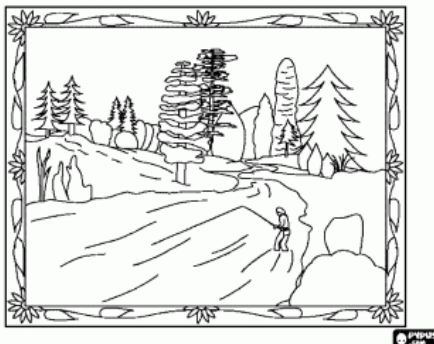
Poslední část aktivity bude věnována **diskuzi** nad rozdílnými druhy výběru. Učitel se může ptát na následující otázky:

- Jaký jste měli pocit z příběhu?
- Bylo pro vás vytváření vlastního žebříčku složité?
- Jaká byla diskuze ve skupince?
- Dokázali jste se shodnout na kompromisu?
- Změnilo by se pro vás něco při rozhodování, kdyby byly opačné pohlaví všech představitelů? Jak?

⁴⁵ <http://www.vychovakobcanstvi.cz/pribeh-krokodyli-reky>

Pracovní list 10: Abigail

Obrázek č. 169: Krokodýlí řeka

Zdroj: <http://www.onlineomalovanky.cz/Omalov%C3%A1nky-st%C5%99elba-lov-a-ryba%C5%99en%C3%AD.html>

Přečti si ještě jednou následující příběh a rozhodni se, který z představitelů se zachoval eticky nejlépe a který nejhůře. Všechny představitele seřaď do tabulky a napiš zdůvodnění tvého rozhodnutí.

Pořadí	Osoba	Zdůvodnění
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		

1. zachoval se nejlépe až 5. zachoval se nejhůře

Před mnoha a mnoha lety žila dívka jménem **Abigail** a muž jménem **Gregory** a tito lidé se měli rádi. Gregory žil na břehu řeky, Abigail žila na břehu opačném. Řeka, která rozdělovala oba milence byla plná lidožravých krokodýlů. Abigail se chtěla dostat na druhý břeh, aby se sešla s Gregorym. Naneštěstí most byl stržen vodou. Tak šla Abigail za **Simbádem**, kapitánem říční lodi, aby ji převezl. Ten jí řekl, že by byl rád, kdyby se s ním před touto cestou vyspala. Ona striktně odmítla a běžela za svým kamarádem, který se jmenoval **Ivan**, aby mu vysvětlila, co ji trápí. Ivan ale nechtěl být do situace zatažen, nechtěl s tím mít nic společného. Abigail cítila, že jedinou možností pro ni je přijmout Simbádovu podmínku. Simbád splnil slib, který Abigail dal a převezl ji do náruče Gregoryho. Když Abigail řekla Gregorymu o svém milostném dobrodružství, které podstoupila, aby se dostala přes řeku, Gregory ji zavrhl s pohrdáním.

Se zlomeným srdcem nešťastná Abigail se obrátila na **Sluga** se svým neštěstím a ponížením. Slug pocítil pochopení pro Abigail, vyhledal Gregoryho a brutálně ho zbil. Abigail byla potěšena tím, že se Gregorymu dostalo po právu a že dostal, co si zasloužil.

A tak, jak se slunce sklání k horizontu, můžeme slyšet Abigail, jak se vysmívá Gregorymu.

5.4. Tematický blok *Rasismus a diskriminace*

Tabulka č. 14 Tematický blok Rasismus a diskriminace

Název aktivity	Časová náročnost	Příloha, Pracovní list	Cíle aktivity	Speciální pomůcky
Jsme všichni rasisti?	Pracovní list 20 min Diskuze a obhájení 25 min	Pracovní list 11	Zamyslet se nad projevy rasismu a diskriminace ve vlastním okolí	
Židovská otázka	Pracovní list 20 min Diskuze 25 min Čtení úryvku 15 min Pracovní list 20 min Diskuze 10 min Video 15 min Pracovní list 15 min Diskuze 15 min	Pracovní list 12 Pracovní 13 Článek k pracovnímu listu 13 Pracovní list 14	Diskutovat o jednotlivých projevech rasismus a diskriminace Využití rodinné historie či událostí z místní komunity	Videa o Nicolasi Wintonovi
Neklidný svět	Bosna Rwanda	Obrázek č.29 Článek k obrázku č.29 Článek Rwanda	Diskutovat nad aktuálními tématy Zamyslet se, jak zabránit podobným událostem v dnešním světě	Film Hotel Rwanda

Podrobný popis aktivit tematického bloku *Rasismus a diskriminace*

Jsme všichni rasisti?

Žáci budou pracovat s **pracovním listem 11.**, ve kterém budou přiřazovat výroky a jejich charakteristikám. K jednomu výroku se může hodit více než jedna charakteristika.

Studenti dostanou výroky a mají k nim přiřadit jejich charakteristiku (genocida, předsudek/stereotyp, rasismus a diskriminace). K jednomu výroku se může hodit více charakteristik.

Po vyplnění tabulky proběhne **diskuze** s celou třídou, kdy žáci budou mít za úkol obhájit svoje přiřazení. Na závěr aktivity se učitel zeptá, zda někdo z žáků zná podobný případ z tabulky ze svého okolí.

Pracovní list 11: Jsme všichni rasisti?

Obrázek č. 20: Rasismus

Zdroj: <http://smkc-vychodnicechy.webnode.cz/news/tema-rasy-a-rasismus/>

Přečti si následující výroky a rozhodni se, která charakteristika se k nim nejlépe hodí. K jednomu výroku může patřit více než jedna charakteristika. Připrav se vysvětlit svoje přiřazení.

Výrok	Stereotyp, předsudek	Diskriminace	Genocida	Rasismus
Všichni Arabové jsou teroristi.				
Nacisté se snažili vyvraždit židy.				
V Americe se dává práce jen bělochům.				

Vysoce postavení manažeři jsou vždy muži.				
Romové musí v autoopravně platit více než ostatní.				

Židovská otázka

Pro úvodní aktivitu učitel využije **pracovní list 12.**, ve kterém budou žáci pracovat ve dvojicích a budou se zamýšlet nad událostmi zobrazenými na fotografiích.

V druhé části aktivity proběhne diskuze nad šesti fotografiemi a přiblížení jejich původů.

Ve druhé fázi této aktivity učitel bude s žáky probírat téma židovských hrdinů.

Pro první aktivitu učitel žákům přečte úryvek **z Deníku Anny Frankové** (článek k pracovnímu listu 13), ukáže a žáci poté budou odpovídat na otázky v **pracovním listě 13.**

Třetí fáze bude věnována příběhu Nicolase Wintona a žákům bude promítnuto **video k pracovnímu listu 14.** Zároveň obdrží **pracovní list 14.**, se kterým budou pracovat po zhlédnutí videí.

Na závěr aktivity proběhne diskuze a zhodnocení pracovního listu. Žáci mohou dostat za domácí úkol zjistit bližší informace o příběhu Nicolase Wintona.

Pracovní list 12: Židovská otázka

Ve dvojicích diskutuje o významu následujících fotek.

Fotografie	Kdy byla fotografie pořízena?	Kde byla fotografie pořízena?	Co se na fotce děje?	Kdo fotku asi pořídil a proč?
1				
2				
3				
4				
5				
6				

Obrázek č.21: Transport do koncentračního tábora

Zdroj: <http://www.annefrankguide.net/cs-cz/bronnenbank.asp?tid=2835>

Obrázek č.22: Nordická rasa

Zdroj: <http://www.annefrankguide.net/cs-cz/bronnenbank.asp?aid=34477>

Obrázek č.23: Osvětim 1945

Zdroj: <http://www.novinky.cz/zahranicni/292033-podminka-a-navsteva-osvetimi-za-transparent-popirajici-holokaust.html>

Obrázek č.24: Křišťálová noc v Opavě

Zdroj: <http://www.holocaust.cz/cz/resources/jcom/kristalovanoc/opava>

Obrázek č.25: Dachau

Zdroj: http://simonak.eu/index.php?stranka=pages/h_k/4_29.htm

Obrázek č.26: Ženy a děti jdou na smrt

Zdroj: <http://www.koncentracni-tabory.estranky.cz/fotoalbum/nezarazene/kt-osvetim/zeny-a-deti-jdouci-na-smrt--kveten-1944.jpg.html>

Článek k pracovnímu listu 13: Deník Anny Frankové⁴⁶

Středa 8. července 1942

Milá Kitty,

mezi nedělním ránem a touto chvílí jako by uplynuly dlouhé roky. Stalo se toho tolik, jako by se najednou celý svět otočil. Ale vidíš, Kitty, ještě žiju, a to je hlavní věc, říká otec. Ano, opravdu ještě žiju, ale neptej se, kde a jak. Mám dojem, že mi dnes vůbec nerozumíš, a tak ti prostě začnu vyprávět, co se v neděli stalo.

Ve tři hodiny (Hello zrovna odešel a chtěl se později vrátit) někdo zazvonil u dveří. Já nic neslyšela, protože jsem ležela líně na sluníčku v lehátku na verandě a četla. Za chvíli se objevila v kuchyňských dveřích Margot, celá vyplašená. „Tátovi přišlo předvolání od SS,“ šeptala. „Máti už běžela k panu van Daanovi.“ (Van Daan je dobrý známý a společník otcovy firmy.)

Strašně jsem se vyděsila. Předvolání! Každý ví, co to znamená. Viděla jsem v duchu koncentrační tábor a osamělé vězeňské cely... A tam máme nechat odvléct otce? „On samozřejmě nepůjde,“ prohlásila Margot, když jsme seděly v pokoji a čekaly na matku. „Máti se šla k van Daanovům zeptat, jestli se můžeme přestěhovat do našeho úkrytu už zítra. Van Daanovi jdou s námi. Bude nás tedy celkem sedm.“

Ticho. Nemohly jsme dál mluvit, pomyšlení na otce, který, nic zlého netuše, je na návštěvě v židovském starobinci, čekání na matku, horko, napětí... To všechno nás ochromovalo.

Najednou se znovu ozval zvonek. „To je Hello,“ řekla jsem.

Margot mě stáhla zpátky: „Neotvírat!“

Ale bylo to zbytečné, slyšely jsme matku a pana van Daana, jak mluví dole s Hellem. Potom šli dovnitř a zamkli za sebou dveře. Při každém zazvonění měla Margot nebo já tiše sejít dolů a podívat se, jestli je to otec. Jiné lidi jsme neměly pouštět. Musely jsme s Margot odejít z pokoje, van Daan chtěl mluvit s matkou o samotě.

Když jsme seděly v naší ložnici, Margot mi pověděla, že předvolání se netýká otce, ale jí. Znovu jsem se vyděsila a začala plakat. Margot je šestnáct. Tak mladé holky chtějí někam posílat? Ale ona naštěstí nikam nepůjde, matka to sama řekla. A nejspíš to tak myslel i otec, když se mnou mluvil o ukrývání.

⁴⁶ <http://www.iliteratura.cz/Clanek/18005>

Ukrýt! Kde se máme ukrýt? Ve městě? Na venkově? V nějakém domě, v nějaké chatě? Kdy? Kde? Jak? Spousta otázek, které jsem si nechtěla klást a které se mi přesto stále vnucovaly.

Začaly jsme si s Margot balit nejnnutnější věci do školních tašek. První, co jsem do ní strčila, byl tenhle vázaný sešit, potom natáčky, kapesníky, školní knihy, hřeben, staré dopisy. Myslela jsem na ukrývání a strkala jsem proto do tašky ty největší hlouposti. Ale nelituji toho, mám radši vzpomínky než šatstvo.

V pěti hodin přišel konečně domů otec. Telefonovali jsme panu Kleimanovi a zeptali se ho, jestli k nám může ještě dneš večer přijít. Van Daan odešel a přivedl Miep. Přišla, sbaila do tašky nějaké boty, šaty, pláště, spodní prádlo a punčochy a slíbila, že přijde večer ještě jednou. Pak bylo v našem bytě ticho. Nikdo z nás neměl chuť k jídlu. Bylo ještě teplo a všechno bylo strašně divné.

Velký pokoj nahoře jsme pronajali nějakému panu Goldschmidtovi, je to rozvedený muž kolem třicítky, který zřejmě tenhle večer neměl co dělat. Okouněl u nás do deseti hodin a za nic na světě se nedal vypudit.

V jedenáct hodin přišli Miep a Jan Giesovi. Miep je od roku 1933 zaměstnaná u otce a z ní, stejně jako z jejího novopečeného manžela Jana, se stali naši dobří přátelé. Zase mizely boty, kalhoty, knihy a spodní prádlo v Miepině kabele a v Janových hlubokých kapsách. O půl dvanácté odešli i oni.

Byla jsem k smrti unavená, a třebaže jsem věděla, že to bude poslední noc v mé posteli, hned jsem usnula; druhý den ráno mě o půl šesté matka probudila. Naštěstí bylo menší vedro než v neděli a celý den se snášel teplý déšť. Navlékli jsme se všichni čtyři tak důkladně, jako bychom měli přenocovat v lednici, abychom si mohli vzít s sebou ještě pár kousků oblečení. Žádný Žid v naší situaci by se nedovázil vyjít z domu s kufrem plným šatstva. Měla jsem na sobě dvě košilky, troje kalhotky, dva páry punčoch a jedny šaty, přes ně sukni, pláště, letní pláště, pevné boty, čepici, šálu a ještě mnohem víc. Už doma jsem se skoro dusila, ale na to se nikdo neptal.

Margot si nacpala školní aktovku učebnicemi, šla si do přístěnku pro kolo a odjela za Miep kamsi do mně neznámých dálav. Pořád jsem ještě nevěděla, kde je to tajemné místo, kam odcházíme.

O půl osmé se i za námi zavřely dveře. Musela jsem se rozloučit s jediným tvorem – se svou kočičkou Moortje, která měla najít dobrý domov u sousedů, jak stálo napsáno v dopise panu Goldschmidtovi.

Odestlané postele, nádobí od snídaně na stole, maso pro kočku v kuchyni, to všechno budilo dojem, jako bychom vzali nohy na ramena. To nám bylo jedno. Chtěli jsme pryč, jen pryč a bezpečně dojít, jinak nic.

Zítřka více!

Tvoje Anne

Pracovní list 13: Anna Franková

Obrázek č.27: Anna Franková

Zdroj: <http://www.annefrankguide.net/en-US/bronnenbank.asp?tid=15893&>

Najdi informace týkající se Anny Frankové. K vyhledávání můžeš použít její deník, knihy nebo internet.

Kdo byla Anna Franková?	
Jaký byl její původ a kde žila?	
Kdy a proč psala deník?	
Kde se skrývala a jaké byly podmínky?	
Jaký byl její životní osud?	
Proč si myslíš, že její deník byl přeložen do více než 50 světových jazyků?	
Co tě zaujalo z ukázky?	

Pracovní list 14: Nicolas Winton

Obrázek č.28: Nicolas Winton a chlapec

Zdroj: <http://czechfolks.com/wp-content/uploads/2008/10/nichlas-winton-2.jpg>

Odpověz na následující otázky o Nicolasi Wintonovi, který před 2.světovou válkou vypravoval vlaky plné československých dětí do Velké Británie a zachránil jim tak život.

Jaká je národnost pana Wintona?	
V kterých letech děti zachraňoval?	
Kolik dětí se podařilo Wintonovi zachránit?	
Jaké jsou osudy zachráněných „dětí“? Kde pracují a jak se změnil jejich život?	
Jaký je hlavní odkaz tohoto příběhu?	
Jaké ocenění pan Winton získal a jak se momentálně angažuje na společenském životu?	
Co si myslíš o Projektu vlaku svobody po 70-ti letech? Mají takové akce smysl?	
Víš nějaké podrobnosti o příběhu?	

Neklidný svět

Bosna a Hercegovina

Tato aktivita bude zahájena promítnutím fotky z Mostaru (obrázek č.29). Úkolem žáků bude zjistit na internetu kontext fotografie a význam nápisu *Don't forget*. Pro tuto aktivitu musí mít žáci přístup k počítačům s připojením na internet, tak, aby skupinky byly schopny nalézt informace. Alternativou je promítnout fotografii žákům v předcházející hodině a zadat pátrání po bližších informacích jako domácí úkol.

V druhé části tohoto bloku bude využit článek k příloze č.29, poté, co si jednotlivé skupinky přečtou text bude následovat diskuze.

Obrázek č. 29: Mostar

Zdroj: archiv autorky

Článek k obrázku č.29: Bosna

Podílel se na zvěrstvu ve Srebrenici, dostal 13 let

Obrázek č. 30 : Pohřeb obětí masakru v Srebrenici

Zdroj: <http://zpravy.aktualne.cz/pohreb-obeti-masakru-ve-srebrenici/r~i:photo:96656/r~i:article:700233/>

Sarajevo - Bosenský tribunál pro válečné zločiny dnes poslal bosenského Srba Dragana Crnogorace na 13 let do vězení za to, že se v roce 1995 jako někdejší policejní velitel podílel na zabití deseti Muslimů (nyní Bosňáků) ze Srebrenice. Informovala o tom agentura Reuters.

Srebrenické události jsou považovány za nejhorší zvěrstva, ke kterým v Evropě po druhé světové válce došlo. Srbské polovojenské jednotky ve Srebrenici v závěru občanské války povraždily na 8000 muslimských chlapců a mužů. Mezinárodní trestní tribunál pro bývalou Jugoslávii (ICTY) v Haagu masakr označil jako genocidu.

Crnogorac se dohodl s obžalobou a podíl na zabíjení přiznal. Soud konstatoval, že byl do bosenskosrbské armády naverbován proti své vůli a že mu nadřízení nařídili zabíjet.

"Obžalovaný vyjádřil lítost," řekla Minka Krehová, která porotě předsedala. "Porota ocenila, že souhlasil vystupovat jako svědek zločinů týkajících se Srebrenice, a přispět tak k větší úspěšnosti ve stíhání těch nejhorších zločinů."

Obrázek č. 31: Truchlící

Zdroj: <http://zpravy.aktualne.cz/pohreb-obeti-masakru-ve-srebrenici/r~i:photo:96656/r~i:article:700233/>

Crnogorac spolu s dalším bosenskosrbským policistou vyvedl deset zajatých Muslimů z domu, šest z nich bylo zraněných, dva na nosítkách. "Když je vyvedli před dům, tak obžalovaný spolu se sedmi dalšími členy jednotky všech deset mužů zastřelili automatickými puškami," popsal soud jeho podíl viny.

Válka v Bosně v letech 1992 až 1995 si vyžádala nejméně 100 tisíc lidských životů a na dva miliony lidí musely opustit své domovy. Bojové operace ukončila až v prosinci 1995 daytonská mírová dohoda.

Rwanda

Jako úvodní aktivitu do tohoto bloku bude žákům promítnut film Hotel Rwanda (<http://www.csfd.cz/film/182289-hotel-rwanda/>). V následující hodině bude žákům promítnuta fotka (obrázek č.32) a článek k obrázku č.32 a bude následovat diskuze o tématu dodržování lidských práv a svobod.

Obrázek č. 32: Genocida ve Rwandě

Zdroj: http://zpravy.idnes.cz/foto.aspx?r=zahranicni&c=A101210_174236_zahranicni_ipl

Článek k obrázku č.32: Rwanda

Rwanda zpřístupnila archiv o genocidě. Prozradí poslední okamžiky obětí⁴⁷ (10. prosince 2010)

Rwandská vláda zpřístupnila archiv věnovaný genocidě z roku 1994, při níž příslušníci většinového kmene Hutuů povraždili statisíce lidí, převážně menšinových Tutsiů. Dokumenty, fotografie a videa jsou dostupné i v digitální podobě a rwandská tragédie se tak stala jednou z nejdůkladněji zdokumentovaných genocid.

Řádění hutuských milic, které v roce 1994 stihly povraždit během sto dní 800 tisíc příslušníků kmene Tutsiů a desetitisíce umírněných Hutuů, patří mezi nejděsivější zvěrstva v africké historii. Masakr tehdy ukončili až tutsijští povstalci vedení současným prezidentem Paulem Kagamem.

O deset let později začala vláda spolu s britskou nevládní organizací dávat dohromady dokumenty týkající se tragédie. Nyní kabinet archiv zpřístupnil, a to u památníku genocidy v metropoli Kigali, kde spočívají desetitisíce obětí masakrů.

Masové vraždění připomínají tisíce dokumentů, fotografií ale i videozpráv, jež poskytly všechny možné strany - svědkové, přeživší i agresori. Časem bude také většina archivu přístupná i v digitální podobě. Už nyní jde najít na oficiálních webových stránkách archivu stovky fotografií, videa i různé dokumenty.

"Skrze fakta archiv ukáže, jak byla genocida připravena a vykonána. Vypoví, co se stalo a řekne 'nikdy více'," uvedl ředitel rwandské sekce organizace Aegis Trust Freddy Mutanguha ještě před otevřením archivu.

Součástí práce archivářů bude také pomocí systému GPS zmapovat jednotlivé masakry a místa spojit s fotografiemi a výpověďmi přeživších i vrahů, upozornil list The Guardian na svém webu. Dle Davida Kirka, který má právě tuto část projektu na starosti, to pomůže příbuzným obětí zmapovat poslední okamžiky svých blízkých.

Autoritářská vláda Paula Kagameho se posledních šestnáct let snažila, aby genocida neupadla do zapomnění. Napříč Rwandou lze najít na 200 památníků vraždění a země má za sebou tisíce takzvaných "gacaca" soudů, při nichž hutuští agresori čelili jakési komunitní spravedlnosti a příbuzným obětí (přístupné budou i záznamy z těchto soudů).

Genocida ve Rwandě stále zůstává ožehavým tématem. V zemi je ilegální zpochybňovat verzi rwandské vlády a kritici Paula Kagameho viní prezidenta z toho, že zákony spojené s

⁴⁷ <http://www.novinky.cz/zahranicni/svet/168949-knez-ktery-ve-rwande-spolupracoval-pri-vrazdeni-pusobitajne-v-italii.html>

genocidou používá k potlačení opozice a udržení se u moci, připomněl korespondent televize BBC ve východní Africe Will Ross.

Zločiny spáchanými během rwandské genocidy se zabývá Mezinárodní trestní tribunál pro Rwandu (ICTR), který odsoudil na doživotí například vůdce jedné z rwandských povstaleckých skupin Désirého Munyanezu. Váleční zločinci stanuli v souvislosti s genocidou také u jiných evropských a afrických soudů.

5.5. Tematický blok *Média a já*

Tabulka č. 15: Média a já

Název aktivity	Časová náročnost	Příloha, Pracovní list	Cíle aktivity	Speciální pomůcky
Propaganda	Promítnutí 6 plakátů a následná diskuze (15 + 30 min)	6 histo- rických plakátů (oráčky č. 33 – 38)		
Romská otázka	Diskuze nad články a dramatické ztvárnění (45 min)	2 články		

Podrobný popis aktivit tematického bloku *Média a já*

Propaganda

- **Historické případy** (Obrázky č. 33 – 38)

Žákům budou promítnuty jednotlivé plakáty s propagandou a jejich úkolem bude ve skupinkách diskutovat o významu těchto plakátů, jaké mohou být skryté odkazy, reference a zda se domnívají, že byly tyto plakáty úspěšné a splnily svůj účel.

Obrázek č. 33 Propaganda 1

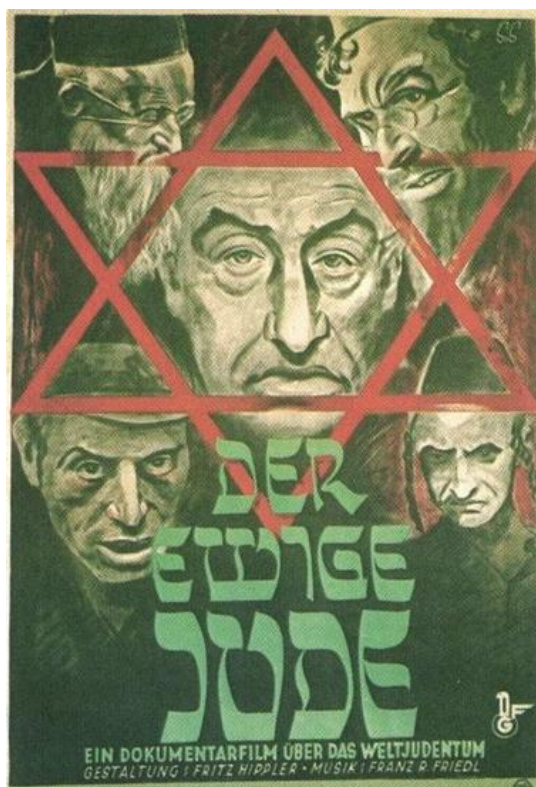
Zdroj: <http://en.wikipedia.org/wiki/Propaganda>

Obrázek č.34 : Propaganda 2

Zdroj: <http://www.atheistnexus.org/group/propaganda>

Obrázek č. 35: Propaganda 3

Zdroj: <http://biograffmu.blogspot.cz/2012/03/vyber-filmu-na-promitani-8-3.html>

Obrázek č.36: Propaganda 3

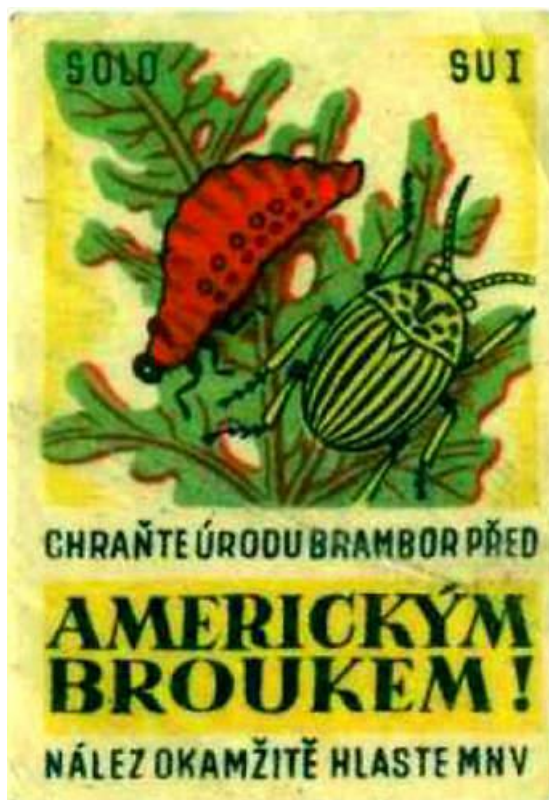
Zdroj: <http://vera-tydlitova.eblog.cz/der-sturmer-uber-alles>

Obrázek č.37: Propaganda 4

Zdroj: http://komsomol.cz/archiv/clanky/980_kh_a_mladez.html

Obrázek č.38: Propaganda 4

Zdroj: <http://thyronx.blog.cz/galerie/totalitni/obrazek/27291580>

Romská otázka

Pro tuto aktivitu se třída rozdělí na dvě skupiny a každá polovina obdrží jeden článek.

Skupiny budou mít za úkol dramaticky ztvárnit událost popsanou v článku a druhá skupina bude hádat, o jakou situaci se jedná.

Na konci bude následovat diskuze.

Případ 1: Útoky Romů na děti děsí společnost: Máme strach!⁴⁸

Obrázek č.39: Útok Romů

Zdroj: <http://www.blesk.cz/clanek/zpravy-udalosti/173431/utoky-romu-na-deti-desi-spolecnost-mame-strach.html>

Přestože počasí o víkendu lámalo jeden teplotní rekord za druhým, na sídlišti Černá Cesta v Olomouci bylo jako vymeteno. Po brutálním útoku romských výrostků na dva bílé chlapce mají obyvatelé strach. Nepouštějí děti, aby si šly ven hrát, a ani dospělým se ven moc nechce. Čtenáři v anketě na Blesk.cz vyjadřovali účast napadeným a volali po politických řešeních. Oslovení politici vesměs znají řešení, která prý ale není snadné prosadit.

„Každý tu má strach. Situace je tu napjatá,“ řekla Blesku maminka dvou dětí Renata (34). „Moje děti byly přímo u toho incidentu. Doteď jsou z toho vyklepané, ani nechtěly říct, co se stalo,“ dodala.

⁴⁸ <http://www.blesk.cz/clanek/zpravy-udalosti/173431/utoky-romu-na-deti-desi-spolecnost-mame-strach.html>

Renata potvrdila, že děti na sídlišti Černá Cesta nechtějí nyní vůbec chodit ven. „Mají strach. Když už se ven odváží, tak jen ve skupince,“ konstatovala žena. Prohlásila, že otevřeně promluvit do novin s fotografií a se jménem je totéž, jako říct si o likvidaci.

Strach ale nemají matky napadených chlapců. Stejně jako Zuzana Čtvrtlíková (38), matka surově zbitého Radka (13), hovořila otevřeně i maminka druhého napadeného chlapce Věra Linhartová (44). „Jirka (13) jenom bránil kamaráda, a jak dopadl. Kde to žijeme, aby děcka měla strach chodit ven? Ta moje odmítají teďka jenom vylézt před barák. Maminko, oni mě tam zbíjí, maminko, já se bojím, brečí mi doma,“ řekla Blesku Věra Linhartová. „Ano, taky mám strach. V noci tady na mě už dokonce nějaká tlupa zvonila. Ale když se všichni necháme zastrašit, tak se k ničemu nedopracujeme,“ dodala.

Obrázek č. 40: Místo útoku

Zdroj: <http://www.blesk.cz/clanek/zpravy-udalosti/173431/utoky-romu-na-deti-desi-spolecnost-mame-strach.html>

Černá Cesta patří k nejproblematictějším lokalitám v Olomouci. „Tady je furt něco, a je to proto, že to jsou prostě oni, cikáni. Nikdo to neřeší, naopak nám sem stěhují další a další nepřizpůsobivé rodiny,“ řekla Blesku obyvatelka sídliště Radka. Podle ní už lidé v jejím okolí připravují protiromskou petici a chystají protestní pochod. „Jakmile za mnou přijdou, petici samozřejmě podepíšu. A pochodu se také zúčastním.“

Lokalita je nyní pod zosřřeným dozorem policie i olomouckých strážníků. Ulicemi nepřetržitě procházejí hlídky a projíždějí policejní auta. Napětí tam panuje po čtvrtčním incidentu, kdy tři romští výrostci surově zbili Radka Čtvrtlíka a jeho kamaráda Jiřího Linharta, který mu spěchal na pomoc. Oba chlapci skončili v nemocnicích, z nichž byli o

víkendu propuštěni domů. Jejich zranění naštěstí nejsou vážná. Oba hoši jsou však po útoku Romů ve velmi špatném psychickém stavu.

Případ 2: Napadená dívka (15) z Tanvaldu lhala: Útok Romů si vymyslela!⁴⁹

Tvrdila, že ji napadli tři Romové, srazili ji na zem a vyhrožovali jí, že jí dají ránu boxerem, pokud jim nedá mobil. Nyní se ukázalo, že si 15letá dívka z Tanvaldu všechno vymyslela.

Patnáctiletá dívka řekla, že na ni v úterý 24. dubna zaútočili tři mladíci, jeden ji shodil ze srázu dolů do parku, kde stáli další dva. Ti po ní údajně chtěli, aby jim dala peníze a mobil, nebo že dostane ránu boxerem, citoval deník zdroj blízký policii.

Když dívka řekla, že peníze ani mobilní telefon nemá, reagoval na to jeden z útočníků tvrdým úderem do dívčina břicha. Dívka tvrdila, že se jí pak podařilo útočníkům vytrhnout a vyběhla na hlavní silnici, kde se dovolala pomoci. Byla odvezena do nemocnice.

Kriminalisté po týdnech vyšetřování zjistili, že si dívka celé přepadení vymyslela, a případ odložili.

Podobných případů je za poslední měsíce několik. Nedávno šokoval veřejnost případ Petra (15) z Břeclavi, který lhal proto, aby zamaskoval tragický dopad nebezpečné hry. Když s kamarády skákal v panelovém domě přes zábradlí, propadl a zřítíl se z několika metrů. Přitom přišel o ledvinu a vážně si poškodil i další orgány.

Bál se reakce své matky, proto si vymyslel historku o tom, že ho napadli Romové. Tento smyšlený útok vyvolal obrovskou vlnu reakce. Břeclaví dokonce pochodoval protestní průvod, jehož se účastnilo přes 2000 lidí.

⁴⁹ <http://www.blesk.cz/clanek/zpravy-udalosti/178741/napadena-divka-15-z-tanvaldu-lhala-utok-romu-si-vymyslela.html>

Závěr

Fenomén multikulturality a setkávání se s příslušníky odlišných ras a kultur se postupně stává běžným prvkem i v české společnosti. Po většinovou společnost je to stále situace nová, na kterou často nejsou připraveni a jejich reakce vůči novým a neznámým kulturám je mnohdy založena na stereotypních předsudcích a úvahách.

Tato diplomová práce se věnuje problematice multikulturality v návaznosti na realitu v české společnosti a snaží se zajímavou a interaktivní formou proniknout do tematiky multikulturality a nabídnout inovativní nápady k využití na základních a středních školách.

Práce je dělena do pěti kapitol a dále se člení na teoretickou, výzkumnou a praktickou část.

Teoretická část představuje různé pojetí multikulturality a terminologie využívané v migrační politice, dále předkládá z historického hlediska přehledný výčet migračních vln různých kulturních menšin na české území, zabývá se také nynější migrační politikou a způsoby integrace přistěhovalců do české společnosti.

Další kapitola je věnována formálnímu vzdělávání, zasazení průřezového tématu multikulturní výchovy do rámcového vzdělávacího programu a předkládá také konkrétní projekty a aktivity různých neziskových organizací pracujících s tematikou multikulturality v oblasti neformálního a volnočasového vzdělávání.

Čtvrtá kapitola je věnována kvantitativnímu výzkumu, který byl uskutečněný u celkového počtu 136 žáků 9. tříd základních škol a studentů 1. a 2. ročníků středních škol různého zaměření. Do výzkumu se zapojilo 10 škol lokalizovaných ve třech různých krajích ČR. Překvapivým faktem bylo potvrzení pouze některých hypotéz, což je přisuzováno především k ohledu na diferenciaci lokalit zapojených škol.

Za hlavní část této diplomové práce je považována praktická část a to vytvoření kompletní metodiky včetně pracovních listů, odkazů na elektronické zdroje či dalších doplňkových materiálů v celkovém počtu 21 vyučovacích hodin volně k využití učitelům Výchovy k občanství a Základům společenských věd. Multikulturní programy jsou koncipovány s integrací průřezového tématu multikulturní výchovy a to konkrétně pro žáky 2. stupně základních škol nebo ekvivalentu nižších tříd gymnaziálního vzdělávání a zabývají se tématy kultura, stereotypy, diskriminace a demokracie. Multikulturní programy pro gymnázia se věnují tématům kultury, rasismu, demokracie či využití médií jako prostředku propagandy.

Autorka si přeje, aby tato práce bude měla praktické využití v hodinách Výchovy k občanství a Základů společenských věd a snad alespoň nějakou částí přispěje k zbourání různých předsudků či stereotypů, které stále panují v české společnosti vůči minoritním skupinám.

Summary

The phenomenon of multiculturalism and contact with members of different races or cultures gradually becomes ordinary also within the Czech society. This situation is still being considered as something unusual that people are not prepared for. Therefore, their reaction might be based on stereotypical points of view.

This Final Thesis deals with the topic of multiculturalism with connection to the Czech reality and tries to produce interesting and interactive materials to be used at primary and secondary schools.

This piece of work is divided into five chapters and it includes theoretical, research and practical parts.

The theoretical part introduces different approaches to multiculturalism and terminology used in migration policy and it also adds the development of migration periods of different cultural minorities within the Czech area. This part also includes current migration policy and specific way of integration into major society.

Next chapter deals with formal education, integration of multicultural education into school system and it also gives the overview of specific projects and activities of different non-governmental organisations working in this field.

Chapter 4 is devoted to Multicultural Research that has been realized at 10 different primary and secondary school with total number of 136 students included. Surprisingly, not all of the suggested hypotheses have been proved, which is most probably caused by location of different schools.

The multicultural activities are considered as the main part of this Final Thesis. There is complete methodology for 21 lessons available and it also includes set of handouts or extra materials to be used by teachers of multicultural education at primary and secondary schools. These activities deal with the topics of culture, stereotypes, discrimination, racism, democracy and use of media.

The author of this Final Thesis hopes, this piece of work will have practical use in school education and it supports the idea of multicultural education and mutual respect and tolerance within Czech society.

Prameny a Literatura

Literatura

- BRANDER, Patricia. Kompas: manuál pro výchovu mládeže k lidským právům. Vyd. 1. Překlad Eva
- JIRÁSKOVÁ, Věra. Multikulturní výchova: předsudky a stereotypy. 1. vyd. Praha: Epoque, 2006, str. 21. ISBN 80-870-2731-0.
- Menšiny a migranti v České republice: my a oni v multikulturní společnosti 21. století. Vyd. 1. Praha, 2001, 188 s. ISBN 80-717-8648-9.
- Podle UN Doc. E/CN.4/Sub.2/1985/31 of 14/5/85 at para. 181
- Potužníková, Martin Potužník. Praha: Argo, str. 26. ISBN 80-720-3827
- PRŮCHA, Jan. Multikulturní výchova: příručka (nejen) pro učitele. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Triton, str. 15. ISBN 978-807-3875-022.
- TOLLAROVÁ, Blanka, Marie HRADEČNÁ a Andrea ŠPIRKOVÁ. Jsme lidé jedné Země: program prevence xenofobie a rasismu. Vyd. 1. Praha: Portál, 2013, str. 19. ISBN 978-802-6203-766.

Elektronické zdroje

- ARPOK. [online]. [cit. 2014-03-19]. Dostupné z: <http://arpok.cz/>
- Centrum pro integraci cizinců. [online]. [cit. 2014-04-11]. Dostupné z: <http://www.cicpraha.org>
- Diakonie Českobratrské církve evangelické: Program práce s migranty. [online]. [cit. 2014-04-11]. Dostupné z: <http://scps.diakonie.cz/nase-sluzby/program-prace-s-migranty>
- Diecézní charita Brno: Multikulturní výukové programy. [online]. [cit. 2014-04-10]. Dostupné z: <http://celsuz.cz/multikultivity/vyukove-programy/>
- Férová škola. [online]. [cit. 2014-03-19]. Dostupné z: <http://ferovaskola.cz>
- Fotbal pro rozvoj. [online]. [cit. 2014-03-19]. Dostupné z: <http://www.fotbalprorozvoj.org>
- Gymnázium Boskovice: Školní vzdělávací program. [online]. [cit. 2014-03-19]. Dostupné z: <http://www.gymbos.cz/LinkClick.aspx?fileticket=OyIBNwW6X-8%3d&tabid=374>
- Charita České republiky: Koordinace migračních aktivit. [online]. [cit. 2014-04-11]. Dostupné z: <http://svet.charita.cz/cizinci-v-cr/koordinace-migracnich-aktivit/>
- Jeden svět na školách. [online]. [cit. 2014-04-10]. Dostupné z: <http://www.jedensvetnaskolach.cz/>
- Metodický portál RVP: Jak na průřezová témata?. ČERVENÝ, Pavel. [online]. [cit. 2014-03-19]. Dostupné z: <http://clanky.rvp.cz/clanek/c/Z/1267/jak-na-prurezova-temata-.html>
- Ministerstvo vnitra České republiky: Cizinci s povoleným pobytem. [online]. [cit. 2014-04-12]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/cizinci-s-povolenym-pobytem.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>
- Ministerstvo vnitra ČR: Cizinci s povoleným pobytem. [online]. [cit. 2014-03-17]. Dostupné z: (<http://www.mvcr.cz/clanek/cizinci-s-povolenym-pobytem.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>)
- Ministerstvo vnitra ČR: Integrace. [online]. [cit. 2014-03-17]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/integrace.aspx>
- Ministerstvo vnitra ČR: Terminologický slovník. [online]. [cit. 2014-04-09]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/terminologicky-slovník.aspx>
- MŠMT: Na křižovatce kultur. [online]. [cit. 2014-03-14]. Dostupné z: <http://userfiles.nidm.cz/file/KPZ/KA1-vyzkumy/brozura-multikulturalita-web.pdf>
- MŠMT: Statistická ročenka školství 2012/2013. [online]. [cit. 2014-04-11]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/statistika-skolstvi/statisticka-rocenka-skolstvi-vykonove-ukazatele-2012-13>
- Multikultura [online]. [cit. 2014-04-13]. Dostupné z: http://www.multikulturazlin.cz/o.php?o=narodnostni_mensiny---uznavane_narodnostni_mensiny
- Multikulturní centrum Praha. [online]. [cit. 2014-04-10]. Dostupné z: <http://www.mkc.cz/cz/uvod.html>
- Národní informační centrum pro mládež: Uprchlíci historický vývoj v ČR. [online]. [cit. 2014-04-12]. Dostupné z: <http://www.nicm.cz/uprchlici-historicky-vyvoj-v-cr>

- Národní ústav pro vzdělávání: Rámcové vzdělávací programy. [online]. [cit. 2014-04-08]. Dostupné z:<http://www.nuv.cz/ramcove-vzdelavaci-programy>
- Poradna pro integraci. [online]. [cit. 2014-04-11]. Dostupné z: <http://p-p-i.cz/>
- Salto Youth. [online]. Dostupné z: <https://www.salto-youth.net/>
- Sdružení občanů zabývajících se emigranty. [online]. [cit. 2014-04-11]. Dostupné z: <http://www.soze.cz/>.
- Stereotýpek v nás. [online]. [cit. 2014-03-19]. Dostupné z: <http://stereotypek.mkc.cz/>
- SZYMECZEK, Józef. Tradiční menšiny a cizinci v ČR. [online]. [cit. 2014-04-13]. Dostupné z:http://projekty.osu.cz/svp/opory/PdF_Szymeczek_Tradicni.pdf
- ŠINDELÁŘOVÁ a ŠKODOVÁ. METODIKA PRÁCE S ŽÁKY-CIZINCI NA ZÁKLADNÍCH ŠKOLÁCH. 2012, s. 134. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/zakladni-vzdelavani/metodika-prace-s-zaky-cizinci-na-zakladnich-skolach>
- United Nations. [online]. [cit. 2014-04-12]. Dostupné z: <http://esa.un.org/unmigration/wallchart2013.htm>
- Vláda České republiky: Národnostní menšiny. [online]. [cit. 2014-04-09]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/rnm/mensiny/narodnostni-mensiny-15935>

Seznam obrázků

Obrázek č. 1: Teorie Melting pot	11
Obrázek č. 2: Teorie: Salad Bowl	12
Obrázek č. 3: Činnost organizace ARPOK.....	33
Obrázek č. 4: Bingo	64
Obrázek č. 5: Kultura.....	66
Obrázek č. 6: Multikulturní kuchyně	68
Obrázek č. 7: Muž a žena	71
Obrázek č. 8: Stereotypy	73
Obrázek č. 9: Tolerance.....	74
Obrázek č. 10: Václav Havel	77
Obrázek č. 11: Kuba	79
Obrázek č. 12: Diktatura	80
Obrázek č. 13: Konflikt	80
Obrázek č. 14: Dětsí bojovníci.....	81
Obrázek č. 15: Hlasování.....	82
Obrázek č.16: Bingo	95
Obrázek č. 17: Mé jméno	97
Obrázek č. 18: Reuel	98
Obrázek č. 19: Krokodýlí řeka	101
Obrázek č. 20: Rasismus.....	105
Obrázek č.21: Transport do koncentračního tábora	108
Obrázek č.22: Nordická rasa.....	108
Obrázek č.23: Osvětim 1945.....	109
Obrázek č.24: Křišťálová noc v Opavě	109
Obrázek č.25: Dachau	110
Obrázek č.26: Ženy a děti jdou na smrt	110
Obrázek č.27: Anna Franková.....	114
Obrázek č.28: Nicolas Winton a chlapec.....	115
Obrázek č. 29: Mostar	116
Obrázek č. 30 : Pohřeb obětí masakru v Srebrenici	117
Obrázek č. 31: Truchlící	118
Obrázek č. 32: Genocida ve Rwandě	119
Obrázek č. 33 Propaganda 1.....	123
Obrázek č.34 : Propaganda 2.....	124
Obrázek č. 35: Propaganda 3.....	124

Obrázek č.36: Propaganda 3	125
Obrázek č.37: Propaganda 4	125
Obrázek č.38: Propaganda 4	126
Obrázek č.39: Útok Romů	127
Obrázek č. 40: Místo útoku	128

Seznam grafů

Graf 1: Vývoj počtu cizinců v ČR 1993 - 2012	20
Graf 2: Pohlaví respondentů	40
Graf 3: Věk respondentů	41
Graf 4: Místo narození respondentů	41
Graf 5: Občanství respondentů	41
Graf 6: Míra tolerance České republiky vůči přistěhovalcům ve srovnání s minulostí	42
Graf 7: Povinnost přistěhovalců po vstupu do České republiky	43
Graf 8: Důležitost získání informací o kulturních menšinách žijících v ČR.	43
Graf 9: Kontakt s jinými kulturními menšinami	44
Graf 10: Kamarádi z kulturních menšin	44
Graf 11: Potřeba podpory přátelství a tolerance mezi kulturními menšinami	45
Graf 12: Názor na rasismus a diskriminaci. Co si myslíš o rasismu a diskriminaci?	45
Graf 13: Rodinné zvyky a tradice	46
Graf 14: Znalost základních lidských práv a svobod	46
Graf 15: Nejčastěji zmiňovaná základní lidská práva a svobody	47
Graf 16: Pohlaví respondentů	48
Graf 17: Věk respondentů	48
Graf 18: Navštěvovaná škola respondentů	49
Graf 19: Místo narození respondentů	49
Graf 20: Občanství respondentů	50
Graf 21: Preference studia na VŠ	50
Graf 22: Český multikulturalismus	51
Graf 23: Začleňování minorit do české společnosti	51
Graf 24: Reakce na rasismus a diskriminaci	52
Graf 25: Míra předsudků vůči lidem jiných ras	52
Graf 26: Kontakt s kulturními menšinami	53
Graf 27: Kulturní menšiny	53
Graf 28: Konflikty kvůli rozdílné rase, barvě pleti nebo náboženství	54
Graf 29: Místo konfliktů kvůli rozdílné rase, barvě pleti nebo náboženství	54
Graf 30: Náplň multikulturní výchovy	55
Graf 31: Multikulturnost české společnosti	55

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Počet příslušníků jiné státní příslušnosti žijící na území České republiky (Data k 31. 12. 2013)	19
Tabulka č. 2: Počty žáků – cizinců v českých školách ve školním roce 2012/2013	23
Tabulka č. 3: Průřezová téma Multikulturní výchovy podle RVP ZV	25
Tabulka č. 4: Příklad zahrnutí průřezového tématu Multikulturní výchova do RVP gymnázia. Využití průřezového tématu mimo předmět Výchovu k občanství.	26
Tabulka č. 5: Zasazení tematických bloků pro ZŠ do RVP	59
Tabulka č. 6: Přehled tematických bloků pro ZŠ	61
Tabulka č. 7: Tématický blok Kam patřím?	62
Tabulka č. 8: Tématický blok Stereotypy a diskriminace	69
Tabulka č. 9: Tématický blok Diskriminace	75
Tabulka č. 11: Zařazení tematických bloků do RVP	87
Tabulka č. 12: Přehled tematických bloků pro gymnázia	92
Tabulka č. 13 – Tématický blok Kdo jsem?	93
Tabulka č. 14 Tématický blok Rasismus a diskriminace	103
Tabulka č. 15: Média a já	122

Použité zkratky

BaH – Bosna a Hercegovina

ČR – Česká republika

ČSR – Československá republika

DP – Diplomová práce

IK – Interkulturní výchova

MK – Multikulturní výchova

RVP – Rámcový vzdělávací program

ŠVP – Školní vzdělávací program

VDR – Vietnamská demokratická republika

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Bc. Nela Králová
Katedra:	Katedra společenských věd
Vedoucí práce:	Mgr. Gabriela Medved'ová
Rok obhajoby:	2014

Název práce:	Využití metod neformálního vzdělávání v průřezovém tématu multikulturní výchovy
Název v angličtině:	The use of the methods of non-formal education within Multicultural education
Anotace práce:	<p>Tato diplomová práce se věnuje problematice multikulturality v návaznosti na realitu v české společnosti a snaží se zajímavou a interaktivní formou proniknout do tematiky multikulturality a nabídnout inovativní nápady k využití na základních a středních školách.</p> <p>Práce je dělena do sedmi kapitol a dále se člení na teoretickou, výzkumnou a praktickou část.</p> <p>Teoretická část představuje různé pojetí multikulturality, zabývá zasazením průřezového tématu multikulturní výchovy do rámcového vzdělávacího programu a předkládá také konkrétní projekty a aktivity různých neziskových organizací pracujících s tematikou multikulturality v oblasti neformálního a volnočasového vzdělávání.</p> <p>Součástí této práce je také kvantitativní výzkum, který byl uskutečněn u 136 žáků 9. tříd základních škol a studentů 1. a 2. ročníků středních škol.</p> <p>Za hlavní část této diplomové práce je považována praktická část a to vytvoření kompletní metodiky včetně pracovních listů, odkazů na elektronické zdroje či dalších doplňkových materiálů v celkovém počtu 21 vyučovacích hodin volně k využití učitelům Výchovy k občanství a</p>

	Základům společenských věd.
Klíčová slova:	multikulturalita, integrace, migrant, multikulturní metodologie, neziskové organizace
Anotace v angličtině:	<p>This Final Thesis deals with the topic of multiculturalism with connection to the Czech reality and tries to produce interesting and interactive materials to be used at primary and secondary schools.</p> <p>This piece of work is divided into 7 chapters and it includes theoretical, research and practical parts.</p> <p>The theoretical part introduces different approaches to multiculturalism, deals with integration of multicultural education into school system and it also gives the overview of specific projects and activities of different non-governmental organisations working in this field.</p> <p>The Multicultural Research is also part of this work and included responses of 136 students from primary and secondary schools.</p> <p>The multicultural activities are considered as the main part of this Final Thesis. There is complete methodology for 21 lessons available and it also includes set of handouts or extra materials to be used by teachers of multicultural education at primary and secondary schools.</p>
Klíčová slova v angličtině:	multiculturalism, integration, migrant, multicultural methodology, non-governmental organisations
Přílohy vázané v práci:	---
Rozsah práce:	143 stran, 146 845 znaků
Jazyk práce:	Čeština